

Q. D. B. V.

517

DISPUTATIO INAUGURALIS
JURIDICA

De

IUDICE SUSPECTO.

Vom

Verdächtigen Richter.

QUAM

DEO PROPITIO

Ex Decreto & Auctoritate Magnifici Jctorum
Ordinis in Celeberrima ad Varnum Academia

SVB PRAESIDIO

EXCELLENTISSIMI CELEBERRIMIQUE Jcti

DN. IOHANNIS Klein/

J.U.D. ET PANDECT. PROF. PUBL. NEC
NON CONSIST. MEGAPOL. h. a. DIRECTORIS
& AD HUNC ACTUM DECANI
SPECTATISSIMIDN. PATRONI, PROMOTORIS, PRÆCEPTO-
RIS, AC HOSPITIS ÆTERNUM DEVENERANDI

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES AC PRIVILEGIA
CONSEQUENDI

PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBMITTIT

IOACH. HENRICH. Bröning/
WISMARIENSIS.

IN AUDITORIO MAJORI

Horis Ante & Pomeridianis ad diem 7. Aprilis 1696.

Impensis JOH. MICHAEL. RUDIGERI. ANNO 1705.

Disp. XII,

Tit 3

I. N. J. C.

PROOEMIUM.

EX omnibus omnino rebus, quibus stabilitur ac conservatur humana societas, quibusque omnes in universum bene constitutæ perpetua florent felicitate Respublicæ, primam esse Legum ac Justitiæ curam, prudentissimi omnium seculorum judicarunt Legislatores. *vid. Brun. ad l. 2. §. 13. n. 7. & Zasius ibid. n. 11. ff. d. O. Jur.* Neque tamen quicquam profutura noscitur generi humano provida hæc Legum ordinandarum cura, nisi in qualibet sint Republica, qui secundum præscripti juris regulam jus suum cuique æqualiter tribuant. Quantum enim est, jus in Civitate esse, nisi sint, qui jura regere, i. e. ad usum societatis humanæ accomodare possint, non abs re quarrit J Ctus Cajus in *l. 2. §. 13. ff. d. O. I.* prudenti prævidens conjectura, in cassum abituram omnem esse juris sancienti solertiam, nisi publicis constitutis Tribunalibus, nemini Magistratum adeundi fruentique justitiæ intercluderetur facultas, non concessio singulis, quod per Magistratum publice fieri oportet, *l. 176. ff. d. R. I.* notamque violentiæ incursuro, qui id, quod deberi sibi putat, non per judicem reposcit *L. 13. ff. Quod met. caus. l. 7. C. unde Vil. 14. C. d. Indeis. Conf. Grotius d. I. B. & P. L. 1. c. 3. §. 1. & Reinking. d. R. S. & E. L. 2. Class. 2. c. 13.* At verò libet mihi cum præfato J Cto Cajo immutatis paulò ipsius verbis exclamare: Quantum est publica in Civitate judicia exstare, inque illa non deesse, qui jura regere possunt, nisi sint, qui DEUM timentes ab omni impio affectu vacui, juxta prudentissimum Jethronis *Exod. 18. vs. 29. & Deuteronom 1. vs. 13.* consilium, jus populo administrant? Neque enim justam ab illo judice expectare licet sententiam qui timore Domini, cujus, & non hominis exercet judicium, *2. Chronic. 19. vs 6. seq.* turpiter abjecto, non tam præscripta Legum, quam pravorum suorum affectuum in dicenda sententia, sequitur libidinem, parum pensi habens salutarem illam instructionem, quam ab his, qui judiciario funguntur munere, sanctissime custodiri observarique jubet Imperator in *Ord. Cam. P. 1. T. 13. §.* Es sollen auch die Besizer an solchen sich weder Furcht / Bedrohung / Gewalt etc. davon behindern lassen / sondern männiglich weß Würden oder Standes der sey

sey / ohne einige sondere *Affection* &c. gleichmäßig recht sprechen und mittheilen. Sane nil magis remoratur Reipublicæ incrementum, nilque vehementius societatem turbat humanam, quam vel injustitiæ deditos, vel de Injustitia non leviter saltem *suspectos* judiciis præfidere judices. Neque ullius magis, quam ipsorum litigantium interest, Judiciorum integritatem sartam tectam conservari, quæ non parum labefactatur, cum non sine metu etiam injustissima causa per iniquam judicis sententiam succumbendi, judex aditur suspectus. Neque frustra ejus quis reformidat sententiam, quem colligatori vel necessitudinis nexu devinctum esse, vel sibi parum bene cupere, vel donis etiam excæcatum esse, ex certis rerum argumentis optimè novit. *Exod. 23. Deuter. 16. v. 19. 1. Sam. 12. v. 3.* Sicuti enim judicia, si rectè procedunt, æquitatis sunt Delubra, ita, cum ab injustis depravantur judicibus, foveæ esse incipiunt fallaces, in quibus jus misere perdit, qui ejus conservandi causa ad suspectum judicem advolat. *Teste Ammiano Lib. 30.* Cui pestifero Reipubl. malo ut obviam iretur, jus suum in judicio persequentibus Leges permisere *suspectum* istiusmodi *Judicem* probata. Justa *suspicionis* causa, oppositaque inde *suspecti* *Judicis* exceptione, recusare, *per l. Notabilem 16. C. d. Judiciis.* Cum autem haud infrequenter hæc à morosis, & in quibuscunque dilatoriis exceptionibus subterfugia impiè quærentibus debitoribus, secundum tritum illud Rabularum: *Zeit gewonnen / viel gewonnen /* non absque insigni temeritatis nota etiam justissimis judicibus frivole opponatur exceptio, non operam me lusurum credidi, si exantlato rite examine rigoroso, factaque mihi benevole à Magnifico ac Amplissimo Jctorum Ordine Inauguralem ex more Disputationem conscribendi facultate, quando propitio jure Judex ut *Suspectus* recusari possit, ad monitum Jcti Pauli in *L. 25. pr. ff. de Legat.* & Exemplum Jcti Ulpiani in *l. 1. ff. d. susp. Tut.* pleniori tractatione exequerer, hac usus methodo, ut **CAPITE PRIMO** *Generalibus* de suspecto *Judice* *premissis*, **SECUNDO** *Personas* exhibeam, quæ ut suspectæ possunt recusari, subjectis **TERTIO** **CAPITE** *Causis*, ex quibus procedit *Suspecti* recusatio; additis **CAPITE QUARTO.** *Modo & Tempore* proponendi probandique *Judicis suspecti* Exceptionem, una cum *Effectu & Affini Remedio*, quibus recensendis destinavi **QUINTUM** seu **ULTIMUM** **CAPUT.** Faxit Trinunum Numen, ut quod hic susceptum operæ est, felici successu absolvatur, Censoresque ac Judices sortiatur ab omni *Suspiciene* vacuos,

CAPVT

CAPUT I.

De Iudice Suspecto in genere.

SUMMARIA.

I ngressus Capituli I.	n. 1.	Judices dicuntur etiam Graffen.	25
Principium eruditionis à verborum intelligentia procedit.	2	Comitib ⁹ aliquando contradistinguuntur Iudices sumpti pro illorum Assessoribus.	26
Derivationem Iudicis exhibet.	3. seq.	Denotat vox Iudicis etiam Advocatos.	27. seq.
Dubium motum.	5	Hodie etiam in nonnullis locis adhuc Iudices appellantur Graffen.	28. 29.
Tollitur.	6	Dividitur Iudex in Ordinarium & Extraordinarium.	30. seq.
De significatione vocis Iudicis agitur.	7. seqq.	Aliæ Divisiones habentur remissive.	32. seqq.
Usurpatur vox Iudicis etiam cognominis loco.	8	Suspectus unde dicatur.	36
Denotat præterea hominem privatum & morum Censorem	9	Nomen Suspecti etiam substantive accipitur.	37
Item Arbitrum Compromissarium.	10	Item tam active quam passive.	38. seqq.
Arbiter proprie non est Iudex.	11	Etiā adverbialiter	42
Ratio habetur.	12. seq.	Quomodo in hac Dissert. accipiat, docetur.	40
Est tamen instar Iudicis.	14	Tribuitur in Jure nostro partim Personis, partim rebus, quod exemplis declaratur.	41. seqq.
Denotat vox Iudicis proprie Iudicem Pedaneum.	15	A Suspectissimis inchoanda est tortura	45
Quid intersit inter Iudicem & Magistratum, vid.	16	Litteræ pro aliquo litigantium à Iudice scriptæ sunt suspectæ & faciunt Iudicis recusandi locum	46
Differentiam hodie cessare docetur.	17	Lex est suspecta, quæ in sui rationem non permittit inquiri.	47
Improprie accepta vox Iudicis denotat omnem, etiam Summi Principis dignitatem	18. seq.	Instrumentum suspectum sit ex insolitis clausulis.	48
A Principe omnis est Jurisdictio.	20		Et
Quo sensu accipiat in Rubro Disputationis, exponitur.	21		
Notarios etiam Iudices dici, & quomodo, traditur.	22. seq.		
Cur Iudices vulgo Richter dicantur.	24.		

<i>Et atramenti varietate.</i>	49	<i>Jure Can. & hodierna Praxi non al-</i>	
<i>Testis mendacii suspectus est, qui nimis</i>		<i>legari, sed & probari debet suspici-</i>	
<i>animose & verbose deponit, aut ad</i>		<i>onis causa</i>	61
<i>non interrogata,</i>	50	<i>Alias causa ad recusatum Judicem</i>	
<i>Inimici mei amicus, licet meus non sit</i>		<i>remittitur</i>	63
<i>inimicus, contra me, ut testis pro-</i>		<i>Et temere recusans injuriarum con-</i>	
<i>ductus, est Suspectus,</i>	51	<i>venitur ac punitur</i>	64. seq.
<i>Quo in sensu Judex dicatur in hac Dis-</i>		<i>Recusatio Judicis suspecti favorabilis</i>	
<i>sert. Suspectus.</i>	52	<i>est, ac in ipsa naturali equitate</i>	
<i>Descriptio Suspecti Judicis traditur.</i>		<i>fundata.</i>	66
	53	<i>Recusare judicem suspectum libera est</i>	
<i>Et explicatur.</i>	54. seqq.	<i>facultatis.</i>	67
<i>Inhabili & Incompetenti Judici fru-</i>		<i>Non opposita judicis suspecti oppositio-</i>	
<i>stra opponitur exceptio suspecti.</i>	55	<i>ne, sententia etiam a suspecto judi-</i>	
<i>Quid inter hanc, & Preventionis, Li-</i>		<i>ce lata subsistit.</i>	68
<i>tis pendentis, Primaque Instantie</i>		<i>Moventur duo dubia contra totam</i>	
<i>exceptionem intersit.</i>	56	<i>Disput. Et resolvuntur.</i>	60. seq.
<i>Differentia inter Exceptionem Præ-</i>		<i>Pro omni judice militat Justitiæ præ-</i>	
<i>ventionis & Lic. Pond. hodie cessat.</i>		<i>sumtio.</i>	d. n. 69
	57	<i>Ejus limitatio</i>	73
<i>Fundamentum Except. Suspecti Judi-</i>		<i>Judex in Jure dicitur Vir bonus.</i>	70
<i>cis traditur.</i>	58		seqq.
<i>Ad hanc Except. non sufficit levis me-</i>		<i>In virum bonum non cadit suspicio.</i>	74
<i>tus, sed qui ex legitimis suspicio</i>		<i>Ejus limitatio traditur.</i>	n fin.
<i>num causis procedit.</i>	59		

Antequam vero propius ad ipsam rem pedem promove-
am, communibus Disputantium regulis morem gestu-
rus, ad Imitationem Jcti Ulpiani in L. 1. ff. de J. & J. L. 1.
§. 1. ff. de Pact. L. 1. pr. ff. Depos. L. 49. ff. de V. S. Juliani in L.
§. 1. ff. de Furt. Pauli in l. 1. cod. & L. 1. §. 1. ff. de Tutel. Imo Ipsius
Sacratissimi Imperatoris Justiniani in §. 5. J. Quib. mod. Jus PP. solvit.
§. 2. de Tutel. Princ. J. de Test. Ord. Pr. I. Quib. mod. re contrah. Obl. & §.
2. de Obl. quæ ex del. oriuntur, alibique passim; Paucis pro meliori Rubrica
intellectu in natales utriusque nominis inquirere non pigrabor,
principio eruditionis à verborum intelligentia procedente; quo-
rum

- rum in omni legitimo tractatu prior, licet rerum potior, debet
 3 esse consideratio. Scaliger. *L. 1. Ex. 1. Sect. 1.* Ruland. *de Commissariis*,
P. 1. Lib. 1. c. 2. n. 1. seqq. Iudicis vocabulum à judicando & jure dicen-
 do descendere apud autumo cum Wesenbecio *ad Tit. de Judic. n. 10.*
 Varrone *L. 5. de ling. latin.* Excellentissimo Dn. Hoppio in *Dissert. de Judic.*
 4 *Putav. membr. 1. § 1.* Dn. Petr. Müllero in *Dissert. de estim. Jud. cap. 1. § 5.*
 Judex enim quasi *Iuridicus* dicitur, arg. *Rubr. ff. de Offic. Iuridic. Alexan.*
 five jus dicens populo, *c. Forus X. de V. S. & jure disceptans, i. e.*
 5 *juste judicans c. 4. C. 3. q. 7.* Cum iudicis nomine indignus exi-
 stat, in quo non est *Justitia d. c. Forus.* Quæ licet derivatio parum
 convenire videatur antiquo Iudiciorum Romanorum ordini, utpote
 6 apud quos judex non *de Jure* sed *de facto* cognoscebat, præscriptam
 Prætoris formulam stricte in Judicando secutus, sufficit tamen quod
 quandoque in iudicio de jure & æquitate ex formula ipsa, præfer-
 tim si *ex bona fide* additum esset, disceptatum fuerit, *Vid. Sutholt de*
Iurisd. aphor. 307. quem sequitur Dn. Hopp. *d. Diss. & Bartholdi in Diss.*
 7 *de Favore Iudic. Permiss. c. 1. n. 16.* Significationem hujus vocis latissi-
 8 mè se diffundere non minus notum est. Præterquam enim, quod
 etiam *cognominis* loco usurpata legatur ap. *Suetonium*, teste Hoffmanno
in Lex. Univ. Contin. voc. judex; Æque ut vox Germanica *Nichter* / sic
 (1.) *Extra Iudiciorum usum* denotat *privatum* etiam *hominem*, mores
 9 nostros & actiones examinantem deque illis judicantem, Quor-
 sum pertinet illud Ciceronis *L. 1. Epist. 1. ad famil. Si iniquus in me ju-*
 10 *dex es, condemnabo eodem te crimine.* (2.) *Arbitrum* notat *Compromis-*
sarium, *L. pen. ff. d. Iudic. L. 41. ff. qui arbitr. recep. qui*, quamvis re-
 11 vera judex non sit, utpote quem partium consensus non facit, *L. 3. C.*
de Iurisdic. omn. Iud. L. 1. ff. Iud. Klock Vol. 2. c. 20. n. 16. ejusque pro-
 12 nunciatum *laudi* & non *sententiæ* nomine veniat. *Struv. S. I. C. Ex. 8.*
 13 *ib. 102.* quia tamen iudicis instar est, *Zaf. ad Tit. ff. de Recept. & qui arbitr.*
recep. num. 4. ejusque partes suscipere dicitur in *L. 13. §. 2. ff. d. t.*
 14 *arbitriis ad Similitudinem iudiciorum redactis, L. 1. ff. d. t. Iudicis*
etiam appellatione continetur d. L. pen. ff. de Iudic. Menoch. Vol. 1.
Concl. 33. num. 6. it. 125. num. 3. Lauterbach. ad Tit. de Iud. inf. Con-
 15 *fer. Hopp. & Bartholdi. dd. l. l. [3.] Quoad Iudiciorum usum* vox iudicis
 designat (α) *Communius & propriè Iudicem datum & Pedaneum*, per *l. 46.*
 16 *& 81. ff. de Iudic. L. pen. ff. Iudic. solv. L. 3. Ne quis eum qui in jus voc. L. 4.*
ff. de Tut. & Curat. t. 1, C. de Pedan. Iud. ibique Cujacius in Paratit. quem
 in-

inter & Magistratum s. Prætozem, qui tamen etiam aliquando *judicis* nomine insignitur, *L. 1. § 81. ff. de Iudic. vid. Brissou. de V. S. lib. 9. Lit. I.* jure Romano veteri, hæc erat differentia, quod *dati Iudices* simplicem duntaxat causarum, ad quas dati fuerunt, habuerunt notionem *L. 5. § 15 pr. ff. de Iuris d. L. 3. ff. de Iuris d. Sine exequendi facultate d. l. 15. pr.* quaque pollent, potestas ipsis tantum competierit vi commissionis à Magistratu factæ, Stephan. *de Offic. Iudic. L. 1. c. 2. n. 1.* cum contra *Magistratus* Jurisdictione instructi, potestatem suam exercuerint vi officii ordinarii, *Conf. supra alleg. Dissert. quorum tamen officiis hodie* 17 *confusis cessat etiam hæc differentia. Vid. L. 2. C. de Iud. ped. Ludwel. ad Inst. Diss. 17. th. 9. lit. b. Excell. Stryk. in not. ad Inst. 8. de Interd. Hopp. ad pr. j. cod. Lauterb. C. M. ad Tit. de Iud. §. 32. (β) Improperie & laxius vox judicis accepta ambitu suo complectitur non duntaxat omnes dignitates adeoque Præsidem, Proconsulem, Rectores Provin-* 18 *ciarum, aliosque Magistratus, Rubr. C. ut Omn. jud. item. Rubr. C. de jurisdict. omn. jud. juncto t. t. de Reb. auth jud. p. c. Sutholt. d. l. § Schra-* *der. in Lex. jur. lit. I. vid. omnino Hoffmannus sup. all. loc. junct. Du. Fre-* *sne glossar. voc. judex.* Sed etiam qui *τὸ κριτικόν* in Rep. habet, id est, Prin- cipem s. omnium supremum Judicem, qui fons & origo est omnis 19 jurisdictionis, ad instar fluminis ab ipso per *concessionem* fluentis, 20 adque ipsum tanquam ad mare per *appellationem* refluens. Lud. à Peguerra *Dec. 36. n. 8. Ventur. de Valent. in Parthen. litig. l. 1. c. 16. n. 23. Excell. Stryk. in Ilf. Mod. ff. ad Tit. de juris d. §. 6. Et in hoc sen-* 21 *suta tam in Rubro quam in Nigro accipio Judicis vocem in hac Disserta-* *tione, scil. pro omni publica persona, ad decidendas lites publice constituta;* *Conf. Lauterb. ad Tit. de judic. §. 32.*

In hac tamen acceptione *Notarios*, quos *Chartularios* etiam dici 22 *judices* notum est, per ea quæ habet Gail. *L. 1. O. i. num. 13. Me-* *noch. l. 2. Pres. 78. Marant. P. 4. dist. 18. num. 2. Conf. Carol. du Fresne* *in gloss. adscript. med. & infim. lat. voce judex.* comprehendere nolo, utpo- te quorum officium non in *Jurisdictione*, sed *gestorum fide* tantum con- 23 sistere docent *Excellent. Ziegler, de Iure Maj. L. I. c. 16. §. 9. Jac. Man-* *dell. ad l. fin ff. de Iurisdict. Musculus de Succ. convent. class. I. membr. 3.* *num. 66.*

Appellantur *judices* vulgo *Richter* / cum illorum officio con- veniat, jus omnibus impertiri, daß sie niemand *Rechtslos* lassen sollen 24

vid. R. J. Spirens. de Anno 1570. verb. damit aber die Unterthanen nicht
 25 Rechtlos gelassen werden / solle ein jeder seine Gerichte mit verständigen
 Urtheilern besetzt halten. Item Graffen / Lat. Comites, Quorsum
 egregiè facit locus *glossæ Speculi Saxon. L. 3. art. 53. verb.* ein Graff be-
 deutet nach alten Sächsischen deutschen einen Richter. Darum haben
 diese Nahmen unterschiedliche Richter *Conf. Lehmann. in Chron. Spirens.*
L. 2. c. 17. Illustr. Dn. Rhet. in Inst. Iur. Publ. L. 1. T. 17. §. 4. Magnif. Dn.
Stryk. in E. I. F. c. 5. q. 16. seqq. Crusius de Precedent. c. 17. n. 19. seq. Weh-
 26 ner. *in obs. pract. voc.* Graff Limnæus de I. P. Lib. 4. c. 4. n. 12. utur vox
 27 Judicis sæpe Comitibus opponatur, & vel *juris Doctores*, qui in
 28 judiciis Comitibus assidebant, vel alios *Assessores*, imo & *Advo-*
catos denotet. Carl du Fresne *supr. all. l.* Et illa denominatio, quod
 sc. Ordinarios Judices denotet, conspicua est in Comite Palatino Co-
 mitibus Centenariis, Pfalz- und Cent-Graffen / qui centenis Pagis,
 ut judices præficerant. Lehman. *d. l. c. 23. §. 1.* Burgraviis, Burge-
 graffen / Marchionibus, Marggraffen / Pagi Comitibus, Saw-
 29 Graffen: Imo adhuc hodie in quibusdam locis hoc nomine judices
 venire, exemplo Coloniae Agrippinae notat *Limn. d. l. n. 12.*

Dividitur Judex [1] in ORDINARIUM de quo *t. t. X. de Offic.*
 30 *ordin. qui jure suo, L. 5. ff. de Jurisdic. vel Principis beneficio L. 5. in fin*
C. de judic. L. 6. ff. de jurisd. vel à lege d. l. 6. vel Universitate, Spec. L. 1.
Tit. de offic. ord. §. 2. num. 1. vel consuetudine, l. 12. §. 1. ff. de Judic. Ju-
risdictionem & plenissimam causarum cognitionem habet. Emer.
à Rosbach. in Process. Civ. Tit. 4. n. 5.

Et EXTRAORDINARIUM, qui alterius beneficio ju-
 31 dicat, ut delegatus. *t. t. ff. de Offic. ejus cui mand. est Jurid. & t. t. X.*
de O. ff. & potestate Jud. deleg. & Pedaneus t. t. C. de jud. pedan. Ordina-
 32 rius subdividitur in PRIVILEGIATUM, coram quo reus ex cer-
 to Privilegio debet conveniri, qualis est Judex *Austregarum Ordina-*
tionis, de quo vid. *Ord. Cam. P. 2 T. 2. 3. & 4. it. Studiosorum: per Auth.*
Habita. C. Ne fil. pro Patr. Militum & c. L. 6. C. de Jurisd. & NON PRI-
VILEGIATUM, coram quo ordinariè ex persona rei Actor actio-
 nem suam instituit *c. Cum sit. 8. X. de For. Compet. Barbof. Locuplet.*
L. 1. c. 20. ax. 6.

Dividitur Judex (2) in ECCLESIASTICUM & SECULA- 33
 REM. Secularis subdividitur in CRIMINALEM & CIVILEM; 34
 Hic iterum in FEVDALEM ALLODIALEM & FORESTALEM
 quos omnes prolixiori persequi stylo nec vacat, neque instituti nostri
 ratio permittit, præprimis, cum Dd. passim sub *Tit. ff. & C. de Jurisd. &*
Judic. de illis fufius agant, quin brevitaris studio hanc subjicimus po-
 tius regulam: *Quot sunt Species jurisdictionum, tot etiam diverse sunt Judi-* 35
cum species.

Excipit in Rubro Vocem *Judicis*, ejus adjunctum, nempe SVSPE- 36
 CTI, quæ vox natales suos debet verbo antiquo Plautino: *Specio*, vid.
Plaut. Casina. Act. 3. sc. 1. vers. 2. ibi: Nunc specimen specitur, nunc certamen,
cernitur. Conf. Faber. in *Thef. Erud. Scholast. cum not. Buchner.* ad vocem
Species unde verbum *specio*, quod cum suis compositis in usu remansit,
 & nomen *suspectionis* & *suspecti*, quod & *substantive* à Seneca accipi pro 37
 admiratione notat Faber d. l. jung. Plin. l. 38. c. 9.

Sumitur aut vox *suspecti* vel *active*, pro eo, qui suspicatur, sive qui 38
suspica est, der Aegwönisch ist und einen in Verdacht hält; quod proba-
 tur autoritate Catonis L. 4. Dist. 44. ibi.

SUSPECTUS cave sis, ne sis miser omnibus horis
Nam timidus & SUSPECTIS aptissima mors est.

Vel *passive*, pro illo, qui suis se factis reddit suspectum, inque quem 39
 ex non levibus causis justa cadit suspicio, der sich selbst verdächtig
 machet: Et hoc in sensu regulariter in jure nostro, Constitutionibus 40
 Carolinis, nec non in hac Dissertatione usurpatur.

Tribuitur autem in Jure nostro partim *Rebus* ut in L. 11. pr. & L. 14. 41
 §. 4. ff. ad Sct. Trebell. ubi hereditas dicitur *suspecta*. Sic passim in jure
 tabulæ dicuntur *suspectæ*, & *suspecta* invenies instrumenta. Vitæ *suspe-*
ctæ mentio occurrit in L. 8. pr. ff. de procurat. in L. 21. ff. de His quib. ut indig. 42
 etiam *adverbialiter* usurpatur, ubi portiones illorum fisco addicuntur,
 qui mortem libertorum suspecto decedentium non defendunt. Par- 43
 tim *Personis* ut in L. 69. ff. d. R. I. & 25. ff. d. Procur. ubi qui operam suam
 ingerit, *suspectus* dicitur, qualiter etiam accipitur in L. 18. §. 1. ff. ad Leg.
 Cornel. d. Fals. ubi *suspectus* dicitur, qui affectavit tutelam, & in L. 8. nec
 non t. 1. ff. C. & I. tutor *suspectus* dicitur, quem mores *suspectum* faciunt,
 quique non ex fide tutelam gerit, vid. §. 5. I. de Susp. tut. aut non præsu-
 mitur gesturus. Vid. L. 3. §. 8. & 12. ff. d. susp. tut. Imo inter *suspectos* 44
 dari & *suspectissimos* constat ex L. 1. §. 2. ff. De Quæst. ubi ex Rescripto

- 45 Divi Hadriani inter plures *suspectos* primum torquendus est *suspectissi-*
mus. Conf. Zanger. *de Tort. c. 4. n. 25.* & Brunn. *ad d. l. 1. n. 4.* Neque
46 vero in jure tantum, sed & apud Doctores passim vox *Suspecti* modo
rebus, modo vero *personis* tribuitur: Sic Judicis literæ pro aliquo liti-
gantium scriptæ ita *suspectæ* habentur, ut recusando judici locum faci-
ant: D. Mev. P. 2. *Decis. 67.* ibique alleg. Cachéran. *Dec. 16. n. 8.* ita & lex
47 quæ in sui rationem inquiri non patitur, *suspecta* dicitur Rittershusio,
48 in *Comment. Inst. proæm. p. 3.* pariterque ex insolitis clausulis Instrumen-
tum teste Accursio in *L. si quis sub condit. ff. d. Condit. Inst. Cravetta Consil.*
38. n. 5. & Decio *Consil. 399. n. 8.* nec non ex varietate atramenti videtur
49 *suspectum*, vid. Men. *Vol. 1. Consil. 199. 8.* Sic etiam mendacii *suspectus* dici-
50 tur testis, qui nimis animose vel verbose, aut ad non interrogata depo-
nit. Mascard. *Vol. 2. Concl. 1375. n. 2.* & Brunn. *ad ff. de interrog. in jure fac.*
51 *ad L. d. etate 11. n. 28. § 97.* Et amicus mei inimici, licet meus inimicus
non sit, affectioni tamen sui amici & familiaris aliquid tribuere, inde-
que *suspectus* creditur. Mev. P. 9. *Decis. 123. n. 3. per L. 3. pr. ff. d. Testib.* aliis
exemplis amore brevitatis prætermis-
52 Quo vero in sensu Tutor *suspectus* dicitur, supra monui n. 43. eo-
dem etiam *suspectus* dicitur *Judex* in *L. Apertissimi 16. C. d. jud. § in c. 15. C. 3.*
q. 5. junct. c. 5. X. d. Except. c. 41. § 1. X. d. Appell. c. 36. eod. sc. quem, ut lo-
quitur Imperator in *Nov. 86 c. 2.* indeque desumpta *Authentica: si vero*
contigerit C. de Judic. alterutra litigantium pars in dubitationem habet,
quod vel non ex fide procedat in judicando, vel inique judicaturus
53 sit, hincque ex dictis textibus ita describere lubet *Judicem suspectum*,
quod sit *persona publicam quidem de causis controversis cognoscendi, easque sua*
sententia definiendi facultatem habens, quam tamen ob justum metum non obti-
nendi juris, quod sibi debetur, ex legitimis recusare causis litigantibus permittitur.
54 Generis loco dixi, (1) quod *Judex Suspectus* sit *persona publicam*
habens judicandi potestatem. Quo ipso indigitare animus est, in quæstio-
ne *suspecti judicis*, semper præsupponi ipsum, qui ut *suspectus* recusatur,
idoneum, habilem ac competentem esse, cum ceteroquin ne quidem
55 opus foret hac *suspecti judicis* exceptione, utpote quem exceptio *inhabili-*
tatis & *incompetentie* ad causarum cognitionem non essent admissuræ
t. t. C. Si à non compet. Jud. L. 12. §. 2. ff. de Judic.
56 Dixi (2) *Quem tamen ob justum metum non obtinendi juris, quod sibi de-*
betur & c. Ut eo ipso innuerem (α) differentiam specificam, quæ inter
hanc *Suspecti judicis*, & alias *Exceptiones*, quæ *judici etiam ad judicandum*,
cete-

ceteroquin *ratione causæ habili* à litigantibus opponi propitio jure possunt, v. g. *Præventionis* L. 7. ff. d. *Judic. Litis pendentis*, d. L. 7. § 15. ff. *Rem. rat. haberi*, quæ tamen hodie, postquam per solam citationem, 57
litis inducitur pendentia, amplius non differunt. vid. *Myns. Cent. 4. Obs. 26. Carpz. L. 2. Resp. 46. & Hopp. in Comm. 7. ad Tit. d. Except. § 10.*
nec non *Primæ Instantiæ* c. 13. C. 11. q. 1. § 186. *Noviss. R. E. de Anno 1654.*
item fori declinatoriæ intuitu personarum L. fin. C. d. *Except.* nostra enim 58
Exceptio in solo metu se fundat, justam etiam à comperente Judice non
obtinendi sententiam, per Nov. 86. c. 2. § *Auth. Si vero contigerit C. de Jud.*
(§) ut etiam eo ipso monstrarem non tam quemcunque hic metum 59
& levem sufficere suspicionem, sed *justum & ex probabilibus legitimisque*
causis procedentem desiderari dubitationem, arg. L. 3. ibi: *Sic careat suspi-*
cione ff. de Testib. Emericus à Rosbach in *praxi civ. T. 4. § 59: Dixi (3) Ex* 60
legitimis causis: Quæ & quales sint, exhibebit totum caput tertium; Hic
interim notamus, non sufficere legitimam in libello recusatorio allegari 61
suspicionis causam, sed insuper JURE CANONICO per cap. 41. § 1. x. de
Appellat. ibi: Quod si coram ipsis causa suspicionis probata fuerit. c. suspicionis 39.
x. d. *Off. & Potest. Jud. deleg. ibi coram quibus probatio est facienda quod pra-* 62
xis hodierna in judiciis sequitur, vid. *Gail. 1. obs. 33. n. 16. Mev. P. 1. decis.*
193. n. 7. *Stryk. in Ulf. Mod. ff. ad Tit. d. Judic. § 13. in f. ejus probationem,*
desiderari, vid. *Rosbach. in Prax, Jur. Civ. T. 4. n. 64. Mev. P. 1. Decis. 51.*
n. 12. *Zanger. d. except. P. 2. c. 4. n. 21.* in tantum, ut non probatis causis 63
recusati judicis legitimis, non duntaxat causa ad judicem recusatum sit re-
mittenda, c. 41. § 1. de *appellat.* *Gail. 1. obs. 33. n. 14.* sed inique recusans 64
actione injuriarum conventus à judice frivole recusato, *Bald. in cap.*
super x. d. off. de leg. juste puniri possit Faber. in Cod. L. 5. T. 1. D. 2. Carpz. 65
p. 4. C. 42. def. 8. & Mev. P. 1. Decis. 51. n. 12. Rutger. Ruland. de commiss. P. 1.
L. 2. c. 15. n. 8. qua de re infra c. f. pluribus. Dixi (4) *Recusare litigantibus:*
Cum enim suspectum habere judicem gravissimum sit *Br. ad L. 16. C. d.* 66
Judic. & Lauterb. in Comm. Maj. cod. § 39. ipsa ratione naturali dicti-
tante c. 15. C. 3. q. 5. pr. c. 41. X. d. *Appell.* Summaque suadente æquitate,
Mev. P. 1. Decis. 51. n. 1. Carpz. P. 4. C. 41. D. 8. n. 2. suspectorum judicum
declinare insidias, d. c. 15. C. 3. q. 5. circa fin. non absque causa cordi sibi
fuisse, docet Imperator Justinianus in L. 16. C. d. *Judic.* ut sine suspicionem
omnes lites procederent, concessio favorabili recusandi judicem suspectum
remedio *Mev. P. 1. D. 51. n. 1. Carpz. P. 4. C. 42. D. 8. n. 2.* illi qui suspecti ju-
diciū non temere refugit ac reformidat c. 15. C. 3. q. 5. inf. Dixi (5) *Per-* 67
mit-

- mittitur*: libera enim facultatis & non necessitatis est, exceptione suspecti judicis uti, adeo ut omissa hac declinatoria exceptione, uti illam recte appellat Masc. *De probat. concl.* 945. n. 39. sententia à suspecto etiam judice lata valeat, & subsistat Viv. Neap. *Decis.* 390. n. 1. Gravius ad Gail. pr. *Concl.* 33. n. 9. Neq; vero haecenus dictis quicquam refragatur, (α) quod non duntaxat pro omni judice justitiæ militet præsumptio, c. 13. X. d. *sent. c. 6. x. de Renunciat.* Marant. *de Ordin. Jud.* 2. p. 6. in pr. Tit. 9. n. 21. Menoch. *Consil.* 100. n. 1. seq. Tusch. Pr. *Concl.* Tom. 6. lit. P. *Concl.* 621. per tot. omnisque Judex bonus præsumatur, Vid. Baldus ad L. 2. C. de Off. Civ. jud. & in L. Un. in fin. C. Ne quis in sua causâ. Castrenf. *Cons.* 270. Col. 1. Vol. 3. Masc. *de Probat. Concl.* 1007. n. 21. quodque (β) in Jure nostro judex non unis in locis VIR BONVS audiat, ut in l. 137. §. 2. ff. d. V. O. verbis: Et magis est, ut totam rem ad judicem i. e. ad virum bonum remittamus, (utut Corasius id propter recte notatus à Menochio d. A. I. Q. in Proem. n. 3. legendum velit ad judicem aut ad bonum Virum) jung. l. 18. ff. Jud. sol. V. l. 76. pro soc. l. 45. ff. d. Procurat. L. 21. §. 4. ff. d. N. O. N. usque adeo, ut generaliter cum Baldo ad L. 4. §. 1. ff. Fam. *ercisc.* concludere Dd. nulli dubitent;
- 71 Quoties in jure nostro Viri boni mentio fit, toties judicem esse subintelligendum. Conf. Hopp. in *Diss. d. Iudice. Putat. membr.* 1. §. 4. eo, quod boni & innocentis Viri officio fungi judicem omnem oporteat, per l. 4. §. 1. ff. Fam.
- 72 *ercisc.* expediti vero juris sit, in Virum bonum non cadere suspicionem, arg. c. semel X. d. R. I. in 6. Tiraqu. *Tr. de Pæn. temper. Caus.* 51. n. 3. Nam quod primam attinet præsumptionem, illa generalis est, & obtinet indubio, deficientibus sc. legitimis suspicionis causis, ita tamen ut hæc juris præsumptio ipsi cedat veritati, L. 57. ff. in f. d. Iur. Dot. L. fin. pr. ff. Quod metus caus. L. 25. ff. d. Prob. Card. Tusch. Pr. *Concl.* T. 6. l. 1. P. *Concl.* 612. per tot. Carpz. P. 2. C. 2. D. 8. n. 5. & causæ suspicionis legitime probatæ, per c. 6. X. de *Renunc* ibi: ut tanta sit judicialis auctoritas, ut semper pro ipso i. e. judice, præsumatur, donec
- 74 contra ipsum aliquid legitime comprobetur. Card. Tusch. *Pract. Concl.* lit. P. *Concl.* 612. Ad secundam dubitandi rationem respondeo: In virum bonum non cadere levem & temerariam suspicionem Georgius de Cabedo *Dec. Regn. Lusat. P. 1. Decis.* 20. n. 4. bene tamen probabilem & legitimam suspicionem, præprimis tunc ubi ex legitimis indiciis mali fortior contra ipsum militare incipit præsumptio, Cui, ceu specialiori c. 1. X. de *præsumpt.* L. 80. ff. d. R. I. L. 25. ff. de Prob. Vultej. 1. *cons.* Marb. 22. n. 7. Cravett. *Cons.* 258. n. 21. & fortiori 7. ff. de in integr. restit. L. 67. ff. d. R. N. Men. d. *Præf.*

d. Præs. L.1. Præs. 30. n.1. Curt. Jun. cons. 35. n.6. Barbof. Locuplet. L.14. c.68. ax. 14. generalis illa boni præsumptio cedere debet, probato sc. illo, quo bonus esse desuit, aut desiturus ex non levibus argumentis præsumitur cum omnes juxta Comin L.8.p.258. Profecto omnium temporum Senatores ac Viri Præstantes, qui fuerunt aliquando, vel hodie sunt, errarint & sæpe errare labiq; possint, teste q; Gabr. Alvar. de Velasc. Tract. de Judic. Perfect. in Proæm. in Judice navi appareant, qui eundem in suspicionem deducant, præprimis hisce conclamatis temporibus, quibus Judices aliosque non ultimum in Rep. locum obtinentes Viros in speciem graves sæpius ex temerario ac pravo affectu nonnunquam, etiam vindictæ cupidine ac spe lucri vitam moresque arrodere eorum qui honeste vivere student, horumque facta omnimodo denigrare, ac multa scelera flagitiaque illis temere objiciendo, qui se horum reos agnoscunt minime, usu expertum comprobatumque est; de quibus accuratum judicium Taboris legere est in eleganti ejusdem Tract. d. Tortur. ad Art. 25. Const. Carol. V. Crim. §.16.

CAPUT II.

Sistens

Personas, quæ ut Suspectæ recusari possunt.

S U M M A R I A.

I ngressus	n.1	tem & omnium jurium connatam,	
Pontifex appellatur Sanctissimus		scientiam.	7. seq.
Pater	2. seq.	Arrogant sibi Pontifices in omnes Im-	
Ipsi Papicolas tribuunt parilem cum		perantes imperium.	9. seq.
Angelis honorem.	4	Asserunt Pontificii Papam ut Suspe-	
Deumque appellant.	5	ctum non posse recusari	11
Quod probatur inter alia versibus		Gallicana Ecclesia negat Pontificiis in-	
Octavii Menini	6	fallibilitatem.	12
Tribuunt præterea ipsi Infallibilitatem			
		Xxx	Affe-

<i>Afferuit sibi Galliae Rex Ludovicus XII^{us} jus Regaliae.</i>	13	<i>saris, licet datus sit cum clausula.</i>	
<i>Quid sit jus Regaliae docetur</i>	14	<i>Recusatione cessante</i>	41
<i>Protestatio Fabii Chisii contra Instr. Pac. de A. 1648. illamque subsequuta</i>		<i>Rationes dubitandi videsis.</i>	39 seq.
<i>Papae Innocentii X. Nullitatis Declaratio spreta & derisa est.</i>	15	<i>Limitatio traditur.</i>	42
<i>Refertur responsum Philippi Pulchri Regis Galliae, quo arrogantiae Pontificis Bonifacii, VIII. obicem posuit.</i>	16	<i>Rationes decidendi</i>	44 seq.
<i>Ejus Decretales in Gallia non sunt receptae.</i>	17	<i>Differentia & Convencientia remedii Appellationis & Recusationis & qualiter ab uno ad alterum argumentari liceat, traditur.</i>	45 seq.
<i>Inviictissimus Imperator Leopoldus papam etiam suspectum habuit</i>	18	<i>An Comes palatinus sit Judex Competens Imperatoris trad.</i>	50 seq.
<i>Cui & Martinus Lutherus veritus non est, suspecti exceptionem opponere.</i>	19	<i>Illum ut suspectum recusari posse exponitur à</i>	52. usque ad 56
<i>Protestatus est non ita pridem modernus Romanae Curiae praesul. Innocentius, XII. contra novum Electoratum ad Exemplum Innocentii X. qui per Nuncium suum contra octavum Electoratum protestatus erat.</i>	20 seq.	<i>An Camera Caesarea ut suspecta possit recusari vid.</i>	57 seq.
<i>Imperator ut suspectus recusari An possit exponitur.</i>	23	<i>Superiori seculo hac de re acriter disputatum fuit</i>	59
<i>Rationes Negantium recensentur</i>	24	<i>Negantium rationes exhibet</i>	60 seqq.
<i>seq.</i>		<i>Affirmantium rationes recenset.</i>	66. seqq.
<i>Affirmantium.</i>	26 seq.	<i>Refutantur rationes negantium.</i>	73. seqq.
<i>Refutantur Negantium rationes</i>	31 seq.	<i>Ultima ratio Stranchii pro affirmativa leviter notatur.</i>	77
<i>An Commissarius Imperatoris ut suspectus recusari possit, traditur</i>	34 seq.	<i>Singuli Assessorum recusari possunt.</i>	58
<i>Rationes pro affirmativa vide</i>	36 seq.	<i>Principes privilegio de non appellando gaudentes, recte tamen ut suspecti possunt recusari</i>	78. 79
<i>Recusari etiam ut suspectus potest Commissarius à Camera datus.</i>	38	<i>Consiliariis Principum in causa Dominorum Principalium judicaturis non ex necessitate juramentum relaxatur.</i>	81
<i>Recusari etiam ut suspectus potest ex sufficienti causa Commissarius Ca-</i>		<i>Quomodo Principes omnium optime à se amovere possint omnem suspicionem traditur.</i>	82
		<i>Subjicitur Responsum W. itebergense</i>	83
		<i>Quorundam Membrorum Imperii prima instantia est in foro Austregarum</i>	84
		<i>Potest</i>	

Potest etiam Judex Austregarum ut suspectus recusari.	85	in civilibus, quam Criminalibus causis solent transmitti	119
Quod non procedit in Austregis Conventionis, nec in Arbitris Compromissariis.	86. seq.	Licet partibus contra unam alteramve Academiam excipere	120
Limitatur hæc sententia.	88. seq.	Hæc exceptio diligenter à Protonotario Judicii est notanda.	121
Laudo ab Arbitro recusato pronuntiato obstat doli exceptio.	91	Satius foret istiusmodi exceptiones absque sufficiente causa non admitti	122
An toti Collegio suspecti exceptio opponi possit vid.	92	Judiciorum praxis tamen non desiderat, ut ab excipiente causa recusationis allegetur.	122
Negantium sententia traditur.	93. seq.	Causa recusationis ut plurimum inde oritur, quod alterutra pars privatim à suspecta Academia consilium petierit.	124
Temerarius est, qui omnes sapientes in Civitate suspectos dicit.	95	Quomodo caveri possit, ne acta ad illud Collegium mittantur, quod alterutra pars privatim consuluit.	125. seqq.
Rationes sententiæ negativæ recensentur.	96. seq.	Judex Delegatus potest ut suspectus recusari.	129
Affirmantium sententia cum suis rationibus exhibetur.	98. seqq.	Etiam Ordinarius de jure Canonico	130
Exemplum hujus traditur.	104	Num etiam de Jure Civ.	131
Aliqui ex Assessoribus Collegii recte ut suspecti recusari possunt.	105	Negantium sententiam vid. d.	131
Non tamen tenentur ipsi, ommissa recusatione, judicio abstinere.	106	Affirmantium	132
Bene vero illa opposita.	107	Ejus rationes recenset	133. seq.
Non potest totum Collegium ut suspectum recusari, si tantum lis sit cum solo Collegii Directore.	108. seq.	Respondetur ad rationes negantium	135
Idque sub distinctione expeditur.	110. seq.	Notatur responsio.	136
Rationes hujus sententiæ exhibent.	112. seqq.	Num in criminalibus judex ut suspectus possit recusari.	137
Concurrente duplici Magistratu in constituendo judicio, alterutro suspecto, toti judicio exceptio suspecti non obstat.	116. seq.	Affirmatur per rationes	138. seq.
Num Collegium Jcutorum ut suspectum possit recusari vid.	118	Non tamen locum habet suspecti recusatio, nisi ex evidentissimis argumentis.	141
Acta regulariter insciis partibus tam		Sed potius Notarius suspecto est adjun-	

gendus, & acta sunt ad Extraneum	Exceptio traditur.	149	
judicem transmittenda.	142	Non potest Vicario Rectoris Academia	
Quomodo procedatur si justa adsint su-		hic suspecti exceptio opponi, quando	
spectionis argumenta.	143	ad instantiam partis toto convocato	
Difficilius in Criminalibus Judex ut		Concilio procedit.	150. seqq
suspectus recusatur, si delictum no-		Executor sententiae ut suspectus recu-	
torium, eique certa à lege determi-		sari non potest.	145
nata est poena.	144. seq.	Limitatio traditur.	155
Recusato Ordinario, Vicarius non sta-		Notarius solo juramento recusatur.	n. f.
tim potest recusari.	146. seqq.		

- 1 **C**um parum sit nosse *Causas*, ex quibus recte procedit suspecti Judicis
Recusatio, si Persona, quibus *Suspecti exceptio* propositio jure opponi
potest, ignorentur, expeditis primo capite generalibus circa judicem su-
spectum, ordinis jam exigit ratio, ut antequam causas sistam suspicionis le-
gitimas hoc II. exhibeam *Capite Personas*, quæ suspicionem gravatæ, alii non
suspecto judicandi Spartam, opposita suspecti exceptione, cedere co-
2 guntur. Has inter vero primipilari loco de Curia Romanæ præfide,
3 PONTIFICE nempe MAXIMO, dispiciemus: Hunc enim sanctissi-
mum Patrem, ut cultu plus quam Divino à Parasitis salutari amat, teste
Gentiletto Jcto Delphinensi non infimi subsellii, in Exam. Concil. Tri-
dent. L. 5. & Celeberrimo Theologo Christian Kortholt in eleganti
Disput. cui titulus: *Apotheosis Papæ, habita Kiloni 1690. §. 27. ibique alleg.*
4 juncto Johann. de Paris. de Potest. Rep. & Papal. mancipia sua non dun-
taxat sortem Angelorum adæquare, vid. glossa ad capit. fundamenta. De
Elect. & Electi. potest. in 6. & in Proæmio Clement. Confer. prælaudatus
Theologus, Beatus D. Kortholt, d. Dissert. §. 3. ibique plena manu adducta
5 multorum testimonia, verum etiam Deum esse, pudenda adulatione &
assentatione impiamentiri non erubescunt, vid. glossa Jur. Can. ad c. Cum
6 inter X. de V. S. ibi: *Credere Dominum Deum nostrum Papam non potuisse ita*
statuere. Conf. c. 7. Dist 96. & Dissert. Exc. Mayeri Anti-Grotiana: Num
dogma Papistarum sit, Pontificem Rom. Deum esse c. 3. nec non proxime all.
B. Kortholti Dissert. Ut veri metas minime videatur transgressus
Celeberrimus Forojuliensis Jctus Octavus Meninus in eleganti Ode
sua, qua hosce Curia Romanæ Assentatores ita Papam compellantes
introducitur.

Pater Beate, digna sat merentibus
 Quanam rependes Præmia?
 Pro te pudoris cuncta frena
 rupimus,

Et fronte perfricta nihil
 Intactum, inausum liquimus,
 Ut turpi pulsa veritas
 Sinceritasque amabilis, nivea & fides
 Cogatur hic faceffere.

Nos, nos locamus Te supremo vertice,
 Cælumque supra attollimus.

Nos Te vocamus alterum Jovem: Tuis
 Claudī, patere nutibus

Sedes Olympi dicimus & horrida,
 Nigrantis Orei limina.

Armamus ipsi ultricibus flammis
 Tuam hanc fulgurantem dextram:

Nec jam veremur astra Cælo dicere
 Lapsura, ni Tu fulcias.

Jam regna cuncta, qua cadens sol
 aspicit

Surgensque, Tibi adscribimus.
 Et quod Coronis fulgent nitentibus

Reges Ducesque, & ipsius
 Quod sceptrā gestent Imperii, totum

hoc tui
 Juramus esse muneris.

Jam nostra cunctas limites modestiæ
 Transcendit impudentia.

Dum mille lingua blandienti nomina
 Tibi superba affingimus;
 Hinc turba honores credula immen-
 sos Tibi

Largitur: Hinc vulgus stupet.
 Quod si quis exstet altiori spiritu,

Cui libera indignatio
 Bilem tumentem suscitet, fallacias

Qui tentat has refellere,
 Plectroque fide meliora personet,

Quam gratiora Curia,
 In hunc venenis viperinis illita

Torquemus omnes spicula.
 Quid jam, Beate Pater, quid vis

amplius?
 Tu Numen & Præsens Deus,

Tu certa spes mortalium vocabere,
 Salusque mundi publica.

Ergo Tiaras, Infulas, Ostrum manus
 Potenti nobis divide:

Nam magna quamquam pro te ador-
 ti gessimus,

Majora adhuc conabimur.

**Ipsū detrahimus de solio
 Jovem**

Ut ipse solus imperes.

Hunc verò suspicionis notæ exemptum esse, non solum ex hæte-
 nus recensitis, sortem humanam longe superantibus attributis, ve-
 rum & inde potissimum constanter crepabunt Curia Romanæ Asse- 7
 clæ, quod infallibilitas, quam moderni Jesuitæ & receptior Romanæ
 scholæ doctrina eidem turpiter tribuunt, vid. sæpius laudat. Dissert.
 B. Kortholti §. 16. & Connata quasi omnis juris scientia, quam in scrinio
 pectoris sui Pontifex censetur habere, juxta arrogans effatum Pon- 8
 tificis.

- 9 tificis Bonifacii VIII. in cap. 1. de Constit. in 6. *Supremaque in omnes Imperato-*
res & Reges potestas, quam ex doctrina Hiltebrandina cum suis Successo-
- 10 ribus juxta canones *Dictatus* in Synodo Basilicæ Lateranens. Pontifex
 Greg. VII. sibi impudentissime arrogat vid. *Epist. Gregor. M. ad Impera-*
torem Mauritium lib. 2. Epist. 61. aliaq; loca, quæ cumulate affert. B. Kortholt.
- 11 *supr. all. Diss. §. 3. junct. can. Solitæ 6. X. de Majoritate & Obed. Conf. Exc.*
 Zigler, in *Orat. Proem. ad Inst. Jur. Can. Lancellotti*; exclusa omni ap-
 pellandi facultate, non possint admittere, ut ipse in Ecclesiasticis aut
- 12 Secularibus negotiis *tanquam suspectus* recusari possit: Verum cum
 infallibilitatem non duntaxat *Gallicana Ecclesia* Pontifici dubiam fece-
 rit, sed & perstrenue sibi contra Pontifices *Clementem X. ejusque Suc-*
- 13 cessores *Innocentium XI. Alexandrum VIII. Innocentium XII.* spretis eo-
 rundem fulgurationibus atque excommunicationibus, ab Anno, ni
 fallor, 1673. usque ad Annum 1693. (quo hæc lis qualitercunque tan-
 dem composita est, sicuti ex regiis ad Pontificem missis literis, le-
 gere est, quarum summam exhibet *Mercure Historique & Politique*
de An. 1693. Mens. Nov. p. m. 480. sequentibus verbis: *Que je suis bien ai-*
se de faire scavoir à V. St. que j' ay donné les ordres nécessaires, affin que les
affaires contenues dans mon edit du 2. Mart. 1687. concernant la declaration fai-
- 14 *te par le Clergé du Roij aume (à quoiles conjunctures d' alors m' avoient obli-*
gè) n' aient point de suite., assertum *Jus Regaliæ i. e. (1.) conferendi bene-*
ficia Ecclesiastica vacantia (2.) Constituendi personas Ecclesiasticas,
 & [3] interim percipiendi redditus bonorum Ecclesiasticorum vacan-
 tium, vid. *Elegans Dissert. Gerhardi hab. sub Præsidio Magni Theo-*
logi B. Dn. D. Bayeri Jenæ 1691. de Jure Tertii in Causa Regaliæ Cap. 1. Sect.
2. §. 1. ibique all. Petrus de Marca de Concord. Sacerd. & Imper. Confer de
 hac controversia *Librum Gallicum*, cui titulus: *Relation de la Regale,*
 15 *dans les Dioceses d' Alet. & Recueil de diverses pieces & lettres, concernant la*
Regale. iunct. Larroque Tr. de Regale: modernus Gallix Rex LUDO-
 VICUS XIV. affectatam illam in Ecclesiasticis summam Potestatem in suo
 Regno simpliciter concedere noluerit, insuperque derisa à Pacifican-
 tibus An 1648. per Nuncium Apostolicum Fabium Chisium, 14. &
 28. Octobr. temere interposita contra Instrumentum Pacis, Germa-
 niæ inter cineres bellicas adhuc fumantis, & tantum non in solitudi-
 nem versæ, singulari Dei beneficio restitutæ, bina protestatio, illam-
 que Anno 1651. 3. Januarii mox subsequuta inaudito antea exemplo
 Pontificis Innocentii X temerariæ nullitatis Declaratio, quam vide-
 sis

sis in doctissimo Tract: Celeberr: Polyhistoris B. Conringii, qui inscribitur: *Animadversio in Bullam Innocentii X. in fin.* idem haud sub obscure innuat, non *Suspicionem* caruisse omni Pontificem Romanum ex illis intellectu facillimum esse autumo. Neque vero meliora fata expertum esse olim Pontificem Bonifacium VIII. dum summum sibi in Philippum Pulchrum, Galliarum Regem arroganter asserere Imperium auderet, ex animosa & Heroica præfati Regis claret responsione, quam his verbis: *Sciat MAXIMA TUA FATUITAS nos intemporalibus nemini subesse*, refert Gerhard von Maastricht. in *histor. Jur. Eccles. num. 369.* vid. Zigler ad Lancellottum, *Inst. Jur. Can. Orat. Proem. §. 55.* Nec non inde, quod idem Rex librum sextum Decretalium, à Prædicto Bonifacio VIII. confirmatum, cum in illo multum authoritati Regis detraheretur, cum sequentibus Galliarum Regibus in hodiernum usque diem non receperit. Id. Zigler. *d. l.*

Non solum autem Galliarum Reges, sed & IMPERATOREM Romanum *suspicionis* nonnunquam arguisse Papam, vel ex unico Moderni Inviictissimi Imperatoris Leopoldi Magni abunde satis exemplo liquet, Alexandrum VIII. Canonorum Colonienfium, Comitum sc. de Löwenstein Reckheim aliorumque restitutionem maximo urgentem opere, ex hac legitima causa recusantis, quod nimium Gallorum partibus esset addictus. *vid. Mercur. Histor. & Politique Anno 1690. Mens. Febr. p. 124.* Imo idem, Dei singulari in reformationis negotio adjutum auxilio MEGALANDRUM B. Lutherum, Religionis nostræ ANTESIGNANUM, felicissimo tentasse successu, Papæ Leone X. 28. Nov. An. 1518. ut suspecto justissimè rejecto, ad generale provocasse Concilium, memoriæ prodiderunt Illustr. Viri Ludovicus à Seckendorff. in *Comment. Historico & Apologetico de Lutheranismis L. 1. sect. 21. §. 43.* & Illustris Puffendorff. in *Introduc. ad Historiam p. m. 819.*

An vero nupera Anno. sc. 1693. Mens. Mart. Moderni Pontificis Innocentii XII. contra *Nonum Electoratum* per Nuncium suum Dn. Tanaram interposita protestatio omni suspitione careat, indeque apud Imperatorem ac Imperii Proceres majorem effectum sortitura sit, illa, quam irritò satis conamine Papa Innocentius X. Anno 1648. contra *Octavum Electoratum* per Nuncium suum Fabium Chisium interposuit, est de quo maximò opere dubito, illud interim laudans in Innocentio XII. quod sententiam suam de Decreto annullatorio

Electio-

Electiōnis moderatior suo Antecessore cognomine Innocentio X. in inanem protestationem mutaverit, *vid. Mercur. p. Tract. p. 249.*

- 22 Sed missō Pontifice, ad Summum Imperii Romano-Germanici caput, IMPERATOREM sc. advolvor, in subsequentibus expositurus, an ipse *ut suspectus* recusari possit?

Negat id Blumius in *processu Camerali Tit. 25. n. 11. Christineus Vol. 2.*

- 23 *Dec. 148. n. 15. Lancellotti de Attent. P. 2. c. 6. n. 42. inf. Soacc. de Appellat. qu. 16. limit. 1. n. 7. seqq. Gravæus ad Gail. Concl. pract. 33. n. 5. Fivizt. Dec. 28. n. 111. p. 2. Fulv. Pacian. Tract. de probat. c. 45. n. 94. lib. 2. & Dd.*

- 24 communiter ex his rationibus (1.) quod nulla in Imperatorem cadat recusationem. *Scacc. de Appell. qu. 36. Lit. I. n. 8. Cujac. L. 9. Obs. 23.*

- 25 suspicio *vid. Blum. d. l. num. 11. & Gravæus d. l. n. 5. Ungeb. ad Tit. d. Jud. X. num. 24. [2.]* quod ab Imperatore ad neminem possit appellari, procedente argumento ab Appellatione recusationem. *Scacc. de Appell. qu. 36. Lit. I. num. 8. Cujac. L. 9. Obs. 23. Blum. d. l.*

- 26 *num. 12. vid. Dissert. Alex. Stein. de suspic. c. 6. num. 26. Cujac. L. 9. Obs. 23. Zasius ad L. 16. C. d. Iudic. n. 29. Verum Affirmativa* certa ratione cum paucis subscribere nullus dubito, ut *justa existente suspicionis causa, non in totum* quidem, *hoc tamen effectu* recusari, Imperator possit, ut vel

- 27 in Comitibus, vel aliorum Principum consilio adhibito, causa ventiletur, motus subsequentibus rationibus: (1) *Quia Imperator in Capit. Leopoldina, art. 26. inf. Et Rex Romanorum Josephus in sua Capitul. art. 5. inf. pro-*

- 28 *misere der Justiz ihren freyen starcken Lauff zu lassen/ inque* quibus *cau-* *sis suspecti* aliis videri poterant, se non, nisi adhibito Electoralis Collegii consensu, judicaturos esse, cujus exemplum exhibet *artic. 28. Capitul. Leopoldi, & 27. Capitul. Josephi. [2.]* Quod jam olim Imperato-

- 29 res legibus submiserint principatum. *L. 4. C. de LL. §. ult. inf. J. Quibus mod. test. infirm. Ut inde non videantur Imperatores* illa litigantibus denegaturi juris remedia, quæ publicis legibus prodita sunt, utpote quibus non minus, quam Antecessori Laudatissimo Iustinian-

- 30 no cordi esse pie præsumitur, omnes lites sine suspitione procedere. (3) Quod recusatio *Judicis suspecti*, modo cum debita opponatur veneratione, non solum nil injuriæ contineat, *Mev. P. 1. Dec. 51. n. 3. verum etiam sit remedium jure probatum, legitima ex causa judi-*

- 30 *ce suspecto. C. 15. C. 3. q. 5. imo in sana & naturali ratione fundatum, utpote defensionis favore introductum Clem. pastoral. vers. Hec quidem de Sentent. & Re Judic. Strauch. in Dissert. Exoterie. fin. §. 14. [4.]* Quod Imperator Sigismundus jam olim id pie agnoverit, quando Electori Moguntino optime respondet: *Dasß wir in unsern eigenen Sachen nicht*

nicht wohl Richter seyn mögen/ referente Buxtorffio. *ad A. B. tb. 83. Lit. D.* exque illo Excell. Stryk. *in Uf. Modern. ff. ad Tit. de Judic. §. ii.* Ubi huic quoque patrocinari videtur sententiæ, quando docet, *Si talis sit causa, in qua Imperator interesse habeat, vel alias ob affectionem erga alteram partem non extra suspicionem sit, non egre laturum ipsum Imperatorem, si petatur, ut vel in Comitibus, vel aliorum Principum consilio adhibito causa ventiletur.* 31 Nec dictis obstat prima Negantium ratio: Sicuti enim facile largior, Sacrosanctam Imperatoris personam levibus vulgaribusq; quibuscunque non esse subjiciendam suspicionibus ita plane nullam in Imperatorem, etiam, ubi proprii interesse ac singularis affectionis ratio ceteroquin quemcunque judicem suspectum reddit, cadere suspicionem, id quidem est, 32 quod principium petere videtur: Neque enim Imperator humanæ fragilitatis ita expers vivit, ut, quod humanum est, de ipso ex justissimis causis præsumi nequeat. Neque (2.) majoris momenti est secunda Negantium ratio: Præterquam enim quod in hoc argumento: *A quocunque judice appellari non potest, ille nec ut suspectus potest recusari.* &c. merito Connexionis desideretur ratio, aperta que hic videtur committi fallacia Consequentie, quippe, cum remedium appellationis & recusationis suspecti judicis, recte notante Strauchio *in Diff. Exot. fin. §. 14.* ex diversis non duntaxat causis oriantur, sineque discernantur, sed & contra diversos competant, ideoque à separatis nihil recte inferatur. vid. Stryk. *in Ufu Modern. ff. ad Tit. d. §. Jud. 12. in f.* (ubi docet: comparisonem inter appellationem & recusationem, quas pari passu ambulare, cum supra alleg. Dd. docet Zasius *ad L. 16 C. D. Jud. n. 29.* vel falsam esse, vel adminimū valde restringendam) ita non aliter illud admitto, quam quoad hunc effectum, ut in totum hic recusari non possit, à quo appellari non licet, quem tamen bene quoad hunc effectum recusare fas est, ut aliorum adhibito consilio judicet, aliosque suo 33 adjungi judicio patiatur. vid. Stryck. *in Dissert. d. suspic. C. 4. n. 28.* Et quanquam [3.] Principi in sua etiam causa judicandi facultatem concedant quidam Jctorum, vid. Hilliger. *ad Donell. Lib. 17. c. 2. lit. B.* Surdus. *Conf. 50. n. 9.* neque exempla deficient Imperatorum, qui in propria causa dixerunt sententiam Vid. *L. 41 ff. de Hered. Instit. indeque desumptus §. ult. Inst. d. Vulg. substit. L. pen. ff. d. His que in test. de l. conf. Rumel. ad A. B. P. 2. Diff. 5. tb. 3* videntur tamen Doctores sine Lege loqui, qua sola, & non exemplis judicandum est. *L. Sed licet 12. ff. d. Offic. Præf. L. Nemo 13. C. d. Sentent. & inter loc.* 34

Imperatorem excipit datus ab ipso COMMISSARIUS, qui, an

ut *suspectus* recusari possit, non impertinentur quæritur? Et cum ex antea dictis liqueat, ipsum Summum Principem recusari posse, ex prævia legitima *suspicionis* causa, multo magis *suspecto* ejusdem Commissario hanc *suspecti* exceptionem obstituram esse arbitror. (1.) Quia, qui vice Imperatoris jus dicit, non æqualem semper cum ipso committente meretur fidem, ut in simili loquitur Stryck. in *Tr. d. Us. Mod. Pand. ad Tit. d. Jud. §. ii.* (2.) Quia ab ipso ad delegantem appellari potest. Henning. Gœden. *Consil. 18. n. 1.* Emerc. à Rosbach. in *Prax. Civ. T. 5. n. f.* (3.) Quia delegatam habet Jurisdictionem, Gail. *Libr. 1. O. 33. n. 3.* Delegatum vero *judicem suspectum* recusari posse, extra omnem dubitationis aleam positum esse, satis evincit *L. Apertissimi 16. C. d. Judic. vid. c. 36. §. 61. X. d. Appell. c. 39. X. d. Off. Jud. deleg.* Petrus Gregor. Tholosan. *S. J. Civ. Libr. 49. c. 3. n. 12.* juncto Fermosin. *ad cap. 4. X. d. For. compet. q. 9. n. 1. seq.* & Sichardo. *ad L. 16. C. d. Judic.* Et huic sententiæ, sc. Summi Principis Commissarium jure propitio ut *suspectum* recusari posse, subscribunt præter supra allegatum Gail. *cit. loc.* Barbosa *ad d. L. 16. C. d. Jud. n. 9.* Mynsing. *C. 2. Obs. 52.* & Stryck. in *Dissert. d. suspic. c. 6. n. 18.* ubi idem & in Commissario à Camera Imperiali dato procedere docet cum Gail *L. 1. O. 33. n. 3.* Rutger Ruland. *d. Commissar. L. 2. c. 15. pr.* Grav. *ad Gail. Pr. Concl. 33. n. 12.* aliique communiter. Quod & ad Cardinales Legatosque de Latere extendit Roland à Valle *Cons. 19. n. 17. V. 3. ibique alleg.* Paris. & Abbas.

An vero in Cæsaris Commissario etiam tunc dicta recusatio locum inveniat, si cum hac expressa clausula: *Omni recusatione cessante*, datus sit, magis dubiæ quæstionis esse videtur? Negativam qui tuerentur, illa potissimum nituntur ratione, quod *recusatio* æquiparetur *appellationi* indeque, sicuti Commissarius à Cæsare datus cum hac clausula: *Remota appellatione* [posse enim causam cum hac clausula committi, constat ex *L. 1. §. pen. ff. de quib. appell. non lic.* Vid. Mev. *P. 2. d. 149. n. 1.* Brunnem. *ad d. l. 1.*] non tenetur admittere appellationem, Maranta. in *specul. P. 6. de Appell. Limit. 28. n. 336. seq.* Rebuff. in *tract. d. Appell. art. 7. Gloss. 2. n. 16.* Tom. 3. Mev. & Brunn. *d. l. ibique cit.* ita multo minus Commissario cum clausula: *Remota recusatione*, dato opponi exceptio *suspecti* possit, præprimis cum *adempta recusatione*, læso iniqua judicis sententia adhuc superfit appellationis remedium: Franc. in *cap. postremo n. 5. de Appell. vid. Lancelot. de Attent. P. 2. c. 6. n. 39. ibique cit.* Hactamen ratione non obstante, *Affirmativa* magis arridet sententia, sub illa

illa tamen distinctione: Utrum Commissarius datus sit sub clausula: *Remota recusatione speciali. v. g. Non obstante, quod sit amicus &c.* An vero sub *generali clausula*: Et sicuti priori casu propterea, quod Committens causam *suspicionis* jam satis trutinasse, eaque ut insufficienti rejecta, causæ decisionem commisisse videatur, cessare recusationem Commissarii facile largior cum Dn. Fabro in *C. Libr. 3. T. 4. Def. 8. in fin.* & Græv. *ad Gail. Concl. 33 p. 77. n. 3.* ita posteriori causa præfatam nec quicquam obstare clausulam, quo minus datus taliter Commissarius Cæsareus adhuc recusari, vel ad minimum peti possit, ut alius *non suspectus* ipsi adjungatur, qui quasi freno *suspectum* cohibeat, inque terminis juris ac justitiæ, ne extravagetur, retineat, uti loquitur Carpz. in *Proc. T. 3. a. 4. n. 89.* & Brunn. in *f. ad Auth. Si vero C. d. Judic.* hisce motus statuo rationibus (1.) Quod comparatio Appellationis & Recusationis non procedat *simpliciter*, sed tantum *secundum quid*, [sc. quatenus utraque in naturali æquitate & defensionis favore fundatur, uti de recusatione suspecti judicis jam supra fusius deductum ivimus. vid. *c. qui suspecti 15. C. 3. Q. 5. c. 41. vers. Tertio X. d. Appell. Schrad. de Feud. P. 10. S. 14. n. 24. Mev. ad Jus Lub. L. 1. T. 1. A. 8. n. 2. de appellatione vero id satis clare docetur in cap. Pastoralis 53. X. d. Appell. junct. c. 61. §. Porro X. Eod. Mev. P. 2. D. 193. n. 6. Gail. L. 1. O. 33. n. 4. & Alexander. Conf. 113. n. 1. V. 5. & utraque facit quiescere judicis officium. Lancellot. d. *Attent. P. 2. c. 6. n. 8. ibique citat.*] ita ut ne quidem extra tertium comparationis, ab una ad aliam tuto inferre liceat, sicuti ex hoc unico constabit, quod Commissario cum clausula: *Remota appellatione* dato, non statim *recusatio ejus, ut suspecti*, remota censeatur. Lancellot. d. l. n. 38. (2) Quod utrobique illa clausula, nisi inde injuriarum occasionem nasci velimus, unde jus oriri debeat, contra *L. Nec Avus 4. C. d. Emancip.* tantum tollat *frivolas, leves ac iniquas* Appellationis *Specul. de Appell. §. in quibus Rebuff. Tr. d. Appell. a. 7. gloss. 2. n. 26. Lancellot. d. Attentat. P. 2. C. 12. Lim. 8. n. 40. Mev. P. 2. D. 94. n. 12. & Gail. L. 1. O. 33. n. 5. ibique plena manu cit. ac Recusationis causas c. 13. X. d. Off. & Potest. Jud. deleg. Franc. in c. postremo X. d. Appell. Hippolit. singular. 292. incipit nil esse Mynsing. C. 3. Obs. 43. in f. Zanger. de Except. c. 3. n. 6.* (3) Quod omne Rescriptum Principis, & consequenter etiam *Commissoriale*, ita interpretandum sit, ne tertio noceat. *cap. super eo 15. X. d. Off. & Potest. Jud. Del. L. 4. C. d. Emancip. liber. Dec. Conf. 209. n. 5. aut æquitati adversetur, ut ut natura verborum hoc non patiatur L.**

Quamvis ff. d. in jus voc. Curt. Jun. Conf. 315. V. 3. n. 11. Et huic sententiae calculum adjiciunt Gail. L. 1. O. 33. n. 5. seq. Zanger. de Except. supra all. loc. Mynsing. C. 3. O. 43. Brunn. Proc. Civ. c. 7. n. 19. Hilliger. ad Donell. Lib. 17. c. 25. lit. E. Stryk. in Diff. d. suspicione c. 6. n. 18. & Mev. ad Jus Lub. L. 1. P. 1. A. 8. n. 3. Ad rationem obstantem ex decidendi ratione 1. & 2. facile responderi potest.

- Ab Imperatore & ejus Commissario ad COMITEM PALATI-
- 50 NUM transitum facio, quem licet multi negent in *civilibus causis* competentem *Imperatoris*, qua Imperatoris, non qua Archiducis Austriae, vid. Buxtorff. *Diff. ad A. B. Concl. 64. lit. B. in f. Rumelin. ad A. B. Diff. 5. §. 6. in addit. lit. a.* esse judicem, vid. Autor *Justitiae Caesareae circa Declar. Bann. contra Comit. Palatinum Propos. 18. Christian Gottlieb von Friedenberg in neuen Calvinischen Model des Heil. R. R. à Tulemar de Oétovir. cit. c. 18. n. 20. Schluter in Animadv. ad Hippolyth. à Lapede: P. 1. c. 5. Sect. 3. n. 3. Kulpis in Comment. ad Monzamb. P. 2. c. 5. §. 15. p. m. 112. §. c. 6.*
- 51 §. 7. p. 223. affirmant tamen contra plurimi, quorum sententia adjuvari ac firmari videtur partim expresso textu Aureae Bullae C. 5. §. f. Capitulationibus omnium Imperatorum confirmatae, partim etiam exemplis non omni utique dubio tamen carentibus, de quibus vid. Schweder: in *Introd. in jus Publ. Part. spec. Sect. 2. c. 5. §. 18. Schuz. V. 1. Diff. 7. tb. 21. L. A. Strauch. Diff. Exot. 3. tb. 6. Petr. de Antlo. L. 2. c. 10. de Imper. Rom. ibique Marquardus Freher. in not. ad verb illud in signe privilegii p. 194. Schrader de Feud. P. 10. S. 1. n. 55. Gøden. Conf. 5. n. 12. Heig. P. 1. q. 4. n. 29. Zverin. Cubach. L. 2. d. Jur. Publ. c. 30. n. 31. Sixtin. de Regal. l. 1. c. 8. n. 52. Daniel Otto in Dissert. d. Jur. Publ. c. 16. p. 559. Clapmar. de Arcan. Rer. publ. L. 8. c. 20. aliique à Rumelino. ad A. B. Diff.*
- 52 5. tb. 1. allegati, ad quos B. L. brevitatis amore remitto, de eo saltem hoc loco sollicitus: Utrum Comes Palatinus iis in causis, in quibus juxta A. B. Imperatoris Judex esse perhibetur, ut *Suspectus* possit recusari? Et non dubitamus hanc quaestionem affirmative decidere.
- 53 (1) Quia ipse Imperator ex gravissimis causis recusari potest, per supra not. (2) Quia & hic militat defensionis & naturalis aequitatis ratio pro illo, qui jure suspectam refugit sententiam, sc. ut sine suspicione
- 54 procedant judicia. (3) quia iusta suspicionis, puta *proprij interesse* vel *affectionis* causa in Palatini etiam personam cadere potest, quam propter recte statuit Buxtorff: *ad A. B. c. 5. Concl. 77. lit. E.* in propria causa Comitem Palatinum, si ipsi cum Imperatore negotium esset, ejus judicem
- 56 esse non posse.
- Ad

Ad CAMERAM IMPERATORIAM jam dimisso Imperatore
 ejusque Judice ac Commissario, pedem promoveo visurus, non: An ali-
 qui ex numero Assessorum dictæ Camerae recusari ex legitima possint causa? id
 enim non duntaxat apricatur ex claris verbis Ord. Cam. P. I. T. 13 §. Item
 ordnen wir 13. sed & omnes largiuntur Jcti, vid. Stryk. *Uf. mod. ad Tit. ff.*
d. Jud. §. 11. & in Disp. de suspic. c. 6. n. 27. Gilken. *ad l. 16. C. d. Judic. n. 8.*
Græv. ad Gail. Concl. Pract. 33. n. 7. aliique. Sed: An toti huic Judicio
 Imperiali, ceu summo Germaniæ Tribunali, universum repræsentan-
 ti imperium, exceptio suspecti judicis possit opponi? Acriter hac de con-
 troversia in utramq; partem diversis animi motibus Evangelicos in-
 ter & Pontificios, quorum illi suspectam Camerae Jurisdictionem ex
 non levi causa habebant, superiori seculo certatum fuisse, liquet ex
 illis, quæ fusius expoluit & recensuit ex Hortledero Strauch. *in diff.*
Exot. fin. jung. Stryk. Uf. Mod. ad Tit. ff. d. Jud. §. 11. Blum. *Pr. Cam. Tit. 25.*
n. 12. Gylm. *Voc. Exceptiones §. Quod & quibus.* Et licet Pontificii nega-
 tivam omni nisu tueantur sententiam, illisque præter Grævæum. *ad*
Gail. Pract. Concl. 33. n. 6. aliter statuentes temeritatis notam incurrere
 asserentem, adstipulentur Blum. *in Proc. Cam. T. 25 §. 11.* Gail. *L. 1. O. 33.*
n. 1. aliique omnes, qui integra Collegia ex capite suspicionis recusari
 posse negant, de quibus infra pluribus: hisce potissimum moti rationibus
 (1) Quod cum in Assessorum Cameralium numerum non adopten-
 tur, nisi Viri singulari eruditione ac morum probitate vitæque integri-
 tate conspicui, vid. *O. C. P. I. Tit. 3. §. Blum. d. Tract. T. 7. §. 30. seq. &*
Rethz. in Inst. Jur. publ. L. 4. T. 1. §. 13. illorum dignitas ac fidei integri-
 tas videatur omnem sinistram satis removere suspicionem ut in simili
 loquitur Roland. à Valle *Cons. 19. v. 3. n. 8.* imprimis, cum verosimile
 non sit, 50. Assessores, quot numero hodie summo huic Tribunali assi-
 dere possunt, omnes suspicionem esse gravatos. (2) Quod Camera gau-
 deat ordinaria jurisdictione Rhetzius *d. Tr. L. 4. T. 1. §. 22.* Blum. *Proc.*
Cam. Tit. 25. §. 7. seq. Gail. *L. 1. O. 41. n. 5.* Ordinarius vero judex ut
 suspectus recusari nequeat, per *Auth. si vero contigerit C. d. Judic.* quæ de-
 sumpta est, ex *Nov. 86. c. 2.* (3) Quod Camera repræsentet ipsum
 Imperatorem, omnesque imperii Proceres, quos suspectos dicere ne-
 fas omnino foret. (4) Quod à Camera non possit appellari; (5) Quod
 læsis per sententiam suspecti judicis Cameralis satis prospectum sit
 remedio Syndicatus, de quo vid. *L. 1. C. Ut omn. jud. tam Civil. quam mi-*
lit. post administr. ibique Brunnem. juncta Nov. 18. c. 9. & Nov. 128. c. 23. seq.

- indeque desumpta *Auth. Si vero C. d. t.* quod potissimum Schmalcaldiae urgebat contra Protestantes Heldus superiori seculo referente Strauch.
- 66 *supr. cit. loc.* (6) Quod quidem hoc tentatum fuerit aliquando, sed irritato conatu. vid. Gail. *l. 1. th. 33. n. 1. quosque ibid. alleg.* Ego tamen his, aliisque rationibus minime obstantibus, in *Affirmantium* condescendere castra nullus ambigo, praefatus, per Cameram me non ipsam Caesaris Jurisdictionem, sed Personas huic iudicio assidentes intelligere; Moveor vero cum Argentoratensibus & Constantinensibus, quos cum aliis indi-
- 67 stincte affirmasse, Iudicium hoc recusari posse, testatur Strauch. *si. p. all.*
- 68 *Diff. fin. Exot. §. 16.* hisce argumentis (1) Quod per supra deducta ipse Imperator ex non frivola *suspectus* causa recusari possit (2) Quod vi Ordinationis Cameralis *P. 1. T. 13. §. 13.* Assessores *suspecti* de studio partium, excedere iudicio jubeantur, sicque, si singuli tales sint, etiam
- 69 singuli possint recusari: (3) Quod & Jcti, qui ceteroquin negant, totum collegium *ut suspectum* recusari posse, id tamen tum largiantur, si omnes Assessores sint suspecti. vid. Zanger. *de Except. c. 3. n. 8.* de quo
- 70 infra pluribus: (4) Quod jure Canonico, moderna Judiciorum praxi quoad hanc quaestionem comprobato, etiam Ordinarius Judex recusari *ut suspectus* possit, qua de re itidem infra fusius dicendi dabitur occasio: (5) Quod exceptio *suspecti iudicis* sit favorabilis, ipsaque aequitate nitatur naturali, & sic in omni iudicio non frivole opposita, locum
- 71 obtinere debeat. (6) Quod jam olim haec exceptio feliciter Camerae opposita fuerit à Duce Bavariae, causaque aliis, Camera recusata, fuerit demandata, teste Strauch. *in Diff. Exot. fin. §. 12.* Et huic sententiae praeter allegatum Strauchium etiam patrocinator Exc. Stryck. *in Us. Mod. ff. ad Tit. d. Judic. §. 11.*
- 73 Ad rationem obstantem *Primam* paucis respondeo: Licet non diffitear, rariorem hanc esse exceptionem, publicamque omnino Rei exigere salutem, non facile Summum hocce Tribunal recusari, nil tamen obstare, quo minus probata legitima suspicionis causa in singulis, etiam singuli recusari possint, praesumptione generali tunc veritati
- 74 probatae cessura: jungatur ratio decidendi *Secunda & Tertia.* Ad rationem obstantem *Secundam, Tertiam & Sextam* responderi potest per rationem decidendi *Quartam, Primam, Quintam & Sextam:* Ad *Quartam* dubitandi rationem jam supra responsum fuit fusius *n. 44. hujus cap.*
- 75 Ad *Quintam Resp.* (1) Satius esse intacta jura servare, quam post vulneratam causam remedia quaerere, perque remedium recusationis, quo illi,

illi, qui lationem justis ex causis metuit futuram, succurritur, (2) non excludi illa remedia, quibus *ab initio* bene de iudice sperantibus præter opinionem læsis subvenitur; Insuper (3) per Remedium Syndicatus non semper apte consuli parti à suspecto iudice læsæ posse, constat ex non adspernenda ratione, quam dictis olim jam superaddidit Senatus Norimbergensis in suo Consilio his verbis: Durch das Syndicat kan nicht allen Sachen gerathen werden / am wenigsten aber denen Sachen / so die Acht belangen. Denn gesetzt / daß einer unbillig durch einen Feind / oder Wiederrwärtigen abgünstigen Richter in die Acht erkent / wie würde demselben durch das Syndicat wieder geholffen / so er Mittlerweile umb sein Leib und Leben käme / in Krafft der Acht / sonderlich / da der Regensburgische Abscheid saget / daß mittler Zeit des Syndicats der ergangenen Urtheil execution beschehen soll. Warlich / ehe denn einer / so mit Urtheil in der Acht erkläret / zu Ausföhrung der Unbilligkeit solcher Urtheil von dem Syndicat richten können möchte / so wäre er wohl zehenmahl nicht allein um Guht / sondern auch um sein Leib und Leben kommen: Was hülffe ihm denn das berühmte Syndicat? vid. Strauch. d. Diff. 76 Exot. fin. §. penult. ubi & hanc pro affirmativa sententia adhuc superaddit rationem, quod ex juramento Cameralium liqueat, quasdam dari causas, quæ ad ipsorum cognitionem non pertinent O. C. de Anno 1555. P. 1. c. 57. & O. C. de Anno 1541. §. Item Ordnen wir. Ergo in his Camera recusari possit. Verum hanc nostram non facimus, cum in hisce 77 causis Camera recusetur non tam ex capite *suspicionis*, quam potius *Incompetentia*, quæ exceptio tamen ab exceptione suspecti iudicis omnino differt.

Exigit ordinis ratio, ut & Camera missa, ad IPSOS IMPERII 78 PRINCIPES ALIAQUE COLLEGIA properem. Quod vero Illos attinet, indubiū est, vi superioritatis Territorialis, ceu æmulæ Majestatis, in suis Ipsos territoriis Cæsares esse, i. e. tantū posse, quantum Imperator in universo Imperio, Zas. Consil. 1. L. 2. n. 29. Schrader. de feud. P. 2. princ. 9. Sect. 10. n. 36. Knichen. de jure Territ. c. 1. n. 361. Klock de Contrib. c. 4. n. 144. juxta vulgatum illud: Ein jeder Herr ist Kayser in seinem Lande. vid. Nicol. Myler. ab Ehrenbach de princip. & Stat. & Imp. Rom. Germ. r. 1. c. 14. §. 8. ibique alleg. indeque eandem de illis, recurrere questionem, quam de Imperatore supra discussam jam exhibui: Scilicet An Electores aliique Imperii Principes, qui Privilegio de non appellando gaudent,

- 79 *ut suspecti recusari possint?* Et posse hoc effectu, ut alios non suspectos iudicio suo adjungi patiantur, ex supra adductis concludo rationibus.
- 80 vid. Exc. Stryck *in Diff. d. suspic. c. 6. n. 28. ubi* subjicit: Hoc sine in multis receptum esse Dicasteriis, uti in Tribunali Regio constitutum, vid. *Ord. Trib. l. 1. T. 5. §. 4.* ut si, causa Principem ipsum concernat, Consiliariis sententiam laturis, juramentum, quo principi obstringuntur,
- 81 remittatur, quo sine affectibus judicent: Quamquam id magis *consuetudinis receptæ* quam *necessitatis* esse putaverim, Consiliariis ad promovenda per adulterationem justitiæ principis sui commoda juramento, quod iniquitatis vinculum non esse debet *c. cum Contingat. X. d. Jurejur. Gail. l. 2. O. 147. n. 2. Roland. à Valle Conf. 59. n. 25. Vol. 1.* neutiquam obli-
- 82 gatis. Omnium vero optime à se Bonus princeps omnem amovet *suspicionem*, si hoc casu quibusdam vel ex Equestri Ordine, vel ex Consiliariis provincialibus, suis Consiliariis adjunctis, causa cognita, acta transmittat ad extraneum judicem, & ita aliis litis decisionem committat. Vid. omnino B. Brunn. *ad L. un. C. Ne quis in sua caus. judic. & ad L. 17. C. d. Jud. Conf. perez. ad C. L. un. d. 1. Zigler. de Jur. Majest. L. 1. c. 1. n. 31. Stryck. in Diff. d. suspic. c. 6. n. 29.* Quibus lucem affundere videtur responsum Jëtorum Wittebergenfium à Ziglero d. l. exhibitum his
- 83 verbis: Wenn gleich einem Landes Fürsten alle Fürstliche Macht und Hoheit über seine Unterthanen zustehet / auch die Unterthanen nicht leichtlich / warum eines oder das ander von ihm geschehen / Red und Antwort zu fordern berechtiget / dennoch aber und dieweil einem Landes Fürsten nicht gebühret / seinen Unterthanen dasjenige so sie bono titulo an sich gebracht / und besitzen / aus eigenen Gefallen und Bewegniß zu entziehen / oder sie Dessen aus freyer Macht / ohne gnugsahme Ursache zu entsetzen / und dieses in Dergleichen Fällen allerdings eine vorhergehende *Causæ cognitionem*, und darauf erfolgte sentence erfordert / auch hierinnen ein Fürst selbst den von Ihm vorgeschriebenen Rechten sich billig submittiret / und aus seinen eigenen / oder seiner Vorfahren Contractibus als ein privatus dazu verbunden / so mag auch der Successor in einem Fürstenthum in dergleichen Fällen wieder seine Unterthanen eigenen Gefallens nicht verfahren / sondern Er ist entweder etlichen von seinen Råhten / die so denn der Pflicht zu erlassen / niederzusetzen / und vor denselben seine Nothdurfft außzuführen / oder anderen hierzu erbehtene Richter darüber erkennen zu lassen schuldig. vid. omnino hic B. Mev. P. 4. D. 230. n. 1. ubi exemplum nobis fiftit.

Cum vero quando ipsi Electores & principes, alique Imperii 84
Ordines & Membra, quibus ex privilegio prima Austregarum com-
petit instantia, conveniendi sunt, inviti statim coram Camera stare,
non teneantur, sed secundum præscriptos in Ordinatione Camerali
P.2. T.2. c.3. & 4. modos, certos judices Austregarum eligendi compe-
tat aëtori arbitrium, coram quibus lis, tanquam in prima instantia,
disceptetur, quod Austregarum foro & Processu videri poterit Exc.
Stryck. in *duabus special. Disput. quæ exstant in Vol.1.* itemque Roding. in
Pandect. Cameral. L.1. T.4. c.3. Blum. in *Proc. Cam. T.27. junct.* Exc. Rhetz.
in *inst. Jur. publ. L.4. T.2. alique passim.* non incongrue hic qua-
ritur:

An hisce Ordinationis Austregarum Judicibus etiam suspecti exce- 85
ptio opponi jure possit? Et posse eo facilius jecti concedunt, quo cer-
tus, ab illis ad Cameram licere appellare. *Ord. Cam. P.2. T.2. §.2. & T.4.
§.1.* Rhetz. d. *Tr. L.4. T.2. §.31. seq.* Blum. in *Proc. Camer. Tit.27. §.199.* Et
huic sententiæ calculum adjiciunt Exc. Stryck. in *Diff. d. Foro Austreg.*
nec non in Disp. d. suspic. c.6. §.19. Grævæus ad *Gail. Concl. Pr.33. n.14.* ubi
etiam Mynsing. & Rutger. Ruland. de *Commiff.* allegat, quorum neu-
ter tamen *all. loc.* quicquam de hac quæstione habet. Quod autem, 86
de Austregarum Judicibus proxime dictum, id neutiquam extenden-
dum est ad Judices Austregarum Conventionis, quos ut suspectos non ma-
gis, quam partium conventionem electos arbitros recusari posse arbitror,
propterea, quod utriusque partis voluntate sint electi, *L.11. §.1. ff. d.
Recept.* quodque sibi imputare habeat, qui ante electionem in fidem 87
hujus Judicis compromissarii non diligentius inquisivit. Sichard. ad
L.16. C. d. Jud. n.2. Limitatur tamen hæc sententia (1) Nisi demum, 88
post compromissum supervenerit suspicio, (2) Vel illo tempore alter, 89
litigantium illam suspicionis causam ignoraverit, exque aliis eandem
facile intelligere nequiverit: Et ita intelligo, Exc. Dn. Strykium,
quando in *Diff. d. Susp. c.6. §.7. n.18.* asserit, arg. *L.32. §.14. ff. de Recept.*
Arbitro exceptionem suspecti opponi posse, vid. Bargal. *L.3. d. dolo* 90
c.10. & Brunn. ad *d. L.32. §.14.* Ubi subjicit: Rogati arbitri suspecti ne 91
judicet, tamen judicantis laudo doli mali obstare exceptionem. conf.
Lancellot. d. *Attent. p.2. c.6. n.54.* Ubi Joh. Bapt. generum Bartoli alle-
gat in *tract. de Arbitr. L.9. c.7. col. f. in f.*

Ad aliam COLLEGIA privilegio de non appellando non munita, 92
(nam quod in Camera juris esse supra dixi, idem & in Dicasteriis

Principum, à quibus ex singulari privilegio ad Cameram non conceditur appellatio obtinere reor, paritate rationis juris paritatem exigente; Cujus exemplum elegantissimum exhibet *Ordinatio Regii Tribun. Wisn. P.1. T.5. §.13. ibi.* Ob denn woll Wir dies Gericht zum Exempel/ des Keyserl. Cammer. Gerichts / für ein unstreitiges Ordinarium Judicium gehalten/respectiret und geehret haben wollen/wosferne jedoch über alle gefaste Zuversicht einige Partey uns gnungsfahm Ursache eines rechtmässigen Verdachts/gegen dasselbe vorbringen / oder auch einer unbilligen Verzögerung / vielmehr einer denegation justitiæ glaubwürdig beschuldigen würde. So behalten Wir Uns bevor demselben alsofort von unseren anderen vornehmen der Sachen / verständigen Rächten zuzuordnen / und nach Befindung des Mangels gegen des Gerichts verwandte / oder auch gegen den unbefugten Ansucher über erstattung aller veruhrsachten spesen und kosten gebührliche And und Bestrafung zu thun.) pergo visurus: An integrum Collegium, Senatus, & Concilium suspecti exceptione recusari possit?

- 93 Negant simpliciter Gail. *L.1. O 33. n.2.* Pacian de Probat. *L.2.c.45. n.99. seq.* Vivius *Tr. Comm. Opinion. verb. Suspecti* hancque communem esse opinionem asserit Boërius *Dec.269 n.1.* cum plena manu adductis à Gail. *d.l. & Mascard. de probat. V.2. Concl.954. n.32.* adeo, ut
- 94 fraude illum haud carere dicat Baldus in *L. Hoc modo ff. d. Condit. & Demonst. n.1.* cum Vivio *all. loc.* qui omnes Sapientes Civitatis ut *Suspectos* recusat. Conferatur Lauterbach. in *Comm. Maj. ad Tit. d. Judic. §.39.*
- 95 ibique alleg. Borell. *de Compromiss.4. Gloss.3. n.4.* idque ex hac ratione, quod firmitus censeatur judicium plurium, quodque ob diversa diversorum ingenia in integrum Senatum & totum Collegium suspicio cadere non posse videatur. Mev. *ad Jus Lub. L.1. T.1. A 8. n.9.* Et quamquam haud diffitear, adversus integrum Collegium non facile hanc admitti exceptionem, illam tamen tunc utique locum obtinere, ubi iusta suspicionis causa vel omnes ex Collegio, vel majorem ejus ita gravat partem, ut reliqui dijudicandæ causæ sint impares, non duntaxat communior: Tiber. Decian. *Conf.26. V.1. n.5. & 15.* Alexander Raudens. *L.1. Resp.8. n.2.* Lancellott. *de Attent. P.2. C.6. n.44.* alique cit. à Grav.
- 96 ad Gail. *Concl. Pr.33. n.16.* Conf. Carpz. *L.2. Resp.11. n.21.* Sed & verior est Sententia. Mev. *ad J. Lub. L.1. T.1. A.12. n.10. & P.1. D.194. per tot. Exc. Dn. Coch. Assess. Reg. Trib. Graviss. in prax. For. Germ. p.4. c.13. § 7. Zanger. de Except. c.3. n.8. Roll. à Valle Vol.3. Conf.19. n.10. seqq. Men. d. A. l. 2.*

I. Q. Lib. 2. Cas. 458. atque à Masc. de prob. V. 2. Concl. 954. n. 31. alleg. (1) 100
 Quia in hos non minus, quam Camerae Assessores suspicio cadere pot-
 est. (2) Quia ab hoc Provinciali judicio ac Collegio datur appellatio, 101
 inde vero *affirmative* procedit argumentum ad recusationem. (3) Quia 102
 posita justa recusationis causa, ipsa naturalis ratio non permittit, recu- 103
 sationem denegari. (4) Quia in *c. 10 X. d. Foro Comp.* disertis verbis
 dicitur, quod justa ex causa Consules justitiæ possint ut *Suspecti* recusa-
 ri, cum principalibus *Suspectis*, reliqui etiam pro *Suspectis* habendi
 sint. Scacc. *de Appell. Quest. 16. Lim. A. n. 15.* Stryk. in *Diss. d. Susp. c. 6. n. 31.* 104
 Hinc recte docet. B. Mev. P. 1. D. 103. non invita Jurisprudencia hanc
suspecti exceptionem oppositam fuisse à Pastore *Consistorio*, cujus Di-
 rector & Assessores membra Concilii illius erant, à quo hic Pastor co-
 ram dicto *Consistorio* conveniebatur.

De illo vero ambigendum non est, si tantum aliqui ex Assessori- 105
 bus Collegii *Suspecti* sint, quibus juste remotis, Tenentur enim hi, non
 quidem ipsi recusatione omissa abstinere à Judicio, Mev. *ad Jus Lub.* 106
L. 1. T. 1. A. 8. n. 11. Schrader. *de Feud. P. 10. Sect. 14. n. 28.* Pacian. *de probat.*
L. 2. C. 45 n. 14. seq. vid. Ord. Cam. P. 1. T. 13. art. 13. Secus ac cautum est, in
 Ordinatione Trib. quod est Wismariæ P. 1. T. 5. §. 10. & Jure Lubecensi
L. 1 T. 1. A. 8. ibique Mev. n. 12. recusati tamen, qua *suspecti* judicio exesse
 debent, vid. *Ord. Cam. P. 1. T. 13. §. 13.*) Collegium adhuc judicare potest. 107
 quin tunc recusari non possit. Menoch. *d. l. n. 24.* Panormit. *ad Cap. 1. d.*
Jud. n. 14. & Stryk. d. l.

Sed: Utrum Totum Collegium hoc etiam casu recusari possit, si 108
 cum ejus Capite & Directore recusanti tantum actio est coram hoc ju-
 dicio, non omni carere videtur dubio? Putaverim distinguendum esse:
 An Directoris tanta in Collegio sit autoritas, ut inde metus & pertur- 109
 batio in reliquos Collegii Assessores redundans, justitiæ æquilibrium
 sperare non permittat, an vero cæteris, eo etiam invito, sit dicendæ sen-
 tentiæ libertas: Et sicuti priori casu ob justum metum totum recusare 110
 licebit Collegium, ita posteriori casu affectio generalis in Collegam,
 alia speciali affectione erga personam vel causam exulante, haud suf- 111
 fectura est, ad totum Collegium recusandum: Potiore quippe affectu 112
 quisque censetur devinctus Judicio & Collegio, quam Collegæ, majo- 113
 remque memoriam & rationem habere sancti, quo Justitiæ adstringi-
 tur, vinculi, quam favoris in Collegam, cum sola, quæ Directori tribui- 114
 tur reverentia, non magis sit ad recusationem sufficiens, quam quæ 115
 Deo ac justitiæ debetur potior, cujus quisque non minus, quam æter- 116

nae salutis memor semper praesumitur, famaeque ac virtutis tenax; verba sunt. B. Mevii P. 1. Dec. 104. vid. Idem ad Jus Lub. supr. cit. loc. Fel. in cap. 1. n. 6. d. Jud. Zang. de Except. P. 2. c. 3. n. 8. Riccius Collect. Dec. 1526. Menoch. supr. cit. loc. n. 16. Tholos. L. 9. S. 7. C. c. 3. n. 24.

116 Antequam vero Collegia linquam, de hoc unico adhuc agam sc. si contingat in Judicio constituendo, uti alicubi in *Criminalibus*, duplicem concurrere Magistratum, quorum alter ex legitima causa suspectus esset, liceat toti judicio opponere *suspecti* exceptionem? Et non dubito in Negativam ire sententiam ex hac ratione, quod licet alteruter Magistratus sine altero judicandi facultatem non habeat, suspectis tamen assideant non suspecti, praecipuis si directorium Processus sit, penes non *suspectum* actaque ad *extraneum* judicem transmittantur.

118 Ad EXTRANEUM JCTORUM COLLEGIUM ad quod vel ex Officio vel alterutra litigantium parte desiderante, saepius judicialia transmitti acta solent, Schrad. de Feud. P. 10. c. 24. n. 61. R. J. d. Anno 1654. §. 113. & Stryk. in Ilf. Mod. ff. ad lit. d. O. J. §. 7. & in Introd. ad Pr. For. c. 21. §. 8. ultimo loco pergo: Et sicuti in Criminalibus insciis partibus, ple-

119 rumque etiam in civilibus, acta solent transmitti, Brunn. Pr. Civ. c. 27. n. 8. Schrad. d. l. n. 38. Ita permittitur partibus, si forsan unum alterumve

120 Collegium vel Academiam habeant *suspectam*, in termino Rotulationis contra illam excipere, ne judex collegium alteri parti suspectum eli-

121 gat. Berlich. P. 1. Concl. 59. n. 15. Stryk. in Introd. ad Pr. For. c. 21. §. 7. Quae exceptio Protocollo irrotulationis fideliter inferi debet, quo, si errore Secretarii forsan ad exceptam mittantur Academiam, ut aliquoties hic factum esse ex Excell. Dn. Praeside accepi, eadem non perlecta possint

122 remitti. Illud vero notandum, licet è re Judiciorum foret, istiusmodi recusationes, (quas saepius partes ex futilibus & ex inanibus satis causis, eo tantum fine faciunt, quo longius missis actis, serius sententia publicetur,) non aliter admitti, quam allegatis à parte excipiente causis, cur hac vel illa suspecta sibi videatur Academia, eaque calumniosa vel malitiosa deprehensa, eam non attendi, recte monente Brunnem. in Process. Civil. c. 27. n. 6. Usù tamen judiciorum obtinuisse, ut non

124 allegata suspicionis causa hic recusatio admittatur. Et cum causa *suspicionis* ut plurimum inde oriatur, quod alterutra litigantium pars in antecessum per privatum Consilium exploraverit, quorsum hoc vel illud Collegium collineet, Marant. d. Appell. n. 52. Schrader. *proxi-*

125 *me alleg. loc. ibique citati*, per judicem interrogari partes possunt, ut indicent, quorum Collegiorum consilio in hac causa usæ fuerint.

Berichl.

Berlich. p. 1. *Concl.* 59. n. 16. Quod & Decreto Visitationis Philippi I. Pomeraniae Principis expresse cautum esse docet, *Mev. Consil.* 110. n. 2. *ibi.* Daß bey der Rotulation der Acten die Partheyen auf den Eyd / damit sie Ihr Fürstl. Gnaden verwandt / die Advocati aber und Procuratoren auf die Pflicht / so sie dem Hoff-Gericht geschworen / sich erklären sollen / ob / und bey welcher Juristen Facultät / oder Schöppenstuhl sie rechts Belehrung und Consilia erholet / damit die Acten dahin nicht mögen geschicket werden sub pœna refusionis expensarum transmissionis. Sed in Ordinatione Novissima Potentissimi Sveciæ Regis hoc omis-
sum. Consultius tamen est, ut petatur literis requisitorialibus ad Collegia transmittendis, ut, si illud Collegium ab una alterave parte in hac causa jam tum fuerit consultum, acta remittat sumtibus tacentis. v. Solte aber ein Theil bereits in dieser Sachen daselbst sich haben informiren lassen / so wollen die Herren die Acta ohne Abfassung einiger Urtheil / auf des verschweigenden theils Unkosten / zurück senden. Vid. Stryck. in *Intr. ad P. F. c.* 21. §. 9. & Brunem. in *Proc. Civ. c.* 27. §. 7. Vel si unus ex Collegio consultus, operam suam navaverit uni parti, is hac vice deliberatione & voto absteineat. Brunnem. d. l.

Expeditis itaque illis, quæ pro instituti temporisque ratione circa Collegia moneri poterant, ad PRIVATUM JUDICEM accedo. Et cum apud omnes JCtos expeditum sit, *Delegatum Judicem ut suspectum* recusari posse, per L. 16. C. de *Judic.* ibique Sichard. & Ddres communiter, de eo hoc loco tantum sollicitus ero: An ORDINARIUS Judex suspecti exceptione removeri à judicio possit? De jure Canonico, quod in Praxi hodie sequimur in hoc articulo; Vid. Excell. Cochi. Wism. Tribun. Reg. Assessor Celeberrimus in *Pr. For. Germ. P.* 4. c. 13. §. 7. *Mev. ad J. Lub. L. 1. T. 1. art.* 12. n. 6. *Gail. L. 2. Obs.* 33. *Zanger. de Except. p.* 2. c. 3. n. 4. *Carpz. in Proc. Tit.* 3. art. 4. n. 85. *Stryck. in Uf. Mod. ad Tit. ff. de Judic.* §. 10. in f. & in *Disp. de Suspic. c.* 6. n. 12. ibique allegatus Adrian Gylman. *Symphorem. Cameral. Tom.* 5. p. 291. n. 3. itidem res dubio vacat per c. 4. & 10. X. de *for. comp.* c. 18. X. de *Judic.* c. 5. X. de *Except.* c. 20. X. de *sent. & re judic. c. suspicionis* 39. X. de *Off. deleg.* *Mev. ad J. Lub. d. l.* *Stryck. d. l. Pacin. de Probat. L. 2. c.* 45. n. 35. *Vivius L. 2. Dec.* 363. n. 1. *Zanger. l. alleg. ibique citati, quibus Jungatur Græv. ad Gail. d. l. §.* 12. Saltem: Num de Jure Civili idem obtineat, non aequè inter JCtos convenit? Negativam amplectuntur communiter JCti. vid. *Mev. d. l. n.* 5. *Grævus. ad Gail. n.* 19. ipseque *Gailius l. Obs.* 33. n. 1. ibique citari.

jung Schneidew. *ad S. omnium J. d. Action.* Fichardus. *Conf.* 109. num. 1. Vol 2. Zanger. *d. l. n. 4.* ibique allegati. Mascard. *de Probat.* V. 2. *Concl.* 954. n. 14. *seqq.* propter *L. 16. C. de Judic.* Novell. 86. c. 2. indeque desumptam Authenticam. *si contigerit C. d. Jud.* in quibus non conceditur facultas removendi suspectam judicem, sed ipsi adjungendi Episcopum, quo cum suspectus simul cognoscat.

132 *Affirmativam* contra sententiam tuentur Exc. Stryck. in *Dissert. de Susp.* c. 6. n. 23. & in *Usu Modern.* *ad Tit. de Judic.* §. 10. ibique allegati. Zafius *ad L. 16. C. de Judic.* ibique Sichardus n. 10. Hilliger. in *Donell.* L. 17. c. 25. in fin. Bachov. *ad Treutler.* V. 1. *Disp.* 12. tb. 11. lit. H. Barbosa *ad L. 16.*

133 *C. de Judic.* n. 8. Brunnem. *ad Auth. Si vero C. cod.* ex his rationibus: (1) quod ratio *L. 16. C. de Judic.* non minus ad *ordinarium* judicem, quam *delegatum* pertineat: Nam & illo judicante convenit sine suspitione

134 lites procedere. (2) Quod contra ipsum æque ac *delegatum* militet affectio ad causam propriam, quam propter recusatur per *L. 10. ff. de Jurisd.* & inde evenientis emolumenti. *arg. L. 17. ff. de Jurisd.* *Ad Auth.*

135 *Si vero C. d. t. & Novell. 86. c. 2.* respondet Brunnem. *ad d. Authenticam* v. 5. in illis locis dari tantum *consilium*, non vero imponi *necessitatem* Suspecto Episcopum adjungendi. Confer. Stryck. *d. l. jungaturque Um-*

136 *Lit. Q.* Sed vereor, ut verbum *Authenticæ: Jubemus,* sit *consilii*, hancque interpretationem admittat, præsertim cum legis virtus sit, *imperare, vetare, permittere, L. 7 ff. de Legib.*

An vero Judex hodie in *Criminalibus* recusari possit æque *anci-*
137 *pitis* est quæstionis? in *Negativam* videtur inclinare sententiam Car-
pzovius *Pr. Crim. quæst.* 104. n. 72. *seqq.* Affirmat vero id Brunnem. in
Proc. Inquisit. cap. 11. in fin. & *ad L. 6. ff. de Appellat.* n. 3. per c. 5. X. *de Ex-*

138 *cept.* Cum absurdum videatur in civilibus causis licere declinare

139 *suspecti judicis* infidias, in criminalibus vero, in quibus non de glan-
de leganda, nec de stullicidio, sed *vita*, & per quæ illa sustentatur,
bonis, quæque cum vita pari passu ambulat, *fama* & *existimatione homi-*
nis agitur, suspectum judicem inquisito invito obtrudere, ac insigne
hoc defensionis præsidio eundem sine lege privare, ut in simili vere
loquitur Brunnem. *ad L. 6. ff. d. t.* in ibique citatus Berlichius ac Olden-

140 kop. Rectè vero monet Brunnem. in *Proc. Crim.* c. 11. n. fin. cum homini

141 malo omnis judex sit *suspectus*, imo *suspectæ* sint leges, cælum, terra,
furcæ, rotæ ac omnia suppliciorum ac tormentorum genera, non si-

ne evidentissimis *suspecti* *Judicis* argumentis, recusationi *Judicis* locum esse dandum, sed potius adjungendum *Judici* esse *Notarium*,¹⁴² actis ad extraneum *Judicem* transmittendis. Quod si vero *justæ* ad-¹⁴³ sint *suspicionis* causæ, illæ ad Collegium *juridicum* sunt transmittendæ, cogniturum, *juste* *Judex* recusari ex his antea legitime probatis possit, an vero non. *Jd. Brunnem. d. l. Conferatur Græveus ad Gail.*¹⁴⁴ *Concl. Pract. 33. n. 23.* Id vero facilius concedunt *Ddres*, in criminalibus *Judicem* ut *suspectum* tunc recusari non posse, si delictum sit *notorium*, eidemque *certa* à *jure* *pœna* sit determinata, eò, quod *Judex* tunc *Inquisitum* gravare nequeat, qua de re vid. *Gomez Var. Resol. all. Farinacius. Tom. 3. c. 1. n. 46. & Græveus ad Gail. d. l. n. 24. ibique.*

Sed qui si *recusatus* sit *Judex Ordinarius*, num eo ipso & *Vicarius* ejus recusari potest? Et licet id nonnulli affirmant, adeoque am-¹⁴⁶ plient, ut idem *juris* sit, licet in specie contra *vicarium* nulla *suspicio-*¹⁴⁷ nis adsit causa, eo, quod idem *Tribunal* esse videtur *Ordinarii*, & *Vicarii*; vid. *Felin. ad c. 25. X de Offic. Jud. deleg. & Johann. de Imola, quem allegat Mascard. de probat. Vol. 2. Concl. 954. n. 45.* Verior tamen est¹⁴⁸ *sententia* *negativa*, quia licet unum idemque sit *Tribunal*, non tamen una eademque *Judicio* *præsides* *Persona*, neque *amicitia*, qua *ordinarius* alteri *litigantium* jungitur, statim in *Vicarii* etiam apparet *persona*, quem cavillandi hac ratione daretur occasio, si ex hoc solo, quod ab *ordinario* *sustitutus* esset, ut *suspectus* recusari possit. Vid. *Jason. ad L. 16. C. de Judic. Lancellot sæpius alleg. Tr. P. 2. c. 6. §. 48. citatque à Mascardo d. l. n. 44.* Exceptio est, nisi ob singularem cum¹⁴⁹ *recusato* *Judice* *amicitiam* *suspectus* videatur *Lancell. d. l. & c. seq. n. 1.*

At vero: Non ne *Vicarius* *Rectoris*, se in suorum causa *jure* *ab-* *stinentis* *Judicio*, quem *Pro-Rectorem* appellamus, si ad instantiam¹⁵⁰ *partis* toto convocato *Concilio* causam sit cogniturus, ut *suspectus* recusari potest? Puto hoc casu non sine temeritatis insignis nota hanc ipsi opponi exceptionem: (1) Quia ubi nullum periculum habet metuere *litigans*, ibi frustra ad hoc remedium advolat; jam autem hic nullum metuere necesse periculum habet, cum *Pro-Rectore* ne votum quidem habeat in dicenda *sententia*, sed ex omnium *Assessorum* votis, tam in dirigendo processu, quam ferenda *sententia* procedat, illisque *præsentibus* totius causæ cognitio suscipiatur, & lis decidatur. (2) Quia hoc remedio illis tantum succurritur, qui inju-

stam iudicis metuunt sententiam, quam, cum hic non à Vicario Re-
 153 toris sed toto expectet Concilio, merito rejicienda est frivola hæc
 exceptio. [3] Quod ideo totum ad instantiam litigantis sit convoca-
 tum Concilium, ut sine omni suspitione procedant lites, illis Vica-
 rio assidentibus & quasi adductum *Nov. 86. c. 2. & Authent. Si vero C.*
de Judic. ad junctis, ut ita vix sine injuria opponi videatur exceptio
 154 Vicario, posito, quod omni suspitione non careat. Accedit (4) quod
 læsus ad totum demum provocare Concilium possit, quo jam convo-
 cato, ipsius causæ cognitio expeditur. Ut taceam, eo ipso omnem à
 se suspitionem amovere Vicarium, dum totum convocat Concilium,
 causam cogniturum, ad quod nulla necessitatis lege ab initio adstrin-
 gitur.

155 An *Executor sententiæ* etiam *suspectus* recusari possit, Coronidis lo-
 co quaeritur? & Merum executorem, quippe cujus non est cogno-
 scere & judicare, sed judicatum exequi, ut suspectum recusari non
 156 posse statuo cum *Lancellotto d. Tr. c. 6. n. 64.* Nisi in executione mo-
 dum excedat. Sicuti enim hoc casu permittitur appellatio, vid. *Mev.*
P. 3. Decis. 108. ita multo minus denegabitur *suspecti* recusatio. Id vero
 157 obiter notamus: *Notarium* solo juramento recusari posse. vid. *Gail.*
L. 1. O. 33. n. 17.

CAPUT III.

Recensens

Causas, ex quibus Judex ut Suspe-
 ctus recusatur.

SUMMARIA.

Connexio.

In determinandis causis suspecti
 iudicis admodum variant 7 Cti. 2

Alii illas versibus certis includunt. 3

Alii illas ad duos fontes revocant 4

Alii illas ad novem Causas restringunt 5.

n. 1.

Alii contra ad Duodecim, Quadra-
 ginta, Quinquaginta, Septuagin-
 ta, Nonaginta, tres, & ultra il-
 las extendunt. 6. seqq.

Alii illas per Regulas sistunt, quarum
 tres traduntur 14

Omnia

- Omnis causa, per quam verosimiliter
Judex praesumitur inclinare in fa-
vorem unius partis, ad ejus recu-
sationem sufficit.* 12
- Quaecunque causa sufficit ad testem,
qua suspectum recusandum, eo mul-
to magis sufficit ad judicem qua su-
spectum rejiciendum.* 12
- Rationes regule traduntur.* 13
- Etiā ex levioribus causis recusatur
judex, quam testis.* 14
- Saepe magis periculum parti à judice,
quam teste suspecto imminet.* 15
- Multa in omnibus judiciis à motu ju-
dicis dependent.* 16
- Causae, quae procuratorem repellunt,
etiā judicem faciunt suspectum.* 17
- Impossibile est, omnes recensere modos,
quibus malè versando circa offici-
um sibi commissum, judex suspicio-
nem incurrit.* 19
- Gothofredus refert suspicionis causas
vel ad solum judicem, vel simul ad
judicem & unum litigatorem, ita
ut respectus vel territorii, vel ipsius
causae, quae in judicio ventilatur,
ratio habeatur.* 20
- Nos illas ad quintuplicem Fontem in
b. cap. revocamus sc. ad Amorem
Odium, Cupiditatem, Timorem &
Imperitiam.* 21
- Ita tamen, ut prudentis judicis arbi-
trium hic non excludatur.* 22
- Primo agitur de causa suspicionis, quae
provenit ex Amore judicis erga se-
ipsum.* 23. seq.
- In propria causa, quae judicis emolu-
mentum concernit, judex est suspe-
ctus.* 25
- Hujus tres afferuntur rationes.* 26
- seqq.
- Locator suspectus judex est in contro-
versia circa locationem inter se &
Pensionarium, etiā si sibi per ex-
pressum in locationis instrumento
reservaverit Jurisdictionem in Pen-
sionarium.* 29
- Aliud exemplum exhibet.* 30
- Judex suspectus est super validitate
testamenti, in quo ipse vel ex asse,
vel pro parte heres institutus est, ju-
dicaturus, legitimis hoc testamen-
tum impugnantibus.* 31
- Ratio hujus redditur.* 32
- In causa Universitatis singulorum com-
modum concernente, quodlibet
membrum suspectus est judex.* 33
- Ratio hujus datur.* 34
- Recusatur correus in obligatione cor-
reali, si correus coram ipso à Cre-
ditore conveniatur.* 35
- Rationem exhibet.* 36. seqq.
- Neque Correat b. c. testis esse potest.* 39
- Socius in causa Socij, ubi de re com-
muni agitur, ut suspectus recte Ju-
dex recusatur.* 40
- Rationes videsis* 41. seqq.
- Judex ut suspectus recusari non po-
test in causa injuriarum ipsi, ut Ju-
dici illatarum.* 43
- Idem est, si quis Consulem Civitatis
Nequam vel Scelestum hominem in-
juriose dixerit.* 44
- Limitatur haec sententia.* 45

- Ampliatur.* 46
Unde constet injuriam ratione officii
Judici esse illatam, & quid in du-
bio præsumatur, de illo remissive a-
gitur. 47
Ratio superioris asserti datur. 48
Hanc tamen exceptionem à regula. 25
tradita non esse docetur. 49
Satius facit judex, si h. c. alium non
suspectum directioni Judicii præsi-
ciat, actaq; ad extraneum Judicem
transmittat. 50
Suspectus tamen esse Judex videtur
etiam in injuria, sibi ut Judici illata,
si illa atrox sit, & de pœna pecunia-
ria participet. 51
Consuetudine loci introduci non potest,
ut in propria causa quis recusari non
possit ut suspectus. 52. seq.
Judex in propria causa suspectus est
etiamsi à parte non recusetur. 57.
seqq.
Pater tamen in causa filii & suorum
judicare potest, si ipsi à parte ex-
ceptio suspecti non opponatur. 59
Potest mandatum sine clausula decerni
contra judicem in propria causa ju-
dicaturum, etiamsi ipsi exceptio
suspecti à parte non sit opposita. 60
Male Excipitur Monachus Carthu-
siensis. 61. seq.
Judex de incompetencia judicaturus,
non potest ut suspectus recusari. 63
Licet hoc, ut exceptio à regula. n. 25
tradita non commodè asseratur. 64
Est tamen suspectus, si commodum ali-
quod ad judicem super competentie
exceptione judicantem speretur per-
venturum. 65. seq.
De aliis exceptionibus agitur remissive
67
Judex etiam tum suspectus est, quan-
do ex causa saltem eventualiter ad
ipsum lucrum vel damnum perven-
turum est. 68
Cum & hoc casu testis sit suspectus. 69
Judex suspectus est, si ad evictionem
rei emptori obligatus est, cujus hic
nomine coram ipso convenitur. 70
Rationem hujus sententiæ vide. 71
Venditor in causa evictionis testis est su-
spectus. 72
Donator suspectus Judex est, in casu,
quo rem donatam donatario alius
coram ipso evincere intendit, & do-
nator vel cavit de evictione, vel do-
natio est remuneratoria. 73. seq.
Donator hoc casu est testis suspectus.
75
Argumentum à recusatione testis suspe-
cti, ad suspecti Judicis recusationem
valet affirmativè. 76
Dominus Directus suspectus Judex est,
in causa Emphyteuticarii, si hic ab
alio coram ipso hac de re convenia-
tur. 77
Rationes vide 78
Secus si conveniatur extra causam
emphyteuseos. 79
Etiamsi Domino magnum persolvat ca-
nonem. 80
Limitatur hoc 81
Ratio limitationis additur. 82
Fidejussor in causa debitoris Judex est
sa-

<i>suspectus, si hic debiti illius conveniatur nomine, pro quo Judex fidejussit.</i>	83	<i>causa debiti à creditoribus conventum.</i>	112
<i>Ratio ejus traditur.</i>	84	<i>Testis debitor non est testis omni exceptione major.</i>	113
<i>Ampliatur hæc sententia.</i>	85	<i>Judices reciproci sunt suspecti.</i>	114
<i>Alia ampliatio traditur.</i>	86	<i>Exemplum ejus traditur.</i>	115
<i>An frater Judex esse possit in causa debitoris, pro quo frater fidejussit.</i>	87	<i>Ratio decisionis continetur.</i>	116. seq.
	seq.	<i>Judex etiam suspectus est, ob eventuale damnum, Laudis, Honoris ac Existimationis.</i>	118
<i>Rationem dubitandi tradit.</i>	88	<i>Ob hoc damnum & testis suspectus recusatur.</i>	119
<i>Limitatio habetur.</i>	89	<i>Olim Advocatus vel Procurator in eadem causa judex est suspectus.</i>	120
<i>Affirmative deciditur questio sub certa limitatione.</i>	90	<i>Sicuti & suspectus testis.</i>	121
<i>Ratio decidendi traditur.</i>	91	<i>Ratio utriusque datur.</i>	122
<i>Ampliatur.</i>	92	<i>Multo magis suspectus est, si adhuc cause in presentiarum patrocinentur.</i>	123
<i>Qui consimilem causam habet, ut suspectus recte Judex recusatur.</i>	93	<i>Ordinatione Camerali, WisMariensi & jure Lubecensi id interdicitur.</i>	124
<i>Exemplum traditur.</i>	94	<i>Ratio hujus datur.</i>	125
<i>Requiritur autem hic utrobique cause paritas.</i>	95	<i>Judex hoc casu extra ordinem puniri potest.</i>	126
<i>Ratio additur.</i>	96. seq.	<i>In prima instantia Judex, in secunda advocatus esse potest.</i>	127
<i>Creditor ut Suspectus Judex recusatur in causa debitoris ipsum debitum concernente.</i>	98	<i>Judex suspectus est in secunda instantia ratione cause, in qua ipse in prima instantia judicavit.</i>	128
<i>An etiam in alia causa? id expeditur sub distinctione, quam exhibet.</i>	99	<i>Ratio traditur.</i>	129
<i>An debitor in causa creditoris sui ab alio conventi sine suspicione Judex esse possit, queritur.</i>	100	<i>Et Exemplum.</i>	130
<i>Rationes dubitandi, tradit.</i>	101. seq.	<i>Judex ideo ut suspectus recusari nequit, quod alter litigantium, ipsius in alia causa fuerit Procurator,</i>	
<i>Sententia negativa refertur.</i>	106		
<i>Deciditur questio affirmative per rationes, quæ exhibentur.</i>	107. seq.		
<i>Judicis arbitrio tamen hic aliquando locus datur.</i>	111. seq.		
<i>Princeps debitor non est suspectus Judex contra fidejussorem suum in</i>			

<i>vel contra ipsum operam suo ad-</i> <i>versario commodaverit.</i>	131	<i>Judicis tamen & hic arbitrio locus est</i>	158
<i>Ratio.</i>	132	<i>Alijs simpliciter hoc affirmantibus.</i>	159
<i>Suspectus & hic judex est, qui in eadem</i> <i>antea causa consilium dedit infor-</i> <i>matorium.</i>	133	<i>Pater & Socer suspecti Judices sunt,</i> <i>si liberi vel generi in eodem judicio</i> <i>alterutri litigantium patrocinentur.</i>	160. seq.
<i>Ratio.</i>	134	<i>Ratio.</i>	161
<i>Abstinentum est Facultati Juridica à</i> <i>conceptione sententiae prefato in ca-</i> <i>su.</i>	135	<i>Ad conservandam judiciorum integri-</i> <i>tatem & amovendam sinistram su-</i> <i>spicionem, praestat filios in illis ju-</i> <i>dicijs, quibus Parentes praesident,</i> <i>ab advocando, vel hos in illis causis</i> <i>à voto dando planè abstinere.</i>	162
<i>Judex olim testis in eadem causa su-</i> <i>spectus est.</i>	136	<i>Ratio.</i>	163
<i>Ratio.</i>	137	<i>Refertur sententia Negantium cum</i> <i>rationibus</i>	164. seqq.
<i>Judex in causa Conjugis ac liberorum</i> <i>est suspectus.</i>	139	<i>Duo fratres in eodem judicio sine su-</i> <i>spitione non possunt judicis & Ad-</i> <i>vocati munere fungi.</i>	164
<i>Rationes traduntur.</i>	140. seq.	<i>Commensalis Iudicis eundem non fa-</i> <i>cit suspectum, si in judicio, cui ille</i> <i>assidet, alijs in lite assistat.</i>	168
<i>Excipitur casus, quo partes judicem</i> <i>non recusant.</i>	142	<i>Filium vel Generum non posse ut suspe-</i> <i>ctos judices recusari, si Socer vel</i> <i>Pater in eodem judicio Advocati</i> <i>sint, volunt quidam.</i>	169
<i>Alia exceptio traditur in iudice Dele-</i> <i>gato.</i>	144	<i>Quorum sententia notatur.</i>	170
<i>Alia exceptio adhuc traditur.</i>	145	<i>Cognati & Affines testes, & Judices</i> <i>sunt suspecti.</i>	171. seq.
<i>Ejusque ratio additue.</i>	146	<i>Ad quem usque gradum id extenda-</i> <i>tur, de eo variae variorum referun-</i> <i>tur opiniones.</i>	173. seqq.
<i>Limitationem exhibet.</i>	147	<i>Subjicitur nostra sententia.</i>	184
<i>Quanta exceptio est in causa levis mo-</i> <i>menti.</i>	148	<i>Ejusque ratio.</i>	185
<i>Ubi judicis arbitrio locus est.</i>	149	<i>Cognati & Affines ut suspecti non pos-</i> <i>sunt</i>	
<i>Addunt causas voluntariae Jurisdi-</i> <i>ctionis</i>	150		
<i>Quae tamen hujus loci non sunt.</i>	151.		
<i>seq.</i>			
<i>Extenduntur dicta etiam ad Adopti-</i> <i>vos Parentes & Liberos.</i>	153. seq.		
<i>Non vero ad Patrem & Liberos Spiri-</i> <i>tuales.</i>	155		
<i>Aliud in Comptre.</i>	156		
<i>Ratio ejus,</i>	157		

- sunt recusari, si utrique litigantium in eodem gradu sint tales.* 187
- Ratio ejus est in* 188. seq.
- Consultius agit hoc casu Judex, si judicio plane abstineat.* 190
- Haud vulgaris amicitia & familiaritas cum altero litigantium judicem facit suspectum.* 192. seq.
- Quenam sit haud vulgaris amicitia, Judex determinat.* 195
- Judex in Causa Commensalis & Domestici, est suspectus.* 196. seqq.
- Idem juris est, si Judex partis sit Commensalis vel Domesticus.* 200
- Hoc extendunt etiam ad illum casum, quo Judex cogente licet necessitate, ad unius ex litigatoribus aedes diver- tit.* 201
- Quae sententia rejicitur.* 202
- Judex ex hoc solo recusari nequit, quod cum altero litigantium in communi convictu vivat, vel eodem ipso cum- utatur hospitio.* 203. seqq.
- Nec, quod sit Conterraneus alterutrius partis.* 207
- Etiam si in peregrinis vivant locis* 208
- Judex suspectus est, qui alterum liti- gantium litteris commendatitiis in- struit, in hujus favorem & colliti- gatoris gravamen scriptis* 212
- Suspectum se facit judex, qui permittit, ut in judicio alter litigantium ipsi secreto quid in aurem loquatur.* 213
- Eundem & suspectum fieri volunt, si dixerit, alterutrius jura esse clara.* 215
- Quod judicis arbitrio committitur,* 216
- Inquiritur in sententiae rationem, fla- tuentis, Canonicum in causa Cano- nici judicare non posse extra suspi- cionis notam.* 217. seq.
- Qualiter procedat sententia existi- mantium, Doctorem in causa Scho- laris judicem esse suspectum, tradi- tur.* 219. seqq.
- Judex ob amicitiam non recusatus, an causa utrinque aequae dubia pro amico pronunciare possit, de eo agi- tur, remissive.* 222
- Taxatur mos illorum, qui judices in- privatis aedibus praecipere moli- untur* 223
- Judicem tamen ex hoc solo non fieri suspectum, asseritur.* 224
- Sistitur secundus fons justae suspicio- nis nempe inimicitia* 225
- Judex inimicus recte ut suspectus recu- satur.* 226
- Rationes hujus regulae traduntur.* 227. seq.
- Testis inimicus, ut suspectus recte recu- satur.* 231. seq.
- Restringunt hoc alii ad inimicitiam capitalem, quorum sententia refer- tur.* 233
- Verius est, etiam non capitalem suffice- re,* 234
- Judicis arbitrio hic locus est.* 236
- Ex hac causa & testis repellitur.* 238
- Recusatur & Judex, qui olim inimicus fuit, superveniente licet reconcilia- tione.* 237
- Quod alii ad nuperam reconcilia- tionem restringunt.* 238

<i>Horum sententia adjuvatur Jure Canonico</i>	239	<i>Ratio est in</i>	259
<i>Presumptio reconciliatum inimicum favore adhuc affectum, est charitatis Christianæ regulis adversa</i>	240	<i>Judex nimis animose cum alterius partis damno procedens suspectus est.</i>	260
<i>Judicis arbitrium hic admittitur</i>	241	<i>Ratio additur</i>	261
<i>Judex mei tantum fratris inimicus in mea causa suspectus est,</i>	242	<i>Suspectus Judex est, qui in clara causa Advocatum non vult audire.</i>	262
<i>Ratio & limitatio additur.</i>	243	<i>Item qui suspectum Assessorem non vult removere.</i>	263
<i>Amicus mei inimici ut suspectus recusari potest.</i>	244	<i>Aut jussus acta prioris instantiæ edere, citra justam causam illorum editionem detrectat.</i>	264
<i>Admittitur tamen hic judicis arbitrium.</i>	246	<i>Hoc ultimo casu tamen judici magis, quam parti est suspectus, neque ejus recusationi amplius locus esse potest</i>	266
<i>An idem in tota judicis familia procedat docetur.</i>	247 seq.	<i>Judex à quo appellatum est, in alia causa an pendente appellatione possit ut suspectus recusari, queritur</i>	267
<i>Restrictio additur sententiæ affirmatiæ.</i>	248	<i>Rejecta affirmantium sententia id negatur</i>	268
<i>In conductitia judicis familia non attenditur, an uni ex illis, qui in judicis familia sunt, cum litigantium, alterutro inimicitia intercesserit.</i>	249	<i>Ratio negativæ additur.</i>	269
<i>Ratio</i>	250	<i>Appellatio est Presidium innocentie.</i>	270
<i>Arbitrio judicis tamen & hic locus est.</i>	251	<i>Jure Canonico videtur contrarium statui.</i>	271
<i>Qui minas sparsit, de alio nocendo, ab ipso merito ut suspectus recusatur</i>	252	<i>Inter quod & Civile aliqui hic admittunt differentiam.</i>	272
<i>Ratio additur.</i>	253	<i>Leviter tamen notatur hæc sententia</i>	273
<i>Item si judex arduam litem cum altero litigantium habeat:</i>	254	<i>Si judex, à quo provocatum est, adeo cerebrosus sit, ut id propter in appellantem odium concipiat, ex capite inimicitie ut suspectus recusari potest.</i>	274
<i>Rationem vide</i>	255 seq.	<i>Tertius Suspicionis Fons est cupiditas,</i>	275
<i>Recusatur judex ut suspectus, qui manum porrigenti citra justam causam noluit suam reddere.</i>	257	<i>Ratio</i>	
<i>Idem est si citra justam causam cum ipso infantem ex sacro fonte noluit levare.</i>	258		

<i>Ratio.</i>	276	<i>Quintus Fons Suspicionis est Judi-</i>	
<i>Frudem in Deum committere dici-</i>		<i>cis Imperitia.</i>	293
<i>tur, qui premium remunerationis</i>		<i>Apud Romanos æqꝫ ac Germanos olim</i>	
<i>expectat, etiam tum, quando recte</i>		<i>imperitos præsedisse judiciis remissi-</i>	
<i>judicat.</i>	277	<i>ve asseritur.</i>	294
<i>Nil interest, sive judex ipse sive per in-</i>		<i>Idem adhuc hodie usu obtinet in multis</i>	
<i>terpositam personam munera acce-</i>		<i>Civitatibus.</i>	295
<i>perit.</i>	278	<i>Sed cum multo Reip. & litigantium</i>	
<i>Judex, ne finito quidem officio, munera</i>		<i>damno.</i>	296
<i>accipere debet.</i>	279	<i>Judex Furium ignarus est innocentium</i>	
<i>Ejus ratio traditur.</i>	280	<i>calamitas.</i>	297
<i>Judex etiam precibus corruptus, est</i>		<i>Non minus tediosum, quam difficile</i>	
<i>suspectus.</i>	281	<i>est coram indocto litigare.</i>	298
<i>Ejus rationem exhibet.</i>	282	<i>Imperitum Judicem, ut suspectum re-</i>	
<i>Judex non debet esse intempestive mi-</i>		<i>jici posse, potissimum obtinet in ar-</i>	
<i>sericors.</i>	283	<i>dua & subtili causa.</i>	299
<i>Nec precibus calamitosorum illacry-</i>		<i>Judex Indiscretus,</i>	300
<i>mari.</i>	284	<i>Nimum Severus ac Crudelis,</i>	301
<i>Debetur quidem calamitosi miseri-</i>		<i>Et qui Iniquus esse consuevit, recte ut</i>	
<i>cordia, sed absqꝫ alterius injuria.</i>	285	<i>suspectus recusatur.</i>	302
<i>Quartus Fons suspicionis est Timor</i>		<i>Ratio ultimi additur</i>	303. seq.
<i>potestatis.</i>	286	<i>Ex solo hoc, quod Jctorum Consilium</i>	
<i>Ejus ratio traditur.</i>	287	<i>judex non sit secutus, non recte Ju-</i>	
<i>Subditus in Causa superioris judex est</i>		<i>dex ut suspectus recusatur.</i>	305
<i>Suspectus.</i>	288	<i>Qui se ad judicandum ingessit,</i>	306
<i>Non potest esse testis, cui potest impera-</i>		<i>Vel se à parte impetrari curavit,</i>	307
<i>ri.</i>	289	<i>Vel ab alterutro litigantium nomina-</i>	
<i>Nec Dominus adversarii.</i>	290	<i>tim petitus est, merito ut suspectus</i>	
<i>Ordin. Judic. Tribun. Wisn. relaxa-</i>		<i>recusatur.</i>	n. fin.
<i>tur in Causa Regiæ Majestatis Sue-</i>		<i>Qui sponte latam ab alio sententiam</i>	
<i>cici Assessoribus juramentum Subje-</i>		<i>executioni vult mandare, etiam</i>	
<i>ctionis.</i>	291	<i>hunc volunt esse suspectum.</i>	308
<i>Magis evitatur suspicio, si causa ad ex-</i>			
<i>traneum mittatur Jctorum Colle-</i>			
<i>gium.</i>	292		

Iustratis præcedaneo capite *Personis*, quæ ut suspectæ recu-
sari possunt, electæ methodi nunc postulat ratio, ut
hoc capite examinentur *Causæ*, quas propter suspecti judicis
recu-

recusatio in iudicium propitio jure deduci possit. Non enim existimandum est, semper ac simpliciter fas esse litigantibus *judicem* tanquam *suspectum* recusare: Hoc siquidem si permetteretur, vix unquam iudex non redderetur *suspectus*, suæque jurisdictionis exercitio non sine dedecore privaretur, sed justas oportet adesse *Suspicionis ac Recusationis* causas vid. Carpz. in *process.* Tit. 3. art. 4. n. 6. Lancell. in *Tr. de Off. Prat.* Tit. de *Except.* n. 10. Mev. P. 1. *Decis.* 51. n. 6. Marant. in *Spec. Aur.* P. 6. de *Appell.* n. 27. In hisce vero determinandis admodum variantes deprehendo Jctorum Opiniones. Præterquam enim quod alii omnes *suspicionis legitimæ* causas sequentibus inclusas verliculis.

*Si sit cognatus, Patronus, Compatriota
Ejus declinans, appellans iudiciumve,
Adversæ Partis charus, servus, Dominusve
Quem similis causa tangit, Canonicusque
Aut Affinis, sic merito suspectus habetur.*

- Compendio quasi exhibere satagant, Vid. Joh. Faber. in *Breviario Codicis* ad L. 16. de *Judic.* n. 23. Alii vero easdem ad duos revocant fontes, amicitiam scil. & inimicitiam, vid. Carpz. in *Proc.* Tit. 3. art. 4. n. 96. Alii ad novem causas jure determinatas videntur restringere, vid. Lanfranc. de Oriano in *Aur. Pract.* c. 3. n. 10. Alii contra numerum earum ad duodecim, vid. Jason. ad L. 16. C. de *Judic.* n. 7. quadraginta, vid. Philipp. Franc. ad c. *Pastoral.* 53. X. de *Appell.* n. 7. Marant. d. P. 6. de *Appell.* n. 27. seq. conf. Emeric. à Rosbach. *Prax. Civ.* Tit. 5. n. 62. quinquaginta, Lanc. d. *Tr.* n. 12. d. l. vid. Zanger. de *Except.* P. 1. c. 3. n. 10. Septuaginta, vid. Cardin. Alexander in c. *Postremo* X. de *Appell.* & Mascard. de *Prob. Concl.* 954. n. 29. nonaginta tres & ultra extendant, Aufrelius *Tract. de Recusat.* quem quidem videre hætenus non licuit, eo tamen nomine allegatum deprehendo à Dn. Ungebaur. in *Comment. ad Decretal.* Tit. de *Judic.* n. 29. Carpz. in *Process.* Tit. 3. art. 4. n. 94. & Stryk. in *Diss. de Susp.* c. 6. n. 5.
- II Sunt, qui certis Regulis hæce *suspicionum causas* complecti malunt, quarum hanc tradit Mascard. d. l. n. 30. Omnis causa, per quam verosimiliter iudex præsumitur inclinare in favorem unius partis, ad recusandum eundem, ut *suspectum* sufficit. Aliam vero communiter exhibent Jcti, quæ priori est specialior: sc. *Quæcunque causa sufficit ad testem qua suspectum recusandum, eo multo magis sufficit ad iudicem qua suspectum removendum.* vid. Hilliger ad Donellum. *Lib.* 17. c. 25. lit. G. Brunnem. in *Process.* *Civ.* c. 7. n. 19. Rosbach. *Sup. all.* l. n. 61. & Lauterb. in *Comm.*
- Maj.

M.ij. ad Tit. de Judic. §.40. Connexionis rationem suppeditant hanc, 13
 (1) quod facilius liceat invenire alium *judicem*, quam *testem*, quo sæpe
 remoto, adempta simul censetur probatio sufficiens illi, qui ejus testi-
 monio oppido indigebat, cum *judicis* recusati vicem aptior alius: su-
 bire possit. *Brunnem. Rosb. Hillig. d. l. jung. Stryck. in sep. all. Diff. de*
Suspic. n.13. Imo sæpe totius causæ victoria in unico teste propter alia
 quædam adminicula consistat. vid. *Gail. l. Obs.33. n.10. ibique allegati.* 14
 indeque inferunt: Etiam ex levioribus causis procedere *judicis suspe-*
cti, quam *suspecti testis* recusationem, eo quod facilius illorum, quam ho-
 rum haberi copia possit. *Jason. ad L.16. C. de Judic. n.2. Pacian. Lib.2. de*
Probat. c.45. n.46. & Zigler. ad Inst. Jur. Can. L.3. T.1. §.30. verb. ob proba- 15
bilem. (2) Quod sæpius magis periculum immineat litiganti à *Judice*,
 quam *Teste suspecto*, *Lauterb. d. l. ibique all. Vultejus L.1. c.4. n.192.* præ-
 primis ubi plurimum haberi copia potest: Multa siquidem pendent in 16
 Civilibus, inque Criminalibus causis ex motu *judicis*, *L.10. C. de Accus.*
L.21. §.1 ff. de Testib. sæpius ex voluntate magis, quam legitima autori-
 tate lites dirimentis. *§.7. Constit. Tanta, de Confirm. digest.* Hisce Regulis
 adhuc aliam superaddit *Ganzalez. ad c.61. X. de Appell. n.4. sc. illas cau-* 17
sas, quæ procuratorem repellunt, etiam Judicem repellere. Vid. *Welenb.*
ad L.16. C. de Jud. n.11. Stryk. d. Diff. c.6. n.14. Quas Regulas, hisque 18
 similes alias, utut sua haud destitui utilitate non diffitear, vereor ta-
 men, ut omnes *suspicionis causas* singulæ sufficienter complectantur, aut
 exprimant, præprimis cum recte monente *Exc. Strykio, d. Disp. n.5. c.6.*
 & *Welenb. ad L.16. C. de Jud. n.10.* fere impossibile sit, omnes *suspicionis* 19
causas recensere, vixque omnes illi modi, quibus male versando circa
 officium sibi commissum *judex suspicionem* incurrit, excogitari possint:
 Et quamquam non usque adeo displiceat dispositio *Gothofredi, ad* 20
L.16. C. de Judic. dictas causas, vel ad Personam solius *judicis*, ve *Judicis &*
unius litigatoris simul, referentis & modo territorii, modo vero ipsius causæ,
 quæ in *judicio* ventilatur, rationem habentis, arridet tamen magis sen-
 tentia *Gregorii*, vel ut alii volunt, *Isidori. in C.77. C. XI. q.3.* ad quadru- 21
 plicem fontem omnem *judicii* humani perversionem revocantis, puta
 ad *Amorem, Odium, Cupiditatem, & Timorem*: Inde enim, juncta *judicis*
imperitia vid. *C. C. C. art.138.* si non omnes, potissimas tamen propullu-
 lare *suspicionis* causas, adque hasce reliquas commode referri posse ar- 22
 bitror, ita tamen, ut cum omnes lege certa comprehendendi non possint,
arg. L.12. ff. d. legib. *Judicis* prudentis ac religiosi *arbitrium*, quod potis-
 simum

simum in illis juris articulis, quæ certam à jure definitionem non habent, locum sibi deposcit, *L.1. §. ult. ff. de Jur. deliber. Menoch. de A. J. Q. L.1. Proem. n.5. Barbos. in Thes. Loc. Comm. L.1. c.76. ax.5. ibiq. alleg. minime hic exclusum velim. vid. Carpz. in Proc. Tit.3. art.4. n.957. Lauterb. in Comm. Maj. ad Tit. de Judic. §.40. initium facturum.*

23 Ab AMORE, quo ductus judex vel sui commodum quærendo,
24 vel Amicis ac propinquis complacere contendendo, non potest non fieri suspectus. *vid. c.78. C.XI. q.3. Cum vero Amor respiciat vel proprium judicis suspecti interesse, vel commodum Propinquorum & Amicorum,*
25 *melioris ordinis causa, de illo prius acturus sum. Indubium vero est, in propria causa, i. e. cujus emolumentum vel damnum ad judicem proprio nomine pertinet, L.1. §.11. ff. Quando appell. sit. judicaturum,*
26 *suspecti notam evitare non posse, L.17. in fin. ff. de Judic. L.10. ff. & C. de Testit. L.13. §. penult. ff. Ad Sct. Trebell. Cujus triplex redditur ratio, (1) quia à natura teste Lactantio, sibi quilibet plus, quam aliis favere nescitur, suæque magis, quam alienæ utilitati consulere contendit, ex quo naturali sui amore, qui judicandi fidem impedit ac corrumpit, non potest non exoriri adversa suspicio, quæ removet istiusmodi suspectum à judicandi munere, cum iniquum sit aliquem suæ rei judicem esse, docente Jcto Ulpiano in L.17. ff. de Judic. vid. Mev. p.2. Decis.215. n.5. & P.5. Decis.323. n.2. Brunnem. ad L. un. C. Ne quis in sua caus. Marant. spec. Aur. P.6. de Appell. n.31. utut enim cæteroquin perfectæ quis fidei ac dexteritatis sit, hominem tamen non exuit, nemine se non magis, quam proximum diligente. Brunnem. d.l. n.16.*

27 (2) Quod, cum suspectum sit in propria causa testimonium, *L.10. ff. & C. de Testib. ibique Brunn. multo magis judicium in propria causa*
28 *sit suspectum. (3) Quod nemo in cognoscendo judicis & partis officio simul fungi possit, per l.13. §.4. ff. ad Sct. Trebell. vid. Mev. p.5. Decis.323. n.2. in f. Hinc recte infert Brunnem. Locatorem, jurisdictione sibi*
29 *in contractu locationis per expressum, etiam in pensionarium reservata, non tamen judicem esse posse in controversia circa locationem inter ipsum & Pensionarium suborta, eoque in propria causa juste re-*
30 *jecto, alium esse adeundum, ad L.10. ff. de Jurisd. n.5. Judicemque immediatum recte ut suspectum fuisse rejectum, quo minus ad ipsum nauta, de damno, ob non servatam locationis legem, conventus, remitteretur, eo, quod judex jubendo, ut nauta sibi cum locata scapha servi-*
ret,

ret, effecerat, ipsum debitum non præstitisse, docet Mevius. P.6. Decis. 57. per tot.

Hinc infero (1) *Suspectum* esse Judicem super validitate testamen- 31
ti judicaturum, tunc, quando vel ex asse, vel ex certa parte à defuncto
scriptus hæres est, heredibus legitimis querela nullitatis ex solennium
defectu tale testamentum impugnantibus: Neque enim periculum, 32
amittendi lucri testamentarii finit, de judice, ceu testamentario here-
de, legitimos & ab intestato venturos bene sperare posse, unde eun-
dem ut suspectum à judicio hoc casu arcet expressa L.17. ff. de Judic.

Infero: (2) in Causa Universitatis *singulorum* commodum respi- 33
ciente, quodlibet Universitatis membrum *suspectum* esse judicem, v.g.
si agatur de jure pascendi, piscandi &c. Cum enim hoc casu singuli 34
testes esse non possint, Vid. Carpz. P.1. C.16. D.65. n.5. seq. Farinac. de
Testib. qu.60. n.496. Modest. Pistor. P.3. qu.103. multo minus citra
suspicionem judicabunt.

Infero: (3) Correum, in causa correalis obligationis, correo à 35
Creditore convento, ut *suspectum* recte judicem recusari posse; Sicuti 36
enim, præprimis, ubi hodie renunciatum non est exceptioni Divisio-
nis, Seu Novellæ 99. c.1. & inde desumptæ Authenticæ: *Hoc ita C. de*
duob. reis stipul. correorum quilibet, ex correali obligatione pro rata seu
portione virili tenetur, utroque sc. solvendo existente, alterutrius vero 37
bonis ære alieno distrahendo non suffecturis, singuli obligantur ad
præstationem solidi, Carpz. P.2. C.17. Def.14. Hopp. ad §.1. f. de Duob. 38
reis stipul. ita non præsumitur cum sui periculo pro valido obligationis
nexu laturus sententiam correus, ut hinc ob proprium & evidens in-
teresse suum non leviter *suspectus* censeatur, præprimis, cum & in parili
causa, ob *suspicionis* notam à perhibendo, pro correo testimonio jure ar- 39
ceatur. vid. Carpz. L.3. Resp.88. n.2. seq. in ibique alleg. Seraphin. de Sera-
phin. de Privileg. Juram. Privil.120. n.2. Lauterb. de Testib. pag.m.337.

Infero (4) Socium in Causa socii, ubi *de re Communi* agitur, 40
suspectum esse judicem (1) quia hi sunt debendi correi, vid. 41
Carpz. proxime all. loc. (2) quia in hac causa à dicendo testimonio ut, 42
suspectus repellitur, Menoch. de A. f. Q. L.2. Cas.474. n.4 & 5. Masc.
de Prob. Vol 3. Concl.1312. n.2. Campeg. de Test. Reg.88. Lauterb. d.l. &
ita in terminis pronunciant. Specul. de Judic. deleg. §.7. n.4. Marant.
sep. all. Tr. Pr.6. n.56. Jason. ad L.16. C. de Judic. n.18. ibidemque Wesenb.
n.9.

- 43 Tradunt tamen hujus Regulæ Ddres multas exceptiones, quarum prima est: Si judici *ratione Officii* & non ut privato inferatur injuria,
- 44 v.g. Si quis judicis sententia se gravatum putans, injuriose dixerit: Der Richter hätte in dieser Sachen wie ein Schelm gesprochen/vel si quis Consulem Civitatis Nequam & Scelestum hominem appellaverit.
- 45 Mev. p.9. Dec.111. n.2. & 3. Hoc enim casu, præprimis si illata injuria oppido notoria sit, certamque à jure definitam habeat pœnam, judicem ipsum, citra suspicionis periculum cognoscere & pœnam legibus conformem in injuriantem statuere posse, concors est Actorum sententia, Praxi Moderna comprobata. c.1. X. De Pœn. in 6. vid. Gail.1. Obs.39. n.2. seq. Mev. p.5. Decis.323. & p.6. Dec.343. Brunn. ad L.10. ff. de Jurisdic. ibique all. Dd. Trentacinq. L.2. de Ind. Resol.5. n.9. Farinac. qu.17. n.46. Barb.
- 46 ad L. un. C. Ne quis in sua Causa. Non attendita differentia, injurians sitne subditus, aut Civis, an vero extraneus, Mev. p.9. Decis.108. n.6. & 8. ubi
- 47 etiam ad contraria respondet, simulque eleganter subjicit: Unde constet injuriam *officii ratione* esse illatam, & quid in dubio sit præsumendum. p.9. d.112. n.2. Conf. Carpz. L.6. Resp.97. n.15. Verum, cum omnes hujus exceptionis hanc dent rationem, quod hoc casu non suam, sed publicam injuriam persequatur, honorique Reip. & Judici, non vero
- 48 sibi consulat, Mev. p.9. Dec.112. n.6. & p.9. D.108. n.3. it. p.6. D.344. nec in propria judicet aut exequatur causa, & p.5 D.323. ibique all. Gail. jung.
- 49 Carpz. p.3. q.104. n.69. Cravett. L.3. Conf.369. n.4. vereor, ut hæc exceptio à regula audiri possit; Illud interim facile largior, cum jure communis pœna injuriarum in arbitrio judicis consistat, atroci existente
- 50 in Judicem injuria, ne & hic arbitrando modum excessisse, Panormit. in c.1. X. de Maledic. Trentacinq. d.1. n.6. ibique cit. Ddres. suisque affectibus, quibus tali casu vix temperabit, aliquid dedisse videatur injuriatus, satius ipsum facere, si ex consilio Conscientiosi ac Pii Jcti Brunnenmanni ad L.10. ff. de Jurisd. Peritorum requirat consilium, aliumque virum *suspensione* vacantem directioni Judici præficiat, vid. Græv. ad
- 51 Gail. Concl.39. n.18. Sicuti & tum Judicem injuriatum non extra justam suspensionem esse reor, si de pœna pecuniaria forsan participet, Ruland. de Commiss. p.1. L.3. c.15. n.7. Salicet. ad L. Un. C. Ne quis in sua caus.

Secunda Exceptio est: Nisi *consuetudine locali* introductum sit, ut judex in propria causa judicet. Mev. ad jus Lub. L.1. T.1. a.8. n. f. ibique all. Gail. 1. O.10. n.18. Josen. ad L.10. ff. de Jurisdic. n.3. Zasius ad eandem. n.21. Gloss. ad c.1. X. de

Pœn.

Pen. in 6. Verum cum potius corruptelæ, quam consuetudinis mereatur nomen, quod juri naturæ sanæque rationi adversum diu licet, in civitate obtinuit, per *c. 3. Dist. 8.* suspecti autem Judicis recusatio ipsa naturali ratione & æquitate nitatur, *c. 14. X. de Appell. c. 15. C. 3. q. 5.* consuetudo exceptionem suspecti non admittens, judice in propria causa judicaturus, effectu juris carebit: Unde rectè docet Brunnem, *ad L. 17. ff. de Judic.* sibi nullatenus verum videri, istiusmodi consuetudinem, juxta quam in propria causa alicui judicare permittitur, esse rationabilem: vid. Wesenb. *ad Tit. C. Ne quis in sua caus. Mev. P. 5. Dec. 322. n. 12.*

Tertiam exceptionem esse volunt: Si judex à *Partibus non recusetur* in propria causa judicaturus: vid. Trentacinq. *d. l. aliquæ.* Verum cum judicii constitutio tres desideret Personas, Judicem, Actorem, & Reum, nemo vice simul rei & judicis fungi possit, arg. *L. 13. §. pen. ff. ad SCt. Trebell.* sine turbatione ordinis judicarii, verius puto, Patrem in causa Filii & Suorum, parte adversa exceptionem suspecti non opponente, quidem judicem esse posse, non vero in causa propria, principaliter ejus interesse concernente, *L. pen ff. de Recept* vid. Brunn. *ad L. 77. ff. de Judic.* Wesenb. *in Comm. C. ad L. un. Ne quis in sua C. n. 22. seqq. in ibique allegati Decius & Blancus de Comprom. q. 2. n. 2. Mev. P. 5. Dec. 122. n. 5.* ubi ex hætenus dictis infert: Mandatum à Superiore sine clausula decretum fuisse contra Magistratum inferiorem in propria causa judicare volentem, etiam ipsi non opposita suspecti judicis recusatione.

Quarto excipiunt *Monachos Carthusienses*, ex hac ratione, quod in hos suspicio verosimiliter nulla cadat, sicque in propria causa judices esse possint. Trentacinque *d. l. n. 12.* Jason. in *L. 10. ff. de Jurisdic. n. 10.* & in *Auth. Jubemus C. de Jud. n. 11.* idque probare intendunt per *c. placuit. 2. C. 4. q. 3. L. 3. pr. ff. de testib. L. 3. §. 6. ff. de Re milit.* Verum cum hæc sententia ex dictis textibus nil præsidii capiat, illum ut suspectum merito rejicio, cui Ddorum nuda autoritas pro lege non est.

Quinto huc referunt cognitionem exceptionis fori & Judicis incompetentis. *Mev. P. 1. Dec. 242. n. 5. & P. 2. Dec. 267. n. 1. Gail. 1. O. 34. n. 4. Carpz. in Proc. Tit. 9. art. 21. 27. & seqq. Eckhold. ad Tit. de J. & J. ibique Schwend.* Verum, quia & hic non tam suam, quam publici causam judex agere videtur, Wesenb. *ad C. Tit. Ne quis in sua C. n. 17. ibique Castr. n. 2. & Angel. n. 2. & 3.* subdubito, an hæc exceptio ad Regulam

- 65 lam *supra* n. 25. *hujus* Cap. traditam, commode pertineat: Illud facilius largior, Judicem ut *suspectum* tunc de incompetencia cognoscere non posse, si ipsi exinde commodum ob decimas, vel sportulas, vel ob
- 66 mulctam sperandum sit, quia tum interesse judicis ex sententia pro fori competentia clare explendescit, vid. Brunn. *in Proc. Civ.* c. 7. n. 9. Bartol. *ad L. 5. ff. de Judic.* num. 1. Hilliger. *ad Donell.* L. 17. c. 15. lit. B.
- 67 Wurmser. L. 1. O. 5. Alias exceptiones qui videre avert, adeat Eckholt. *Trentacinq. d. l. & alios passim. ad Tit. de Judic. & L. 5. cod.*
- 68 Non autem tunc saltem *judex suspectus* est, si *directo & Principaliter* ad ipsum speretur ex causa lucrum vel damnum perventurum esse metuatur, verum etiam si *eventualiter* tantum metuat damnum vel
- 69 speret inde lucrum: Sicuti enim testimonium perhibiturus in causa, unde duntaxat *secundario* ipsi interesse obventurum est. *suspectus* merito est, *arg. L. 1. §. 11. ff. Quand. appell.* Brunnem. *ad L. 10. ff. d. Testib.* ita multo magis *judex suspectus* parti erit in causa, ex qua *eventualiter* ad se redundaturum periculum vel damnum esse, probabiliter metuit *judex.*
- 70 Unde infertur (1.) *judicem suspectum* esse, si ad *evictionem rei*, qua de vindicanda coram ipso actio est instituta, reo convento est obligatus: Neque enim credibile est, cum re evicta, *judex* hic reo ad
- 71 *evictionem* praestandam jure obstrictus sit, sicque *eventualiter* damnum ex victoria actoris ad *judicem* perventurum metuatur, ipsum contra reum *judicaturum*, eundemque ad rem Actori restituendam, cum suo periculo condemnaturum esse, ut hinc ob eventuale judicis interesse justam actor suspicandi causam, juris non obtinendi sui, ejusmodique *judicem* recusandi habeat. Marant. *in Spec. Aur. P. 6. d.*
- 72 *Appell. n. 65. ibique alleg. Philipp. in c. 36. X. de Appell.* Idque eo magis, quia nec venditor in causa *evictionis* *testis* esse potest. *arg. L. 4. §. 3. ff. de Appellat. L. 1. §. 1. ff. Quand. appell. & c. 40. X. de Testib.* Farinac. *de Testib. q. 40. n. 325.* Mascard. *de Probat. Vol. 3. Concl. 1357. n. 11.* Carpz. *P. 1. C. 16. def. 68.* Idemque (2.) asserendum est in Donatore, sc. ut non sine *suspitione* *judicare* possit in casu, quo rem donatam donatario jure alius evincere intendit, & donator de *evictione* *cavit*, ve etiam donatio
- 74 fuit *remuneratoria*, Cum enim utroque casu donator ad *evictionem* teneatur, per *L. 2. C. de Evict. & arg. L. 34. §. 1. & 27. ff. de Donat. conf.* Carpz. *p. 2. C. 34. d. 24.* Faber. *in C. Lib. 8. Tit. 36. def. 3. n. 2. & Lauterb.*
- 75 *ad Tit. de Evict. pag. m. 323.* & à testimonii dictione ut *suspectus* repellatur,

tur, vid. Donell. *ad L. 20. C. de Testib. n. 6.* & Sichard. *ibid. juncto Lau-* 75
terb. ad Tit. de Testib. p. m. 338. eadem etiam *suspecti* nota ipsi obstabit, in
 hac causa munere judicis functuro, procedente *affirmative* argumento,
 à recusatione *suspecti testis*, ad recusationem *judicis suspecti*. vid. Ziegler. 76
ad Lancell. Inst. Jur. Can. L. 3. T. 1. §. 30.

Infertur (3.) *Dominum Directum* recusari ut *suspectum* posse in causa 77
Emphyteuticarii, si hic de re Emphyteuticaria ab alio conveniatur: Cum 78
 enim ad evictionem & huic obligatus sit, Surnus, *Dec. 290.* Frantzk.
ad Tit. de Evict. n. 412. & Lauterb. *cod. p. m. 323.* ob eventuale damnum
sine suspitione hic non judicabit. vid. Faber. *in C. Lib. 3. Tit. 4. Def. 9. n. 2.*
 Quod si *extra causam emphyteuseos* conveniatur Emphyteuticarius, di-
 rectus Dominus ob cessans suum interesse frivole recusatur, licet *ma-* 79
gnus ipsi persolvatur *canon*, modo non sit ejus momenti, ut succum-
 bente forsan in lite reo, minus hic in bonis sit habiturus, quam, ut ca- 80
 nonem commode præstare possit, cum ita aliquadantenus Domini in- 81
 teresse videatur, inanem actionem ratione annui canonis contra in- 82
 opem emphyteuticarium habituri. *arg. l. 6. ff. de dol. mal.* Faber. *d. l.* In-
 fertur. (4.) Judicem *fidejussorem* in causa *debitoris*, pro quo fidem inter- 83
 posuit suam, esse *suspectum*, itidem, quod debitore ad solvendum con-
 demnato, facile prævideat Judex, nec se *eventualiter* extra pericu- 84
 lum futurum esse, juxta tritum sermone proverbium: Noxa sequitur
 fidejussorem. Den Bürgen muß man würgen. Joh. Andr. *in Not. ad Spe-*
cul. Tit. de Jud. deleg. §. superest. lit. H. Maranta *d. Tr. P. 6 n. 65.* Mev. *ad J.* 85
Lub. L. 1. T. 1. a. 8. n. 23. indeque apud Creditorem *suspitione* justa haud
 careat, præprimis, si debitor non sit solvendo, Tiraquell. *in Tract.*
Res inter alios actas, versic. idem quoque mihi Suarez. *in Thes. Comm. Opin. lit. F.* 86
n. 149. aut fidejussor renunciaverit Ordinis exceptioni, Suarez. *d. l.* &
 Hering. *de Fidejussor. c. 29 n. 9. seq.*

Sed: Num frater judex esse possit in causa *debitoris*, pro quo frater suus 87
fidejussit? occasione prioris non inutiliter quaeritur? Et quamquam
 hic judicem omni carere *suspitione* exinde videatur dicendum, quod 88
 ex condemnatione debitoris nil periculi ad judicem, utpote qui ipse
 non fidejussit, sed duntaxat ad fratrem fidejubentem, pro quo tamen
 ille non tenetur, *arg. t. t. C. Ne fil. Pro patr.* eventualiter sit deventurum,
 unde etiā hanc quaestionem negative decidit Spec. *d. Tr. §. 7. n. 16.* Quod
 hoc casu admitti posset, si creditum sit notorium, ipseque debitor noto- 89
 riè solvendo sit & frater excussionis beneficium non renunciaverit: Nullus
 tamen

tamen dubitarem contraria subscribere sententia, si creditum sit ma-
 90 gni momenti, causaque altioris existat indaginis; Nam cum hoc ca-
 91 su & qui solvendo est, facultatibus pendente lite labi, sicque pericu-
 lo exponi solutionis frater fidejubens suisque fortunis exui possit,
suspecti notam hic incurrit iudex, si non ex capite *eventualis damni*, ta-
 men ex capite *affectionis*, qua ductus, praesumitur etiam plus justo
 92 fratri favere, absque illo eventuale damnum averfurus, contra Cre-
 ditorem pronunciare, praepriis si beneficio Ordinis fuerit renun-
 ciatum, fratresque amice se invicem amplectantur.

93 Infertur: (c) Illum, qui *consimilem causam* habet illi, in qua sen-
 tentia desideratur, recte ut *suspectum* recusari: v.g. Si contingat Ju-
 dicis & Concivis alius, aut Opificis uxores in sexto à nuptiis eodem
 94 die contractis mense maritos suos pulchra prole Parentes fecisse, *sus-*
spectus utique foret iudex, laturus sententiam, in puncto anticipati
 concubitus, vulgo des Vorspiels / praepriis, si utrobique appare-
 95 ret, partum esse robustum, ejusque perfectioni nihil deesse; (ades-
 se enim utrobique debet causae paritas c. 18. X. de Judic.) Neque enim
 praesumptio est, ipsum hic aliam dicturum esse sententiam, quam
 96 quam sibi in eadem causa dici vellet, ne tacite se etiam anticipati con-
 cubitus reum facere videretur. c. 18. X. de Jud. Wesenbec. ad L. 16. C. de
 Judic. Ummius, de Proc. Disp. 1. tb. 9. n. 53. Maranta, d. Tr. num. 45. juncto
 Mascardo de Probat. vol. 2. Concl. 954. n. 25. accedit, quod nec testis in
 97 consimili causa admittatur ad dicendum testimonium, c. 20. X. de
 Testib.

98 Illud quidem carere dubio reor: Creditorem, ut *suspectum* recusari
 posse in causa sui debitoris, si lis ipsum debitum concernat Faber in C. lib.
 3. Tit. 4. Def. 9. n. 4. Verum: An in alia idem causa procedat? non aequè
 99 indubium est: Et putaverim Distinguendum esse: An actore victore
 exstituro, debitorem eo redactum iri inopiae justus adsit metus, ut &
 ratione crediti, quo judici obstrictus est reus, ipsi inanis sit exstitura
 actio; an vero, utut succubuerit, suffectura habiturus debitor sit
 bona: Et sicuti posteriori casu, ob cessans Creditoris interesse ipse in-
 juste recusatur, ita priori utique *suspectus* casu erit Iudex, ob eventuale
 damnum, quod ex succumbentia debitoris Creditor Iudex metue-
 ret, cujus avertendi causa praesumitur non contra debitorem facile ju-
 dicaturus. vid. Faber. ad C. d. l. qui casus loco quinta illationis esse
 potest.

Sed:

Sed: Utrum versa vice *Debitor* in *Causa* sui *Creditoris*, si hic co- 100
 ram ipso conveniatur, sine *suspicionis* effectu judicare possit, v. g. si,
 cum Titius Judex ex mutuo centum deberet Cajo, qui Sejo ex em-
 pto, ratione residui emptionis pretii, itidem centum thaleros de-
 beat, hicque Sejus Cajum coram Titio convenire deberet, ut Caji
 Judice competente, non incongrue ob affinitatem casus hujus cum
 præcedaneo, hic quaeritur: An Titius ut *suspectus* recusari possit? Et 101
 quamvis prima fronte *Negativa* veritati magis consona videri possit,
 præprimis, si moles debiti, quo Titius Judex Creditori suo Cajo de- 102
 vinctus est, magna sit, eo, quod hoc casu, debitor quodammodo
 sui Creditoris servus sit, teste Seneca, ita ut Creditor debitori suo
 quodammodo imperare possit, Carpz. P. 1. C. 16. Def. 67. & in Proc. Tit. 103
 II. art. 5. n. 89. Nicolai, in Proc. 6. 59. n. 25. Wesenb. ad Tit. de Testib. quam 104
 etiam ob causam debitorem in causa creditoris ad testimonium feren-
 dum admittere nolunt, vid: Dd. proxime allegati. Accedit, quod in- 105
 verso casu si crediti summa magna sit, nec creditor in causa sui debi-
 toris sine *suspensione* judicare possit; quibus motus rationibus *Negativæ*
 subscribere nullus dubitat Faber. d. l. Quia tamen (1.) dispar ratio, 106
 est Creditoris & Debitoris, qui non æque semper de solvendo debi-
 to sollicitus est, ut Creditor, ne creditæ pecuniæ periculum incur-
 rat. [2.] Verior est sententia, debitorem in causa creditoris à testimo- 107
 nio repelli non posse, eo, quod nusquam prohibitum inveniatur, de-
 bitorem in causa creditoris testari posse. arg. L. 1. §. 1. ff. de Testib. jung.
 Nov. 90 c. 7. Ratione Senecæ & aliorum (3) valde infirma & nimis lon- 108
 ge petita, Brunnem. ad L. 6. ff. de Testib. n. 2. Lauterb. ad Tit. de Testib.
 p. m. 337. Affirmativæ calculum potius adjicerem, cum Exc. Mevio. 109
 P. 5. Dec. 54. Ubi docet: Se sua etiam vidisse ætate Principes debito-
 res contra fidejussores in causa debiti à Creditoribus suis conventos 110
 sententiam dixisse. Nolim tamen hic plane prudentis judicis arbi-
 trium exclusum esse, qui pro qualitate Debitoris & debiti hanc *suspe-*
cti exceptionem aliquando jure admittere potest, si scilicet probabi- 111
 liter docere possit actor, judicem debitorem in favorem Creditoris 112
 ideo verosimiliter judicaturum esse, quo metuere creditoris sui of-
 fensam necesse habeat, ne, si contra ipsum pronunciaret, hic solu-
 tionem crediti à judice urgeat, cui solvendo vix judicis debitoris bo- 113
 na sint suffectura, sicque de ipso actum iri, præprimis, cum & testem
 debitorem, non omni exceptione majorē esse omnes concedant, levior
 autem suspicio judicem, quam testem repellat. per supra hoc casu notata.

114 Infertur (6.) *Judices Reciprocis* ob eventuale damnum videri su-
 115 *pectos*: v. g. Si ego in mea causa *Cajum* Judicem impetrassem contra *Ti-*
tium, qui idem *Cajus* Me vicissim in Sua causa judicem impetravit con-
 tra *Mevium*, tunc *Titio* licere *Cajum* ut *suspectum* recusare in mea causa,
 quia ego hujus *Caji* in alia Causa judex sum, justusque hic adesse vide-
 116 tur metus, *Cajum* in meas propendere partes, utique, cum me in alia
 sibi causa favere cupiat, sicque pro me *Cajum* metu offensæ & inde
 metuendi damni, secus ac oportebat, judicaturum esse, obque pari-
 lem rationem licere vicissim *Mevio* me recusare, quia in causa mea col-
 117 litigator suus *Cajus*, meus Judex futurus est, quem ego non præsumor
 facile contra ipsum pronunciando offensurus. vid. *Speculat. de Jud. de-*
leg. §. 7. n. 5.

Quod autem de Judice ob eventuale incommodum vel damnum
 118 *suspecto* recusando, n. 68 *seqq.* dixi, idem & extendendum puto, ad
eventuale damnum Honoris, Existimationis ac Laudis, sc. ut si ex victoria
 causæ judex deliquit Honoris, Laudis aut Existimationis suæ,
 probabiliter metuat, à parte adversa ut *suspectus* recusari possit, cum
 expediti juris sit, ob hanc causam & *testem* ut *suspectum* recusari posse,
 119 vid. *Lauterb. ad Tit. de Testib. p. m. 338.*

Hinc infero: (1) Judicem neminem citra suspicionis notam in
 120 illa esse causa posse, cui olim vel *advocando* vel *procurando* patrocina-
 tus est: *L. 17. ff. de Jurisdic. in ibique Brunnem. juncta l. fin. de Testibus,*
 121 per quam etiam hic à testimonio repellitur in illa causa, in qua Advo-
 catus fuit. Vid. *Mev. ad J. Lub. L. 1. A. 8. num. 19 Maranta, d. Tr.*
 122 *num. 52. Ziegler. ad Lancell. J. Jur. Can. L. 3. T. 1. §. 30. verb. aut. Ad-*
vocatus. Umm. in Proc. Disp. 1. th. 9. n. 53. aliique. Ratio consistit in even-
tuali damno honoris & existimationis: Ne enim videatur judex olim in-
 justæ causæ præstitisse patrocinium, jam pro cliente suo præsumitur
 judicaturus, ex quo justo metu legitima alteri parti oritur causa, isti-
 usmodi judicem, ut *suspectum* recusandi. *conf. Ordin. Tribun. Wismar. P.*
1. T. 5. n. 10. Menoch. de A. J. Q. cas. 73. L. 1. n. 4. Bachov. ad Treutl. V. 1.
 123 *Disp. 8. th. 3. lit. C. & Brunn. ad L. 6. C. de Postul.*

124 Multo magis vero ut *suspectus* hic recusari potest, qui adhuc alteri
 litigantium patrocinator. *L. fin. C. de Assessorib. L. 6. C. de Postul.* Sicuti
 enim per Constitutionem Cameræ Spirensis, nec non Regii Tribu-
 nalis Wismar. salutariter constitutum est, ne in numerum Assesso-
 125 rum adoptatus, operam partibus suam amplius præstet, *O. C. P. 1. T.*
57. O. Wismar. P. 1. T. 5, n. 10, Conf. J. Lub. L. 1. T. 1. 4, 8. ita incompatible
 est,

est, ut quis sibi ipsi consilium suggerat, & pro parte loquatur simul-
que *sine suspitione* sententiam, juri consonam videatur dicturus, Br. *ad* 126
L. 6. C. de Postul. adeo, ut si utraque opera defungatur Judex, extra
ordinem puniri, & pro re nata vel carcere coërceri, vel ab officio remo-
veri, vel etiam, si male judicaverit, infamia notari possit, Vid. Zigler.
ad Lancell. L. 3. T. 1. a. 30. verb. aut Advocatus Frantz. L. 2. Resol. 13. &
Mev. ad 7. Lub. d. l.

De illo non dubito, quin is, qui in prima instantia Judex fuit, 127
in secunda instantia Patronus esse possit, utpote ad cujus æstimationem
pertinet, demonstrasse, in prima instantia rectè judicatum fuisse. Faber. *in C. L. 2. Tit. 5. Def. 1.* Barbosa *ad L. 6. C. de postul. n. 12. in f. ibi-*
que Brunnem. Sed non licebit Judici, in Appellationis instantia sibi 128
voti facultatem sumere, quando in prima instantia judicavit, absque
ipso appellatum fuit, itidem ob eventualis damni metum honoris ac
existimationis suæ. vid. Mev. *ad 7. Lub. P. 1. T. 1. a. 8. n. 21.* Præsumitur
enim iterum pro eo judicaturus, pro quo semel judicavit, Farinac. 129
de Testib. q. 6. n. 89. cum quilibet sententiæ suæ tuendæ cupidus sit,
hincque censeatur semel factum defendere & non improbare, Mev.
Conf. 110. n. 23 ibique alleg. Unde, quando à sententia Rectoris & Pro- 130
motoris ad totum Concilium, vel à sententia Judicis Oppidani, qui
ex Senatorum numero est, ad totum Senatum provocatur, voto hi ab-
stinere debent in appellationis instantia, parte appellante id deside-
rante.

An vero Judex propterea jure recusari possit ut *suspectus*, quod al- 131
ter litigantium ipsius fuerit in alia causa Procurator, aut contra ipsum
operam suam parti adversæ quondam commodaverit, quaeritur? Et 132
puto quod non; eo, quod Procuratoris publicum sit officium, *L. 2. ff.*
d. R. J. Schwend. ad Eckbolt. Tit. de Postul. n. 2. ad quod invitus compelli
potest. *L. 7. C. de Postul. O. C. P. 1. Tit. 19. §. f. Lauterb. ad Tit. de Postul.*
ut hinc deficiat justa causa *suspiciandi*, aut ejus affectionem singula-
rem, vel etiam offensam, contra quem ex officii necessitate quis Pro-
curatoris functus est officio, vel cui opera sua inserviit litigantium
alter. vid. Faber. *in C. Lib. 3 Tit. 4. Def. 1.*

Infero: (2.) Arceri etiam à judicandi munere, ut *suspectum* hunc, 133
qui in eadem causa *consultando*, licet non advocando, operam uni liti-
gantium navavit. Decius *in c. f. de Appellat.* Maranta. *d. Tr. n. 52.* Mev.
Conf. 110. n. 22. Amor enim suæ tuendæ existimationis, ac nifus evi- 134
tandi

- tandi inconstantia ac variationis notam, satis *suspicionis* suppeditant, judicem non aliter judicaturum esse, quam qualiter Consulenti respondit, ut hinc conveniat ejus subterfugere Judicium, cui liberum judicandi amplius ob antea datum consilium non est arbitrium. vid. Exc. 135 Mev. d. l. ubi docet: Ob hanc rationem, si acta transmittantur ad FCtem juridicam, quæ ab uno litigantium ante consulta, ipsam oportere id antea judici acta transmittenti significare, & interim conceptione sententia supersedere. vid. tamen eundem, Conf. 42. n. 1. ubi contrarium in eadem causa videtur statuere.
- 136 Infero: (3) *Suspectum* etiam recusari judicem in illa causa posse, in qua pro altero litigantium perhibuit testimonium. Non enim præsumitur ob *eventuale interesse conservanda suæ existimationis*, aliter judicaturus, quam qualiter deposuit, ne videatur falsi testimonii se arguere, unde haud parum suæ existimationi decederet, L. f. ff. de Testib. Maranta, d. l. n. 4. ibique alleg. Specul. jungatur. Mev. ad 7. Lub. L. 1. T. 1 v. 8. n. 20.
- 138 Egi hactenus de AMORE judicis erga seipsum, jam perrecturus ad Amorem s. Affectionem judicis erga Conjugem, Cognatos, Affines, Amicos & Familiares, eosque vel verè vel præsumptivè tales. Et, quin in causa Conjugis ac Liberorum sine *suspensione* judicare nequeat, eo minus ambigendum, quo clarius idem dispositum deprehendimus, in L. 10. ff. de jurisdic. quoque certius, in horum causis Ascendentes, & versa vice in causis Ascendentium Descendentes, atque Conjuges regulariter testes esse non posse. L. 9. ff. L. 6. C. d. de Testib. L. 2. C. de in jus voc.
- 139 140 Carpz. P. 1. C. 16. Def. 48. Lauterb. de Testib. p. m. 338. Sola enim affectio, qua hæ personæ se invicem complectuntur, justum colligatori meritum inculcit, non obtinendi, juri magè, quam affectioni judicis consonam sententiam Mev. P. 2. Dec. 215. n. 6.
- 142 Excipiunt hic: (1) Nisi partes judici exceptionem *suspecti* non opposuerint. Brunnem. ad L. 77. ff. de Judic. [2.] Nisi judex sit delegatus. Trentacinq. L. 2. de Judic. Resol. 5. n. 14. Rosfred. Benevent. P. 1. Tit. qui poss. esse judic. p. 3.
- 143 In qua exceptione merito concludentem dedero rationem, certus, justa prævia *suspicionis* causa, delegatum judicem non minus ac Ordinarium recusari posse, quæ, Patre vel Marito in causa liberorum aut Conjugis delegato, non longè est petenda. [3.]
- 146 Si filius &c. non agat, sed coram Patre &c. conveniatur, eo, quod actor eligendo Patrem in causa Filii judicem, fidem ac dexteritatem ejus sua electione satis videatur approbasse; quod utiq; post litis contestationem procedere puto, antea enim Patri Ordinario judici offerre sine periculo
- 147 li.

libellum, rogareque licere auctori, ut iudicio in causa filii abstineat, postque ejus oblationem, si advertat Patrem sibi ipsi hic judicandi arbitrium sumere velle, eundem recusare posse non ambigo: Et ita intelligo Jasonem *ad L. 10. de Iurisd. & Trentacinquium d. l. n. 15.* (4) Si *148* causa sit exigua & levis momenti: Jason *ad L. 10. ff. de Iurisd. n. 9. & 17.* Ubi *149* tamen iudicis arbitrium admitterem, cum & in exiguis, jus suum cuique sine metu *suspicionis* sit tribuendum. (5) Addunt causas *voluntarie* *150* *Iurisdictionis*, Trentacinq. *d. l. n. 16.* Jason. *d. l. n. 9.* Mev. *ad I. Lub. L. 1. T. 1. O. 8. n. 31.* Quam tamen ad scopum nostrum non collineare arbitror *151* exceptionem.

Cognitionem aliam esse *Veram*, quæ oritur ex communione sanguinis, aliam *Fictam*, quæ legibus inducitur, puta per adoptionem & Susceptionem ex sacro fonte, satis apricari credo. Hic saltem noto: *152* Quæ de Cognitione naturali in Ascendentium & Descendentium, linea dixi, ea, fictione juris idem operante in casu ficto, quod veritas operatur in casu vero, *L. 1. ff. de Adopt. L. un pr. C. de R. U. A. in Civili & Ficta* cognitione quoad Parentes ac Liberos *Adoptivos quoque* procedere, quibus æqualis ratio affectionis *suspecti* exceptionem facile obicit & in iudicando obicem ponit.

An vero idem & ad Patrem *Spiritualem* extendendum sit, dubio non *154* vacat? Affirmant hoc Jason, in *L. 16. C. de Indic.* Maranta *sep. all. loc. n. 71.* *155* ibique allegati ob *c. 1. C. 30. q. 3.* Verum cum apud nos Protestantes non magna habeatur hujus spiritualis cognitionis ratio, neque Paterni affectus præsumptio, indeque oritura *suspicio*, æque in filios spirituales, ac alios cadat, putaverim, ex hoc solo non esse Patrem spirituales in causa filii recusandum ut suspectum.

In *Com Patre* tamen idem vix dicendum erit: Utpote quem Libris suis non nisi singularem Amicum, & de quo hanc fiduciam habet, *156* quod post fata sua, paternam illorum curam habiturus, suasque vices *157* expleturus sit, eligere prudens Pater solet: Unde, hunc non quidem *cognitionis spiritualis*, quæ hic nulla est, bene vero *singularis* aliquando *affectionis* ratio, vid. Stryk. in *Diff. de Susp. c. 6 n. 8.* arbitrio iudicis hic nequaquam excluso, vid. Menoch. *de A. f. Q. L. 2. Cas. 100. n. 4.* à judi- *158* candi munere arcere videntur; Qualiter intelligo Marantam, *d. l. n. 71.* ibique allegatos. Quanquam alii simpliciter asserant, *Com paternitatem* iudicem facere suspectum, vid. Christ. *V. 2. D. 249. n. 5.* Riec, *P. 2. Collect. Dec. 445.*

- 160 Antequam vero ad Cognationem Collateralium descendam, hoc unicum adhuc lustrabo: An Filio, vel Genero *in illo iudicio alterutri litigantium patrocinate, cui vel praesidet vel assidet* Pater aut Socer, *bi, ut suspe-*
- 161 *Et iure recusari possint?* Et, sicuti vix negari potest, non raro iudiciorum integritatem pati deliquium, Parentibus, ceu Filiorum suorum omnium horarum amicis, ob frequentissimam cum illis conversationem, ac anxium illorum honorem ac utilitatem promovendi conatum, non extra omnem semper *suspicionem* constitutis, imo saepe, ne Filii aut Generi periclitetur eruditio, meliorem procedendi viam ipsis suppeditantibus, ita ut ad conservandam iudiciorum integritatem, omnemque ab illis removendam sinistram suspicionem, non parum conferre
- 162 videatur, si vel Iudicis, aut Assessorum filii in illo Iudicio, causarum patrociniis plane abstinerent, vel saltem Iudex Pater vel Socer in illis causis arbitrio voti renunciaret, hoc enim pacto evitaretur, ne quos
- 163 in Curia Iudicis munere fungi oportebat, audire Advocati partes sustinere, causamque Filiorum strenue defendere cum summa indignatione cogerentur reliqui Assessores, vulgique opinioni iretur commode obviam, ideo Patrocinium Filiorum iudicis sibi potissimum eligentis, & ad Galli Cantum fores illorum pulsantis, quod credat, saepeque ipso compertum opere habeat, felici magis successu suam jam actum iri causam, quam si ejus curam alii, licet erudito, ceteroque vigilantissimo commiserint Advocato: quorsum proculdubio respexisse videtur Imperator Ferdinandus. *in Recess. Imp. Spir. de Ao. 1557. §.*
- 164 *Serner so sollen* 34. constituens, omnis *suspicionis* evitandae causa, duos Fratres simul in Camera Assessoris & Procuratoris officio fungi non
- 165 debere; (cui & ego sententiae subscribo) Ita, quia tamen lis, cui Filius vel Gener operam praestat, non est ipsius, aut Patris vel Soceri, sed qua
- 166 istam, hi pro extraneis habentur, *Mev. P. 4. Dec. 167. in superque in dubio pro omni iudice militat praesumptio, quod maiorem conscientiae suae, ac religionis iurisjurandi rationem, quam cujuscunque commodi, quod ad suos ex patrocinio causarum sit deventurum, qui vel invitati ad praestandum cogi possunt patrocinium, Gail. O. 43. n. 1. Mev. P. 3. Dec. 200. n. 1. & P. 1. Dec. 155. n. 9. ibique alleg. Coler. de Proc. Execut. P. 1. c. 2. n. 121. habiturus sit, ex hoc solo Patrem vel Socerum suspecti argui non posse statuit Exc. Mev. P. 4. Dec. 176. per tot. Maranta d. Tr. n. 55. Ubi idem etiam ad Iudicis Commensalem extendit. Philipp. in c. Postremo col. 2. in gloss. vers. Advocati X. de Appell. Lauterb. in comm. Maj. ad Tit. de Iudic.*

§.39. ubi allegat Lambert. Goris. Tr.3. Advers. P.1. c.6. de communi ju- 169
 dicatorum praxi testantem. Conf. Feltman, in Tr. de Jur. perhorresc. c.6.
 §.20. distinguens, inter Patrem solum, & cum Assessores judicantem,
 hocque ultimo casu eum recusari non posse statuens n.27. quod tamen
 non convenit cum R. J. de An. 1557. §.30. Et cum eadem ratio & in 170
 Filio vel Genere judice militet, hunc æque ex hoc solo, quod in illo ju-
 dicio judicis officio fungatur, ubi Pater vel Socer Advocati provinci-
 am sustinet, ut suspectum ab alterutro litigantium recusari non posse, 171
 arbitratur, Lancell. de Attent. P.2. c.6. n.49. Cui tamen supra allegatus
 R. J. An. 1557. P.34. facile dicam scribere potest. Conf. Exc. Stryk. in
 Diff. de suspic. c.6. n.4.

Reliquos quod jam concernit Cognatos & Affines, certissimi quidem
 juris est, in horum causa cum judicis propria esse videatur, Cognatum
 & Affinem ob Affectionem & Amorem, quo in illos ferri judex præsumi-
 tur, citra suspicionis legitimæ notam judicare non posse. per disertos
 textus, L.10. ff. de Jurisd. c.36. X. de Appell. c.4. X. ut lite non contest. c.18. C.3.
 Q.9 Et in hoc facilius conveniunt J.Cti, vid. Wesenb. ad L.16. C. de
 Jud. n.9. Maranta. d. Tr. n.29 Mev. ad J. Lub. L.1. T.1. A.8. n.27. Umm. 172
 supr. d. l. ibique allegati, jung. Carpz. T.3. a.4. §.6. n.79. ibique citati, cum
 etiam hi à testimonio dicendo, ut suspecti repellantur, c.1. & 12. C.3. q.5.
 & c.18. C.3. q.9. Ad quem vero usque gradum Consanguinitatis hæc 173
 extendenda sit recusatio, non æque inter illos convenit. Et quanquam
 hanc alii ad Septimum gradum restringant. vid. Umm. d. l. n.54. ibique all. 174
 Gloss. in c. postremo de Appell. & Aufrer. de Recusat. Jud. n.4. (2) Alii, quo- 175
 rum communior est sententia, vid. Mev. ad J. Lub. L.1. T.1. a.9. n.4. De-
 cius, in c. cum venissent n.7. X. de Judic. Trentacinq. Var. Resol. L.2. Resol.5.
 n.25. Wesenb. ad Tit. C. Ne quis in sua Caus. n.27. aliquæ ad gradum decimum 176
 extendant, eo, quod, quamvis cognationis nomen, ex nativa sua signi- 177
 ficatione omnes quidem contineat, qui quodam sanguinis nexu sibi 178
 juncti sunt, usu communi tamen, præprimis in Successionum materia,
 ultra decimum gradum pro Consanguineis non reputentur, cum jure
 novo usque ad decimum tantum gradum ab intestato cognati ad defun-
 cti hereditatem admittantur, vid. Capriol. de Success. ab Intest. L.3. n.135.
 seq. Koppen. Dec. P.2. q.7. n.63. Hilliger. in Donell. L.9. c.4. lit. Q. & ple-
 na manu citati ab Exc. Stryk. in Diff. de Privat. Success. Adscend. c.3. §.24. &
 de Success. Collat. c.1. §.19. Aliorumque locorum statuta (4) ultra tertium 179
 gradum computationis Canonice, tam in Affinitate, quam Consanguini- 180
 tate,

- tate, (uti Jure Lub. cautum est, L.1. T.1. A.9. ibique Mev. n.5. cum quo
 181 concordat jus Hamburg. P.1. T.1. A.10. & T.6. n.f.) & (5) quantum (sic-
 uti in Ordinatione Aulica Würtemberg. deprehendere est, P.1. Tit.9. Pr.
 vid. Lauterb. in Concl. pract. Forens. Ex.14. Tit.3. lit.B. Besold. ad Jus Prov.
 Würtemb. Tit.2. in f.) recusationem Cognatorum non admittant; alii
 182 contra (6) in infinitum nullo habito graduum respectu à judicio arceant
 183 Cognatos, arg. Nov.118. c.3. eo, quod ex veriori sententia, de qua testa-
 tur, quamque tuetur Stryk. Diff. de Succes. Coll. C.1. §.29. in ibique all. Ddres,
 quibus jungi possunt hi, quos in eandem sententiam multo numero cit. in Diff. de
 Priv. Success. c.3. §.24. quorsum brevitatis amore B. L. remitto, vidi etæ No-
 vellæ, omnes sine ulla restrictione etiam remotissimi Cognati ad legi-
 184 timam vocentur successionem, vid. Umm. supr. cit. Tr. n.54. Putaverim
 tamen tutiorem illorum esse sententiam, qui hunc articulum Judicis
 185 committunt arbitrio, cum in illo determinando, non tam ad succedendi
 rationem, quæ nullam cum recusatione connexitatem habet, sed potius
 ad affectionem in Cognatos, quæ in remotiores sæpe major, quam in pro-
 ximiori gradu junctis apparet, secundum illud vulgatum: Fratrum
 quoque gratia rara est, sit respiciendum. Et in hanc inclinare sententiam
 videtur Menoch. d. A. I. Q. cas.152. n.6. & Umm. d.1. qui inibi pro se al-
 legat Aufrerium, d. Tr. n.4. Conf. Zigler. ad Lancell. Inst. Jur. Can. L.3.
 186 Tit.1. §.30. ibi aut Consanguineus, ubi in hoc puncto ad mores Regionum
 præcipue respiciendum esse monet. Jung. Hill. in Donell. Enucleat. L.17.
 c.25. lit.F.
- 187 Exceptio vero à Regula superiori est: Nisi Judex utrique litiga-
 188 torum æquali sanguinis aut Affinitatis nexu sit junctus: Sicuti enim
 hoc casu testis ob cessantem suspicionis rationem, ut suspectus repelli
 non potest, Hartm. 2. Obs. Miscell. 2. & 3. Eckolt. ad Tit. de Testib. §.2 ita,
 nec judex, cum utrobique sit paritas affectionis, quæ tollit suspicio-
 189 nem, L.67. §.1. ff. de R. N. Menoch. de A. J. Q. cas.152. n.9. Quoties enim
 Impedimentum judicis ab utraque parte est æquale, toties cessat ex
 hoc capite ejus recusatio, cum quæ ceteroquin v.g. pro auctore militat
 affectionis præsumptio, ad inferendum justum metum, judicem ex affe-
 ctione consanguinitatis pro ipso judicaturum esse, eadem & pro reo
 militans hunc metum elidat, faciatque jam non videri justum. Vid.
 Maranta d. Tr. n.30. ibique allegati jungatur Trentacinq. d. Resol. 5. n.18. &
 190 Mev. ad J. Lub. P.1. Tit.1. art.8. n.30. Quanquam judex sibi optime
 consulat, si ad exemplum Auli Gellii plane, siquidem commode fieri
 possit,

possit, iudicio abstineat, ne illius perdat amicitiam, contra quem postulantem iustitia, pronunciare teneretur, vid. Jason, *ad L. Apertissimi* 16. C. de *Judic.*

Missis & ulterioribus Consanguineis ac Affinibus, ad illos progredior, cum quibus Judici quidem nulla intercedit *sanguine aut affinitate nixa amicitia*, quibus tamen ob alium amicitiae respectum melius vel se praesumitur, quam litigantium alteri, idque vel ob nimiam *Familiaritatem, Communem Convictum, Domesticitatem, vel Singularia in se merita*, de quibus jam in subsequentiis agere sedet sententia.

Familiaritatem Judicis cum alterutro litigantium, eundem suspectum facere, sicuti & *Amicitiam*, omnes concedunt: per c. 10. X. de *Rescript.* C. 25. X. de *Offic. & pot. Jud. deleg.* Umm. *Disp.* 1. *lib.* 9. n. 53. Gail. 1. O. 33. n. 9. Maranta, d. *Tr.* n. 27. Lauterb. *ad Tit. de Jud.* §. 29. Carpz. *Proc.* Tit. 3. n. 4. §. 6. n. 96. Cacheran. *D.* 15. n. 8. Faber. in *C. lib.* 4. Tit. 6. *Def.* II. modo illa non fuerit *vulgaris*, sed *magna*, cum levior quavis amicitia & vulgaris familiaritas singularem erga alterutrum litigantium affectionem non inferat, cujus intuitu hic praesumeretur sententiam contra jura laturus: Optima enim, quam in dubio quilibet pro se Judex habet, praesumptio, non levi quavis tollitur suspicione, sed iusta & rationabili, Barbosa *ad c.* 61. X. de *Appell.* vid. Stryk. in *Diff. de Susp.* c. 6. n. 7. ubi allegat. Mæstert. de *Recusat. Jud.* q. 4. *jungatur.* Maranta d. n. 27. *aliique.* Quænam autem sit magna Amicitia & Familiaritas haud vulgaris, Judicis arbitrio dijudicandum committitur. Menoch. d. *A. J. Q. cas.* 152. n. II. *ibique citat.*

Est autem hæc Familiaritas & Amicitia alia, *Vera, alia Presumpta*: Ad hanc refero; (1) quæ inde oritur, quod alter litigantium sit iudicis *Domesticus vel Commensalis*: Perpetua enim conversatio, quæ hic cotidie inter iudicem & partem intercedit, una cum lucri spe, quod captat hospes, vix aliam capere sinit collitigatori praesumptionem, quam quod iudex *Commensali ac Domestico* suo plus faviturus sit, quam extraneo, nullam *Domestico* occasionem facile transmissuro, quæ nullo ipsi tempore defutura est, qua Judici causam suam de meliori commendet, eumque in suas sæpe & renitentem partes trahat. Et cum etiam *Commensalis & Domesticus* à testimonio, ut ex hac suspectus causa repellatur, L. 24. & L. 3. C. de *Testib.* Brunn. *ad L.* 24. ff. d. t. *in ibique alleg.* Farinac. eo minus dubii in iudicis persona residebit; Quod multo magis procedet, si Judex partis sit *Commensalis, vel domesticus*, secundum tritum illud:

- Dessen Brod ich esse / dessen Lied ich singe. vid. Maranta *d. l. n. 38. & 59.*
 Faber. *ad C. L. 3. Tit. 4. Def. 3. n. 3.* Umm. *d. l. n. 53. ubi & Aufreerium alleg.*
 200 *n. 9. & 10.* Quod Faber allegato loco eo etiam extendit, ut ex hoc solo
suspectus recusari iudex possit, quod *cogente licet aliqua necessitate*, ad unius
 ex litigatoribus domum diverterit, adeo, ut ex illo tempore, neque in-
 structio, neque relatio litis ipsi demandari possit, quem sequitur Exc.
 Zigler. *ad Lancell. Inst. 1. Can. L. 3. T. 1. §. 30. verb.* *Aut cum altero immo-*
dicam contraxerit familiaritatem, inque hanc sententiam allegat Frideric.
 202 Hiltrop. *Proc. p. 2. Tit. 13. n. 14.* Cui tamen opinioni accedere propte-
 rea dubito, quod hic cesset præsumpta nimia & haud vulgaris amicitia
 & familiaritas, quam & divertendi necessitas ægre admittet.
 203 Id tamen non impertinenter forsan hic quaeritur: *An, si Iudex vel*
Judicii Assessor, cum altero litigantium in communi Convictu vivat, wenn
sie beyde an einem Tische speisen / vel eodem utatur hospitio, oder in einem
Hause ihre Stube haben / tum ut suspectus recusari possit, si cum tertio co-
 204 *ram ipso litem haberet Consalinus?* Et puto ex hoc solo recusari non posse,
 (1) quia, qui in eadem domo vivunt & eadem mensa utuntur, non sta-
 tim haud vulgarem contrahunt amicitiam, aut in singularem coale-
 205 scunt familiaritatem. (2) Quia Consalinus à Consalino nullam spe-
 rat utilitatem, uti hospes ab hospite. (3) Quia *per supra notata*, ne Col-
 206 legialis quidem respectus & amicitia sufficit, ad Assessorem, ut *suspe-*
ctum in Causa Directoris aut Collegæ recusandum, multo ergo minus
 hic fictus collegialis respectus eo erit extendendus: Et ita in Praxi
 observari, ex variis didici exemplis. Contrarium licet statuatur Maranta
Tr. n. 59. ibique alleg. Specul. & Philipp.
 207 Ad Præsumptam hanc Amicitiam & Affectionem non meliori jure
 208 referri autumo, si iudex sit *Conterraneus alterutrius partis*, forsan ex ea-
 dem ipso cum civitate oriundus; Quod tum præcipue locum obtinere
 asserunt aliqui, si in exteris locis à Patrio longe remotis solo vivant,
 Abbas, in *c. 5. X. ut lite non contest.* Umm. *d. l. n. 53.* Maranta *d. Tr. n. 39. ibi-*
 209 *que all. Felin. eo*, quod tum fratrum instar se diligere soleant Maranta
 210 *d. l. Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 10.* Verum, cum hoc sæpius fallere,
 quotidiana unumquemvis exempla docere possint, nec semper haud
 211 vulgaris inter Conterraneos sit familiaritas, fluctuo utique, an non hic
 potius, ad amicabilem illorum conversationem, quam hoc solum re-
 spiciendum sit, quod communem uterque Patriam veneretur.

Exinde

Exinde vero facilius quis præsumet Judicis *Amicitiam & Affe-* 212
ctionem, si judex alterutrum litigantium litteris commendatitiis
 intruat, inque illis ad Superiorem missis, prolixè exponat, quæ
 ad juvandum alterum litigantium, ad alterum vero gravandum,
 apprime factura videntur, *Mev. p.2. Dec.77. Cacheran. Dec.16.n.8.*
 Ab hisce enim non minus abstinere Judex, quam haud pati in Judicio 213
 debet, ut litigantium alter ipsi secreto quædam in aurem loquatur:
 Nam & hac ratione judicem se facere *Suspectum* nimix cum parte fami- 214
liaritatis, cum aliis docet *Maranta d.l.n.44.* Sicuti, si ante causæ decisio- 215
 nē, in conviviiis aut alibi dixerit, alterutrius partis jus clarum esse, & ex
 actis liquido apparere, eundem adversam partem recusare ut *suspectum*
 posse, ex *Aufrerio de Recusat. n.14.* infert *Umm. d.l. in fin.* quod pruden-
 tis Judicis arbitrio relinquo.

Illud vero non capio, cur judex *Canonicus* litigante coram ipso 216
 ejusdem Ecclesiæ *Canonico*, alteri *non Canonico*, aut saltē non ejusdem 217
 Ecclesiæ, suspectus possit videri, *per C.35. X. de Off. & Potest. Jud. deleg.*
 Cum tamen Collega in causa Collegæ, nisi alia impediatur ratio, sine su- 218
 spicione possit judicare: Nam quod socii esse dicatur in *d.c.* indeque
 quasi Fratres, *L.63. ff. pro socio*, id improprie dictum, extra causam capi-
 tuli forsan non erit extendendum.

Et quanquam etiam *Doctorem* in causa *Scholaris*, si à non Scholari 219
 coram ipso conveniatur, ut suspectum ab hoc rejici posse statuant,
Specul. all. supr. loc. n.4. Umm. cit. l.54. ibique allegat *Aufrerium n.8. de* 220
Recus. Id tamen non aliter admitto, quam si ejusdem *Commensalis*, aut
Domesticus sit, vel etiam *singulare lucrum*, ex *privata ejusdem informatione*,
 &c. *Doctori* obveniat, cum alias tota turbaretur Jurisdictio Acade- 221
 mica.

Utrum vero Judici, ob *amicitiam* non recusato, liceat, utriusque jure 222
 æque dubio apparente, aliquid dare *amicitiæ* & in favorem *amici* sen-
 tentiam concipere? cum ab aliis integris jam disputationibus discuf-
 sum sit, ne actum agere videar, jam non tangam, videri tamen hac de
 re poterit *Zigler. de jure Maj. L.1. C.34. n.14.* ibique *all. Men. Tiraq. & alii*,
quibus jungi potest Stryk. in not. ad Pr. f. de f. & f. verb. Tribuendi, ibique
Hoppius & Bitschii Diff. Decad. Cas. pro Amico.

Illud tamen *Corodinis* loco, antequam ad *Secundum Fontem* suspi- 223
 cionis pergam, noto: Quod, licet recte notante *B. Brunnem. in Proc.*
Civ. c.1. n.83. & ad L.un. ff. de Ambit. perversus hodie mos obtinuerit, ut

partes vel cum, vel sine Advocato Judicem, Judicii que Assessores adire²²⁴ eosque privatim informare, aut præoccupare potius studiose, pro cautela fere observent, indeque præconceptæ opiniones & studia partium non raro in iudicium inferantur, contra *L. un. §. f. ff. ad L. Jul. de Amb.* ex hoc solo tamen iudicem, qui se in adeundo facilem præbuit, ut *suspectum* recusari non posse, præprimis si alteram aurem adversæ parti haud denegaverit.

225 Expolito primo iustæ suspicionis fonte, puta Amore, electæ circa recensendas *Suspicionis* Causas in hoc Capite dispositionis ratio me ad *SECUNDUM* jam iustæ suspicionis Fontem deducit, scilicet ad *INIMICITIAM*, quæ inter iudicem & alterutrum litigantium intercedit, illamque vel *Veram* vel *Præsumptam*. Cum enim ab inimico omne malum expectandum sit, Barbosa *L. 9. Cap. 59. axiom. 2.* utpote qui vindictæ cupidus, de anxie diu desiderata inimico nocendi occasione sibi oppido gratulabitur, per *c. fin. C. 3. q. 5. pr.* & versiculum Juvenalis.

Vindicta Bonum, vita jucundius ipsa.

227 Ipsa dictitat ratio, *inimicos* iudices esse non debere *c. 41. §. f. X. de*
228 *Appell* & quodammodo naturale est, *Inimicorum* iudicium semper velle
refugere *d. c. f. C. 3. q. 5. inf.* Recte siquidem quærit Nicolaus Papa *d. c. f. in pr.* Quid gratius & amabilius dare quis possit *inimico*, quam si ei
229 ad impetendum commiserit, quem lādere forte voluerit? Hinc non
230 dictis duntaxat Juris Canonici textibus, & aliis similibus, sed & jure Civili iniquum semper iudicatum est, *Inimici* iudicis arbitrio litigantem inimicum committere, ut potius ex hoc fonte rationabilis dimanaverit causa *Inimicum* Judicem, ut *suspectum* recusandi, vid. *L. 9. ff. de Liber. caus. L. un. inf. C. Si qua prædit. potest. in ibique Ddres. Conf. Zigler. de Jure Maj. L. 1. c. 29. n. 41. Bocer. clas. 6. Diff. 2. th. 11. n. 100. Marant. d. Tr. n. 35. Umm. Disp. 1. n. 53. Carpz. in Proc. Tit. 3. a. 4. n. 69. Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 9. & Mascard. de Prob. Concl. 954. n. 16. vol. 2.* Et de hoc
231 minus dubii est. quo certius, nec inimicum testem esse posse, adversario ipsum ut *suspectum* repudiante, *L. 3. ff. de Testib. & L. 17. C. eod.*

232 Quænam vero hic requiratur inimicitia, non æque expeditum
233 est. *Capitalem & Magnam* hic desiderant citati Ddres à Maranta *d. l. n. 35.*
234 Etiam non *Capitalem* admittunt Christinaus *Vol. 2. Dec. 14. n. 6. quem sequitur* Exc. Stryk. in *Dissertat. de Suspici. c. 6. n. 6.* jung. Wesenbec.
235 *supr. all. l. Cachéran, d. 15. n. 7. in f. aliique*, quorum sententiæ ego

ego

ego eo facilius accedo, quod non duntaxat *presumptivam* admittant 236
 iidem Ddres inimicitiam, sed & testes ex hac causa repellantur, de
 quo fusius agit Menoch. *de A. J. Q. cas. 28. per tot.* Judicis tamen arbi-
 trio hic minime excluso.

Ampliant dicta JCu (1) ut etiam hic iudex, qua *suspectus* recusari 237
 possit, qui quondam inimicus, jam parti reconciliatus est, Abb. in
c. 19. X. de Accus. Bald. in *Auth. Si Testis C. de Test. n. 10.* Maranta, *d. l. n. 64.*
ibique all. Philipp. Alii tamen hoc restringunt ad *nuperam reconciliatio-* 238
nem, illuctrahentes commune cauterium: *Ab hoste reconciliato tibi cave,*
 quorum sententia adjuvari videtur *c. 2. C. 3. q. 5.* ubi ut *suspectus à te-* 239
stimonio repellitur, qui ante *hesternum diem*, aut *nudius tertius* inimi-
 cus fuit, vid. Mascard. *de Probat. Concl. 954. n. 18. ibique allegati.* Verum, 240
 annon tale aliquid suspicari velle de illo, qui nobis reconciliatus est,
 sublata inimicitia, ceu hujus suspicionis causa & fons, Christianæ
 charitati, quæ nil mali suspicatur, adversum sit, stareque commode
 cum Philosophorum regula possit: *Sublata causa, tolli effectum*, id illis
 dijudicandum relinquo, quibus ductum pietatis & Sacri Codicis,
 quam pravos seculi mores sectari ac sequi, volupe magis, cordique
 est; Ad minimum Religiosi iudicis arbitrium hic non plane rejice- 241
 rem.

Ampliant Regulam *supra n. 226. b. c.* datam ut (2.) ut procedat, 242
 etiam si iudex sit tantum mei Fratris Inimicus, eo, quod credibile non
 sit, illum, qui fratrem meum odit, me diligere, præprimis odium 243
 in fratrem grave sit, Faber in *C. L. 3. T. 4. Def. 4.*

Sicuti enim Judicem mei inimici amicum, quocum unius cen- 244
 fetur esse intentionis, recte ut suspectum possum rejicere, *arg. c. 7. 19.*
X. de Accus. vid. Maranta. *d. l. n. 37.* Specul. *d. l. n. 2.* & Mascard. *supr. cit.*
loc. n. 19. ibique alleg. jung. Umm. d. l. ita ob paritatem rationis, Judicem 245
 mei Fratris, ut naturali ratione mihi amicissimi, inimicum licebit ut
suspectum recusare: Quanquam & hic iudicis arbitrium non sit exclu- 246
 dendum, cum sæpius usu compertum sit, alterius Fratris inimicum
 cum altero Fratre familiarissime vivere.

Ampliant id, (3.) ut idem & in tota iudicis inimici familia pro- 247
 cedat, *L. un. C. Si quac. potest præd. ibique Ddres Mascard. d. l. n. 23.* Umm.
d. l. n. 53. Id tamen alii restringunt ad illos duntaxat, qui sunt in po- 248
 testate illius, qui est inimicus, vid. Bartol. in *hunc fin.* à Mascardo *d. l.*
allegat. ita, ut idem ad conductitiam Familiam ejus extendi nolint. 249

250 vid. Stryk. *de Suspici. c. 6. n. 6.* Hanc enim tanto favore prosequi non cen-
 setur iudex, ut inde *suspectus* haberi possit, si litiganti cum aliquo ex
 251 ejus familia intercedat inimicitia, quo tamen in casu, iudicis arbitrium
 252 non simpliciter exulabit. Illud haud difficulter largior, ex capite
 253 *presumptae inimicitiae* recusari ut suspectum posse (a) iudicem si minas
 254 sparserit de nocendo alterutro litigantium: Marant. *d. l. n. 49. ibique*
 255 *alleg. jung. Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 9.* Quomodo enim de hoc be-
 ne sperare licet, qui se nociturum esse minatus est. [b.] Si ut privatus
 quondam cum alterutro litigantium litem habeat, *causa* litigii existen-
 te *ardua*. Maranta *d. l. n. 47.* Huic enim parum favere praesumitur ju-
 255 dex, praepriis, cum ex lite ardua inimicitia facile soleat oriri. *Vid.*
 256 *Ddres passim ad §. 4. f. de Excus. Tut. (c)* Si iudex *humanitatis actum exer-*
 257 *cere cum alio recuset*, v. g. si ipsi manum porrigenti, suam dare, vel ip-
 258 tum salutantem resalutare, vel cum ipso infantem simul ex sacro leva-
 re fonte, absque iusta nolit causa. Marant. *n. 48. & 50. ibique all. Ja-*
 259 *son, & Abbas:* De hoc enim affectum integrum & corruptum, ne-
 dum amicum, sperare non potest, erga quem iudex tam inhumanum
 260 se exhibuit. [d.] Huc referunt, si iudex nimis animose procedat in al-
 terius praedictum. *c. 2. X. de in Integr. Rest. Hartm. 1. O. 9. Marant. d.*
 261 *l. n. 45.* iudex enim ab omni actu abstinere debet, per quem pars laedi
 potest. *Mev. P. 7. Dec. 7. n. 5. & P. 3. Dec. 169. n. 6.* Et ob hanc rationem
 etiam illum *suspectum* credo iudicem, qui cum se in adeundo facilem
 262 praebere deberet, *per L. 19. ff. d. Off. Praef. in clara causa, Partis alteru-*
 263 *trius Advocatum non vult audire, Marant. d. Tr. n. 72. ibique alleg.*
 264 *Ddres, aut Suspectum Assessorem non vult remove, Barbosa L. 9.*
 265 *Cap. 89. ax. 14. ubi allegat. Menoch. de A. f. 2. Cas. 485. n. 24.* Aut deni-
 que à Superiori iussus, acta prioris instantiae edere, citra iustam il-
 266 lorum editionem detractat causam: Hic enim dum tenebras quaerit,
 267 & lucem fugit, ex effato Salvatoris nostri *Joh. 3.* iuste citra partis alte-
 rutrius praedictum processisse non praesumitur *vid. Mev. P. 3. Dec. 2.*
 268 *n. 4.* Ut ut tamen hoc ultimo casu iudici magis, quam parti, causa ad
 Superiorem jam devoluta, suspectus sit, absque effectu reculationis,
 quae hic amplius locum invenire nequit. Referunt huc (e) iudicem,
 à quo appellatum est, ut etiam in illa causa, à qua provocatum non est, ju-
 dicaturus, *suspectus* videatur, priori appellatione pendente, quasi per
 interpositam partis appellationem offensus. Maranta. *d. L. n. 61. &*
 Wesenb. *all. n. 9. Umm, d. l. ubi alleg. Aufreerium d. Tr. n. 28. Sed re-*
 etius

Etius id negant Eckholt. *ad Tit. ff. Apud eum, à quo appell. ibique Brunnem.*
 Zigler *ad Lancell. Lib. 3. T. 1. §. 30. verb. in alia causa partem appellasse,* ob 269
 hanc rationem, quod appellatio non ad contumeliam iudicis, sed ad 270
 præsidium innocentia, *c. 61. vers. porro X. de Appell. & iurgantis privi-* 271
legium sit introductum L. 11. C. Theodos. de Appell. ut hinc prætextus
offensi iudicis merito rejiciatur, per L. un. ff. Ap. eum, à quo appell. Et
quanquam contrarium expresse exstet in c. 8. X. de Appell. indeque dif-
ferentiam admittant inter ius Civile Et Canonicum Eckh. sup. all. l. 272
Zigl. d. l. ibique all. Nep. de Montalbano, de Except. art. 3. n. 23. dicto ta-
men capitulo derogatum est, per c. 3. de Appell. in 6. vid. Schwenden-
dorff. ad Eckh. d. t. verb. diversum. Id interim cum Exc. Dn. Ziglero 274
d. l. facilius concedo, si iudex inferior tam cerebrosus fuerit, ut ob in-
terpositam appellationem, iram & inimicitiam in appellantem con-
cipiat, ex capite inimicitia tum eundem, ut suspectum recusari
posse.

Ad TERTIUM Suspicionis legitimæ Fontem descendo, scilicet 275
 ad CUPIDITATEM, dum se præmiis corrumpi iudex patitur. *c. 78.*
C. XI. q. 3. Cum enim nummorum acceptio, sit veritatis prævarica-
tio, c. 66. C. II. q. 3. non poterit non venalis metui iustitia ejusque ad- 276
ulteratio ab illo, qui non continentes habet manus, juxta versiculos
quos legere sunt apud Reinkingium, de R. S. & E. L. 2. Class. 2. c. 12.

Munera Pontifices subvertunt, Munera Reges,
Munera Jus statuunt, destituuntque simul,
Munera pervertunt Leges. Decreta refellunt,
Evacuant Patrum jura rigore suo:
Munera Judicii libram moderantur & ipsam
Protinus inflectunt, quæ data pensa trabunt.
Omnia vincit Amor: Sed Amorem Munera vincunt
Excœcant oculos, præcipitantque gradus,
Munera si cessent, cessabunt jurgia, Lites.
Mars cadet & Veneris nullus amicus erit.
Munera si cessent, Miseris mortalibus ullus
Clamor nec luctus, nec dolor ullus erit.

Si enim fraudem in Deum & hic perpetrare dicatur, qui præmi- 277
 um remunerationis expectat, etiam tum, quando recte judicat, qui-
 que justitiam, quam gratis impertire oportebat, acceptione pecuniarum
 vendit,

- vendit, cum hunc ad veritatem non justitiæ defensio, sed amor præmii provocet, spe nummorum subducta, confestim à justitiæ defensione recessurum, c. 66. C. XII. q. 3. quis quæso damnabit metum ejus, qui corrupti Judicis Tribunal refugit, animo dubius, utrum etiam
- 278 justitiam sit secuturus? Ut hinc ambigere non oporteat, acceptionem munerum vulgo die Schmitallen / sive per se ipsum, sive per Uxorem, Manipularium, Ministrum & alios Domesticos, L. 1. C. Ad L. Jul. Repetund. Judex illa admittat, omnium gravissimam suspicionis causam illi præbere, cui de sordibus judicis constat. Stryk, in Diff. de Susp. c. 6. n. 12. Marant. d. l. n. 61. in ibique alleg. Philipp. Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 9. quorsum etiam collineare videtur Brunnem.
- 279 ad L. 27. ff. d. Donat. n. 16. seq. Ubi contra Bartolum, Zasium & Ant. Matth. in ibi all. loc. pie docet ex L. fin. C. Ad L. Jul. Repetund. L. 4. ff. eod. & L. 1. §. 2. ff. de Calumn. Judicem ne finito quidem officio munera accipere posse, ne Judex Deum non timens, ob spem donationis prolocuple, tecum oppressione egeni, ferat sententiam.
- 281 Sed, num & justa Judicem ut suspectum recusandi causa sit, si Judex non pretio, sed precibus corruptus sit, quærere lubet? Et puto si de hac corruptione ex probabilibus constet indiciis, utique
- 282 eundem recusari posse. Mev. Conf. 14. n. 44. Marant. d. l. n. 66. Cum perinde sit, qua via Judicis corrumpatur animus, modo inde corruptionem justitiæ alter probabiliter metuere habeat: Nam vitio judi-
- 283 ci quoque vertitur, intempestive esse misericordem, L. 7. pr. ff. Depo-
- 284 siti & precibus calamitosorum illacrymari. L. 19. ff. de Offic. Præsid. quibus quidem debetur misericordia, sed absque alterius injuria, & il-
- 285 larsa Justitia. Mev. P. 2. Dec. 278. per tot.
- 286 Sequitur jam *QUARTUS* justæ Suspicionis Fons, nempe *TIMOR* s. *METUS*, non quicumque, sed *Potestatis alicujus*, quo concussus Judex non ex libero voluntatis, vel conscientie arbitrio præsumitur laturus sententiam, sed qualiter imperabit Superior. Cum enim & hic
- 287 Timor pervertat Judicium humanum, c. 78. C. XI. q. 3. Subditus-
- 288 que Superioris offensam metuens, non censeatur facile contra ipsum, qui mille modis vicissim nocere poterit, dicturus sententiã, justa minime hic deerit ratio suspicandi justam se à subdito Collitigatoris
- 289 non obtenturum esse sententiam, præprimis, cum, & cui imperari potest, non sit idoneus testis L. 6. ff. de Testib. ipseque Dominus ad-
- 290 versarii ut suspectus Judex juste recusatur, per c. causam 17. X. de Offic.

ac potest. *Jud. deleg.* vid. *Marant. d. l. n. 40. Umm. d. l. n. 53. & Ddres com-* 291
munitur ad c. Accedens 2. X. ut lite non Contest. Unde quidem Laudanda
 est Constitutio Regii Tribun. Wism. P. 1. T. 5. §. 4. vi cujus Rex Sue-
 ciae in causis contra suam Regiam Majestatem coram Tribunali agi-
 tandis, omnis evitandae suspicionis causa, singulis Summi hujus Tri-
 bunalis Assessoribus, juramentum relaxat, quo ipsi ut subditi for-
 san obstricti sunt, ipsique jubentur sine omni metu, omni exulante
 affectu vi judicialis juramenti jus dicere, per verba: Wären sie aus-
 serhalb des Gerichts uns mit Eyden und Pflichten verband / thun wir sie /
 was und so viel das Gericht belanget / von denen hiemit entbinden / und
 wollen gänzlich / daß sie / wann auch gleich unsere Nempter / oder andere
 uns auf einerley Maas und Wege-angehende Sachen für sie gelangen und
 gebracht werden / frey / ohn alle Scheu und Furcht / und ohn alle Gefähr-
 de / allein der Wahrheit / gleich, und Gerechtigkeit zur Steur / ohne alle
 Parteiligkeit und Affecten bey ihren Pflichten gleichmässig urtheilen / er-
 kennen und sprechen. Magis tamen adhuc evitatur *suspicio*, si tali casu
 acta ad extraneum Jctorum Collegium transmittantur, in quo *subje-* 292
ctionis, indeque descendens *suspicionis* ratio, una cum metu offensae
 plane cessant.

QUINTUM ac ULTIMUM Fontem legitimae Suspicionis constituit 293
 IMPERITIA JUDICIS: Utut enim & jam tum olim apud *Romanos*, 294
 aequae ac *Germanos* judiciis praefecti fuerint illiterati juriumque impe-
 riti, vid. *Celeberr. Conring. in Tr. de Orig. Jur. Germ. c. 25. p. m. 151. alii-* 295
que, inque plerisque Civitatibus adhuc hodie regundo juri ac termi-
 nandis litibus praesideant litterarum expertes terrae filii, quos Pfeffers-
 Gasse appellat *Carpzov. L. 2. Resp. 64. n. 4.* illucque trahit illud *Pa-*
piensis: Justitiam administrari per Boves & ignorantes, non sine maximo
 Reip. & litigantium incommodo, de quo videri potest *Exc. Mev. ad* 296
Jus Lub. L. 5. T. 1. A. 1. n. 9. seqq. ibique allegati & B. Sibrand. in Elegantiss.
Traët. de J. Publ. Lub. P. 1. Sect. 14. n. 75. Quia tamen jurium ignarus
 Judex, teste *Augustino de Civit. Dei. L. 19. c. 6. & Illustri Reinkingio.* 297
in doctiss. Traët. de R. S. & E. Lib. 2. Class. 2. c. 12. n. 8. innocentium est
 calamitas, aliis oneri, sibi vero damno existens, & non minus tæ-
 diosum, quam difficile est, coram illo litigare judice, qui juris peri-
 tiam ac judicandi honestatem ab aliis emendicare, ipseque, quid 298
 agendum nescius, ex aliis discere debet, quæ in judicando ipsum
 eloqui, ac sequi deceat, monente Imperatore Justiniano in *Nov. 82.*

299 *pr. in ardua utique causa non frivole censetur quis indocti Judicis re-*
formidare judicium, ob justum gravaminis metum, per verba. Con-
stit. Crim. Imperat. Car. V. art. 138. ibi. Es sind viele Richter / die die
Rechte nicht gelernet haben / und durch Unwissenheit beschweren / &c. Un-
de recte statuit Maranta sep. all. loc. n. 67. cum inibi allegatis, Baldo, Fe-
lino, & Jasone, si contingat, contra R. J. de Anno 1570. §. 68. judices
jurium expertes praesidere judiciis, causamque subtilem esse & ar-
duam, quæ horum facile captum transcendat, justam hic non defice-
re causam, istiusmodi judicem, ut suspectum recusandi, præprimis si
illis non assideant Literati Assessores. Vid. Magnific. Dn. Coch. in Pr.
For. Germ p. 4. c. 13. §. 6.

300 Cum vero imperitiam juris vulgo concomitari soleant, *Iniqui-*
tas, Bruta Severitas ac Crudelitas, juste etiam recusabuntur judices Indi-
creti, ac Insolentes, Maranta d. l. n. 69. Mev. Consil. 72. n. 103. Nimis
severi, ac Crudeles, Jason ad L. 16. C. de Judic. Baldus ad L. 2. ff. de
301 *His qui sui vel alieni juri. Maranta d. l. n. 68. nec non ille qui iniquus esse*
consuevit v. g. qui semel tam iniquam dixit sententiam, ut ipsam sine
302 *rubore executioni dare, haud quiverit: Semel enim malus, semper in*
eodem delicti genere malus præsumitur, c. Semel. de R. J. in 6. absque
303 *illo semper gravamen metuitur, qui semel inique jam tum litigantem*
gravavit Gail. 1. O. 131. n. 2. Mev. P. 1. Dec. 26. n. 10. & P. 2. Dec. 63. n. 6.
304 *juncta P. 3. Dec. 2. inf. Maranta. d. l. n. 68.*

305 Ex hoc tamen solo, quod Judex Jctorum consilium non sit se-
cutus, eum ut suspectum recusari non posse, statuit Mev. P. 7. Dec. 407.
per tot. Carpz. Pr. Crim. p. 3. q. 150. n. 59. seq. & Brunnem. ad L. 5. §. 8. ff.
de Admin. & peric. Tut. Confer. Dissert. Dn. Fechtii sub Præsidio Exc. Dn.
Præsidis habita Anno 1695. De Favore matrimonii in mitig. pæn. c. 1. n. 54. seqq.

306 Antequam vero ultimam hujus capituli lineam ducam, id binis
adhuc addo, Judicem, qui se ad judicandum ingessit, vel à parte im-
307 *petrari procuravit, arg. L. 25. in pr. ff. de Procurat. Marant. d. l. n. 60. ibi-*
que alleg. Specul. Wesenb. ad L. 16. C. de Jud. n. 9. & Mev. Consil. 14. n. 38.
(quod etiam ad illum extendunt, casum, qui sponte sententiam ab alio
308 *latam executioni vult mandare, Gail. 1. O. 113. n. 6. Brunnem. ad L. 15. ff.*
de Re Judic. n. 3.) vel ab alterutro litigantium nominatim petitus est, L.
47. ff. de Judic. ubi etiam ratio & exceptio additur, c. 25. X. de Off. ac pot.
jud. del. ut suspectum recusari posse, vid. Marant. d. l. 53. ibiq; alleg. Philip.
jung. Umm. in Proc. Diss. 1. n. 53. qui casus ad Fontem suspicionis Pri-
imum, vel Secundum adhuc referri possunt. Et tantum de Casus, ex quibus
Judex ut suspectus propitio recusari jure potest, sequitur jam CAP.

CAPUT IV.

DE

Tempore Deque modo Proponendi, ac Probandi suspecti Judicis Exceptionem.

SUMMARIA.

N on minimum robur recusandi judicis suspecti in Tempore allegandi, Modoque probandi re- cusationem consistit. 1	Parum cautum est, qui incompetenti Judici hanc exceptionem opponit. 11
In Judicem consensisse videtur, qui re- cusationem non debito tempore al- legat. 2	Ratio ejus datur. 12
De jure Civili exceptio recusationis videtur proponenda ante 20. diem à tempore transmissi libelli. 3	Exceptio suspecti Judici post L.C. tunc (1.) potest opponi, quando post illam demum supervenit. 13
Hoc tempus in Praxi strictè non atten- ditur. 4	Exempla ejus dantur. 14
Recusatio Judicis ante omnes alias di- latorias exceptiones lite nondum contestata est proponenda. 5	Ratio. 15
Rationes videfis. 6. seqq.	Potest etiam h. c. hac exceptio opponi post causæ conclusionem. 16
Si alia exceptio ante hanc proponatur, consensus in judicem suspectum in- ducitur. 8	Ratio hujus datur. 17
Communis & Usu fori comprobata est sententia, hodie indistincte ante L.C. proponi posse suspecti Judicis exce- ptionem. 9	Post sententiam in Appellationis in- stantia illa frustra urgetur. 18
Potest tamen illa adhuc opponi post spontaneam aëtoris cautionem, 10	Rationes hujus asserti videfis. 19. seqq.
Item post libelli editionem. eod,	Habet locum hac exceptio (2) post L. C. si demum post illam in recusantis no- titiam pervenerit. 21
	Exempla ejus videfis. 22
	Et Rationem 23
	Restrictionem vero. 24
	Requiritur tamen hoc casu Juramen- tum. 25
	Recusatio in scriptis fieri debet. 27
	Rationes ejus dantur. 28. & 30
	Idem obtinet in Tribun. Wism. 29
	Libellus recusatorius cui Judici offerri debeat, traditur. 32. seqq.

<i>Iure Can. requiritur non duntaxat specialis causa suspicionis allegatio, sed etiam legitima probatio.</i>	36	<i>Iudicis à Iuramento perhorrescentia obiter traditur.</i>	59
<i>An idem Iure Civ. obtineat traditur.</i>	37. seqq.	<i>Quando non audet pars allegare, quas habet, suspicionis causas, qua tum ipsi cautela consulatur traditur.</i>	60
<i>Communior est negantium</i>	38	<i>Quæ cautela in necessitatem conversa est Ordin. Reg. Trib. Wisn.</i>	61
<i>Statuunt hic differentiam inter Ius Civ. & Canon.</i>	39	<i>Quorundam Iudiciorum ordinationibus cautum est, ut iusta existente suspicionis causa, suspectus exeat iudicio, etiam ipsi non opposita suspecti Iudicis recusatione.</i>	62
<i>Affirmantium sententia & rationes recensentur.</i>	40. seqq.	<i>In quam sententiam adducitur [1] Ordin. Reg. Tribun. Wisn. (2) Ius Lubec. & (3.) Ius Hamburg. num.</i>	63
<i>Nostri sententia subijcitur.</i>	44	<i>& seqq.</i>	
<i>Respondetur ad argumenta affirmantium.</i>	45. seqq.	<i>An non probata allegata coram arbitris aut Superiori causa, ad aliam adhuc probandam admittatur, recusans queritur.</i>	66
<i>Iure Canon. Arbitri cognoscunt tantum super causa suspicionis, jure vero Civ. super causa principali.</i>	46	<i>Et Affirmative deciditur.</i>	68
<i>Non probata suspicionis causa, remittitur Cause principalis cognitio ad Iudicem recusatum.</i>	47	<i>Rationes ejus afferuntur.</i>	69
<i>Sententia affirmantium usu fori est recepta.</i>	48	<i>Negantium sententia & ratio recensentur.</i>	67
<i>Quomodo probetur recusatio vid.</i>	49	<i>Non potest Dominus omissam à Procuratore causam suspicionis adhuc allegare.</i>	70
<i>Proceditur hic summarie</i>	50	<i>Affirmativa sententia remissive recensetur.</i>	71
<i>Intraprestitutum terminum probatorium recusante allegatam suspicionis causam non probante, Iudex recusatus in principali causa procedit.</i>	51	<i>Ratio Negativa additur.</i>	72. seqq.
<i>Num iuramento solo probetur, vid.</i>	52 seqq.	<i>Quæ sit utilitas clausula mandato hodie inferenda, de rato & grato exponitur.</i>	74
<i>Affirmativa refertur.</i>	53	<i>Minor & Ecclesia non restituuntur in integrum contra omissam allegationem cause suspicionis.</i>	75
<i>Negativa.</i>	54		Co-
<i>Quæ usu fori est recepta.</i>	55		
<i>Cujus rationes exhibet. num.</i>	56. cum		
<i>seqq.</i>			
<i>Quomodo differat Exceptio suspecti</i>			

Cognitio causæ suspicionis hodie defer- tur immediate Superiori. 76. seqq. Nisi & ille sit suspectus. 78. Ratio ejus datur. n. fin.

Quod confirmatur Ordinat. Cameral. & Wismariensi. 79

CUM haud leve robur recusandi *Suspecti judicis in TEMPORE* recusationem allegandi, inque *MODO* eandem legitime probandi consistat, (si enim non debito allegetur tempore, in judicem consensisse videtur, qui illum ex justa recusare causa poterat; allegata vero, sed non probata eadem, remotionem judicis haud impetrabit.) Visis in præcedentibus capitibus *Personis*, quæ recusari possunt, *Causisque* ex quibus recusatio procedit, hoc subsequuto capite de *Tempore & Modo* in judicium deducendi, deductamq; legitime probandi recusationem *judicis suspecti* acturus sum.

Quod vero *TEMPUS* attinet hanc allegandi *suspecti Judicis* exceptionem, utut videatur dicendum, jure civili illam, sicubi *ab initio* legitima subfuerit suspicionis causa à recusaturo non ignorata, intra 20. dies post transmissionem libelli esse opponendam, per Nov 96. c. 2. indeque desumptam *Authent. Et Consequenter C. de Sentent. & interlocut. Item per Nov. 53. c. 3. indeque desumptam Authent. Offeratur C. de Lit. Contest. Vid. Wefenb. ad L. 16. C. de Judic. & Consil. 50. n. 19. Donellus & inibi Hillig. L. 17. c. 19. Lit. B. & Brunn. ad Auth. Et consequenter n. 1. quia tamen recte, notante Excellentiss. Stryk. in Disp. de Susp. c. 6. n. 38. hoc tempus hodie stricte amplius in judiciis non observatur, illorum lubens sententiæ subscribo, qui recusationem judicis ante omnes alias dilatorias exceptiones primo loco indistincte lite nondum contestata proponendam urgent, motus hisce rationibus: (1) Quia exceptio judicis suspecti omnium suffragio ad classem *Dilatoriarum & Declinatoriarum* exceptionum pertinet. Zanger. de Except. p. 2. c. 4. Mev. P. 7. Dec. 332. n. 2. Gail. 1. O. 33. n. 11. Brunn. in Proc. Civ. c. 7. n. 16. & Umm. in Proc. Disp. 1. tb. 10. n. 56. Hæ autem ante litis Contestationem regulariter sunt in judicium deducendæ. L. fin. C. de Except. inibique Brunnem. nec non in Process. Civ. c. 7. n. 3. Struv. S. J. C. Ex 46. tb. 7. Hopp. ad §. 10. J. de Except. (2) Quia disertis textibus nititur hæc sententia, vid. L. 16. C. de Jud. L. f. in f. C. de sent. & interloc. L. f. C. de Except. L. 4. C. de Jurisd. L. 52. pr ff. d. Judic. & c. 20. X. de Sent. & re judic. (3) Quia, si ante hanc alia dilatoria opponatur exceptio, censetur judex provocari, ut super illa pronunciet, sicque consensus inducitur in judicem, quem frustra ex præcedanea non ignota causa deinde quis recusabit, d. c. 20. X. de Sent. & re*

- judic. Ddres ad L. 16. C. de Judic. Lanfranc inc. Quoniam contrac. 3. de Recus. n. 1. Zanger. de Except. p. 2. c. 3. n. 1. Marant. p. 6. n. 26. ibique alleg. Stryk. d. Diff. c. 6. n. 39. in ibique alleg. Christin. & Mev. p. 6. Dec. 126. jung. Umm. d. l. n. 56. ibique alleg. Muscatell. & Covarruv. Confer. Brunnem. in Proc. Civ. c. 7. n. 16. & Gail. l. O. 33. n. 11. (4) Quia hæc communis est sententia, usu judiciorum moderno comprobata, quo de testantur proxime allegati Ddres, præterque illos Myns. Cent. 4. O. 59. Hartm. Pist. T. 1. O. 11. Wurmser. T. 1. O. 6. n. 4. aliique plures. Post spontaneam vero actoris cautionem, aut libelli editionem, illam propitio adhuc jure opponi posse autumopere *Auth. Offeratur C. de Lit. Cont. & L. 33. ff. de judic. Vid. Umm. d. l. & Wesenb. ad L. 16. C. de Jud. n. 25. Brunn. ad L. 33. ff. de Judic. ubi etiam ratio additur.**

Parum caute autem procedere hic videtur, qui judici quem exceptione incompetentiæ recusare poterat, hanc suspecti opponit; frivola enim deprehensa hac exceptione, in judicem, ut competentem censetur, consensisse, recusatione ex capite suspecti, competentiam judicis præsupponente, Bald. in L. f. C. de Judic. Bene tamen eventualiter cum incompetentiæ exceptione opponi poterit hæc suspecti exceptio; Nam licet se competentem pronunciet, nihilominus obstabit suspecti exceptio vid. Specul. Tit. de Recus. §. 3. n. 3. inf.

- Notanter *supra* dixi n. 3. Hanc Exceptionem oportere proponi ante omnes alias dilatorias exceptiones, sicubi ab initio statim iusta subfuerit suspicionis causa, illamque recusaturus judicem non ignoraverit; Unde sequitur (1) Etiam post *Litem Contestatam* illam adhuc locum sibi vindicare, inque iudicium utiliter deduci posse, si demum post *Litem Contestatam* supervenerit, v. gr. si Judex demum post *litem contestatam* se largitionibus corrumpi passus sit, vel nuptiis post *litem contestatam* cum cognata alterutrius Collitigantium contractis, affinitatis nexu ipsi jungi cœperit: Cum enim, quæ de novo emergunt, novo indigeant remedio, L. 11. §. 8. ff. de interr. in jure fac. L. 7. inf. ff. de Feriis L. 12. inf. ff. de Transact. L. 8. inf. L. 10. ff. de Procurat. Vid. Gothofred. ad L. 11. §. 8. ff. de Interr. in Jur. fac. Lit. G. hoc casu quocunque tempore etiam post *causæ conclusionem* L. 32. §. 14. ff. de Recept. qui arbitr. ibique Brunn. (quia tunc maxime interest litigantis suspectum removeri, cum jam sit judicandum, Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 26. Maranta, d. l. n. 74. ibique alleg. Felin. Zanger, de Except. d. l. n. 3. Umm. in Process. d. Disp. 1. tb. 10. n. 56, ibique all. Covarruvias, Pr. Quest. O. 26. n. 3. de Praxi ac constitutione

Hispanie Regis Ferdinandi testans) Judex adhuc recusari potest. c. 25. X. de Offic. del. Gail. 1. O. 33 n. 11. Lanfr. in C. Quoniam contra c. 3. de Recus. n. 45. Mev. P. 2. Dec. 337. n. 3. ibique alleg. jung. Zigler. ad Lancell. L. 3. T. 1. §. 30. verb. *altero litigantium petente* Bocer. Clav. 6. Disp. 2. th. 107. licet alii dissentiant. Vid. Hartm. Pistor. O. 1. T. 6. Frustra autem urgetur suspecti recusatio post sententiam latam in Appellationis instantia: Sibi enim imputare habet, quod illam debito non opposuerit tempore, Mev. P. 6. Dec. 126. post pronunciationem condemnatio otiose conquerente, quod à suspecto judice sit condemnatus, modo sententia sit justa, ejus enim justitia deprehenso, non refert, qualis fuerit judex qua gratia, quoque odio in partem feratur, modo recte justeque pronunciaverit. Vid. Mev. P. 7. Dec. 332. n. 3.

Infertur (2) Exceptionem suspecti judicis post *Litem Contestatam* etiam tunc proponi posse, quando illa quidem ab initio jam tum adfuit, sed post *Litem demum contestatam* in notitiam recusantis devenit: Cum enim justa nemini ignorantia facti alieni nocere debeat L. 42. ff. de R. J. æquum omnino est, ut ignorantia causæ, ob quam judex ut suspectus recusari potuisset, si scivisset alteruter litigantium judicem v. g. Cognatum vel Amicum fuisse Collitigatoris, vel munera ab eodem accepisse, non repellat illum, qui, ex quo tempore ejus notitiam consecutus est, illa est usus, vid. expressum capitulum 4. X. de Except. Zanger. d. l. Mev. P. 6. Dec. 126. Brunn. in Proc. Civ. c. 7. n. 17. Zigler. ad Lancell. Instit. supr. all. loc. junct. Gail. 1. O. 33. n. 11. & Mascard. de Probat. Concl. 934. n. 35. ibique allegati. Restringit tamen hoc Ruin. Consil. 6. n. 8. ad illum casum, quo recusaturus debitam in perquirenda suspicionis causa ante L. C. adhibuit diligentiam; in quam sententiam alii à Masc. d. l. allegati Ddres quoque iverunt: Illud autem notandum, simplici ignorantie allegationi hic minime fidem haberi, sed teneri recusaturum ignorantiam præsentem, ut in animo consistentem, mediante jurejurando docere. c. 4. X. de Except. in f. Berlich. P. 1. Concl. 18. n. 24. Masc. de Prob. d. Concl. 954. n. 37. ibique allegati Stryk. d. Diss. de Susp. c. 6. n. 37. ubi etiam Carpz. alleg. jung. Speculat. ad Tit. de Except. §. 2. n. 3. Sichard. ad L. Apertissimi C. de Judic. n. 5.

Missio Tempore, ad MODUM in judicium deducendi, probandique suspecti judicis recusationem, ceu alteram hujus capituli partem, progredior. Vbi quidem extra dubietatis aleam positum esse arbitror, recusationem fieri debere INSCRIPTIS libello recusatorio judici recusando, ab

ab illo, qui ipsum suspectum habet, offerendo. *L. 16. & 18. C. de Jud. Hil-
liger. in Donell. L. 17. c. 15. Lit. I. Brunn. in Proc. Jur. Civ. c. 7. n. 18. Zanger.
de Except. supr. all. loc. n. 11. Umm. in Proc. Disp. 1. th. 10. n. 55. in pr. ibique alle-
gati. Pacian. L. 2. de Probat. c. 45. n. 9. & Bocer. Class. 6. th. 108. utut teste
Umm. d. l. Aufrerius notet in Tr. de Recus. n. 2. Ddres inter hac de re non
28 convenire. Rationem vero, cur non viva voce, sed in scriptis fieri debeat,
recusatio, hanc dant communiter, quod istiusmodi recusatio interlo-
cutoria comparatur, à qua in scriptis appellatio fieri debet, per C. Cordi
enim de Appell. in 6. Gail. 1. O. 33. n. 13. Jafon. ad L. fin. C. de Jud. n. 11. Ma-
29 ranta d. Tr. n. 74. n. Addit. Et hanc sententiam suam fecit Potentiss. Rex
Sueciae in Ordin. Trib. Wismariensis p. 1. Tit. 5. § 5. ibi: Doch also / daß
30 in Schrifften die Ursache des Verdachts specificiret werde. Veriorem
credo hujus rei hanc fuisse rationem, quod Legumlatores integritati
judiciorum oppido studentes, majorem eo ipso largiri libertatem vo-
31 luerint illis, qui injustam *judicis suspecti* metuunt sententiam, sus-
pectum recusandi, meticulosioribus forsan existuris, si in faciem judi-
cem *suspecti* arguere cogerentur, literis non ita erubescensibus.*

Ad Modum in judicium deducendi recusationem (2) pertinet, ut
32 hic recusatorius libellus judici offeratur. d. *L. 16. & 18. C. de Jud.* Sed Cui?
33 Respondetur: Ipsi *Recusato*, siquidem *praesens* fuerit, si vero *absens*, *Præsidi*
Provinciae *L. 16. & 18. C. d. l.* Et illius quoque non data copia, coram *hone-*
34 *stis personis* factam, valere recusationem, docet Masc. de Probat. Concl. 954.
n. 41.

Tertio ad Modum opponendi recusationem *judicis suspecti* pertinet *causa*
35 *suspicionis allegatio & probatio.* De quo eo minus dubii est de *Jure Ca-*
36 *nonico*, quo clarius id expressis determinatur juris Canonici textibus.
vid. c. 41. §. fin. juncto c. 61. X. de Appell. c. 39. X. de Off. ac Potest. Jud. deleg.
Quoque concors magis omnium *Jetorum* hac de re est sententia vid.
Gail. 1. O. 33. n. 14. Zigler. ad Lancell. L. 3. T. 1. §. 30. verb. *Altero litigato-*
rum petente Umm. Disp. 1. n. 3. Brunn. in Proc. Civ. d. l. n. 18. Mev. P. 1.
Dec. 193. aliique passim.

Vtrum vero *Jure Civili* etiam desideretur, ut certa *suspicionis* causa
37 libello recusatorio *inseratur*, insertaque coram alio non suspecto *probe-*
38 *tur*, non æque expeditum est: Communior sane sententia est: Sufficere
de *Jure Civili in genere* saltem *judicem suspectum* dicere, praestito dun-
taxat calumniae juramento, non sine causa *judicem recusari*, Arbitris
electis tum in *Causa principali* sententiam dicturis: Quam sententiam
tuen-

tuentur Gail. *d. l. Zigler. d. l. Mev. proxime all. Dec. n. 1. seqq.* Stryk. *in*
Us. Mod. ad Tit. ff. de Jud. §. 13. & Ddres passim ad L. 16. C. de Judic. hac in 39
 parte expressam differentiam inter *Jus Civile & Canonicum* admittentes 40
vid. omnes præcitati Ddres. Ab hac tamen communi sententia divortium
 facere non dubitat Dn. Feltmann. *in elegantiss. Tract. de Juramento per-*
horrescentia c. 3. §. 5. secutus Ummium in Diff. Pro. Civ. 1. n. 53. Cujacium.
L. 9. Obs. 23. & ad Nov. 53. Franciscum Raguel. ad L. 16. C. de Judic. Vultej.
de Judic. L. 2. c. 7. n. 214. & Fred. Senensem ad d. l. 16. Ubi hanc senten-
 tiam pro Evangelica veritate accipiendam esse asserit: Nititur vero 41
 dicta sententia (1) *L. 9. pr. ff. de Liber. Caus.* ubi dicitur: quod judicem
suspectum, ex justa quis causa, scilicet, quod affirmet ipsum inimicum esse,
 recusare possit. (2) Quod in dubio inter *Jus Civile & Canonicum* 42
 non sit statuenda differentia. per *Nov. 83. c. 7. Dist. 10.* vid. Rittersh. *ad*
Diff. Jur. Civ. & Can. Præfat. Artur. de Duck. in Tr. de usu & Auth. Jur. 43
Civ. & Can. L. 1. c. 6. §. 13. (3) Quod correctio, quam agnoscit Donell.
Lib 17. c. 25. hujus Legis, non appareat ex allegata ab ipso *L. 16. C. de*
Judic. vid. Umm. *d. l. n. 53.* Equidem relicta unicuique sentiendi sua
 libertate, puto, ex allegata lege 9. *de Liber. Caus.* justæ suspicionis 44
 causæ allegationem melius, quam probationem ejus, aut probandi necessita-
 tem coram non suspecto probari posse, neque ex professo inibi agere Im-
 peratorem, sed *incidenter* tantum de adferenda justæ suspicionis causa, cui
 forsan in mentem non venit inibi determinare: Utrum recusaturus 45
 Judicem causam suspicionis justam *adferre & allatam probare teneatur,*
 sed in dicta lege primario potius decidere, proprietario absente, agere
 posse solum usufructuarium, adversus ipsam, qui de libertate litigat,
 ita tamen ut proprietarii nondum finito judicio supervenientis jus in-
 corruptum maneat apud eundem judicem agendi; obiter vero adde-
 re: hunc tamen recusari posse, si proprietarii sit inimicus, & ita adferat
 justæ suspicionis causam. Accedit, quod tamen negari nequeat juxta 46
L. 16. C. de Judic. & L. ult. eod. electos arbitros ipsius causæ principalis co-
 gnitionem suscipere, quod de Jure Canonico secus, ubi super sola su-
 spicionis causa tantum cognoscunt. *c. 41. §. fin. c. 61. X. de Appell. c. 39. X. de*
Off. & Pot. Jud. deleg. Unde etiam hoc jure recte causæ suspicionis de- 47
 sideratur probatio, quia illa non probata, judex recusatus suspensam,
 interim jurisdictionem suam iterum exercere in causa principali in-
 cipit *d. capitulis.* Sed quicquid sit de jure Civili, sufficit quod in Praxi 48
 receptū sit, causam suspicionis non duntaxat in libello recusatorio alle-

gandam, sed etiam coram Superiore, aut alio non suspecto legitime probandam esse, de quo moderno judiciorum usu inter alios testatur. Exc. Stryk. in *Ulf. Mod. ff. ad Tit. de Judic. n. 13. in fin.* Gail. 1. O. 33. n. 16. Mev. P. 1. Dec. 193. n. 7. Wurmser. 1. O. 6. n. 6. & Umm. d. l. n. 53.

49 Probanda vero est justa suspicionis causa eodem pacto, quo aliarum rerum probationes expediuntur, Stryk. in *Diss. de suspic. c. 6. n. 39.* & ita Testibus, Documentis, aliisque Præsumptionibus, modo *Summarie* in cognoscenda justæ suspicionis causa procedatur. Stryk. d. l. Quod si vero intra datum terminum probatorium causa suspicionis non probetur, recusatus iudex in causa principali cognoscenda procedit. c. 39. X. de Off. & pot. Jud. deleg. c. 61. X. de Appell. c. 2. de Appell. in 6. in fin.

52 An autem Suspicionis causa solo probari juramento possit, aliis probationibus deficientibus, pertinenter hic quaeritur? Affirmant hoc
53 glossa cum Bartolo, Baldo, Saliceto & Castrensi ad L. 16. C. de Judic. quibus jungatur Seraphin de Seraphinis de *privil. Juram. 7. n. 2.* ibique
54 Martin, Benekendorff in *Not. n. 1.* Negant id vero contra Mascard. de *probat. Concl. 954. n. 5.* Pacian. de *Probat. l. 2. c. 45. n. 89.* Christin. Dec. 148. n. 20. Christoph. Crespi de Valdaura V. 1. Obs. 9. q. 4. n. 18. seq. &
55 Feltmann. de *Juram. Perhorresc. c. 3. n. 8.* alique, qui hanc ultimam sententiam usu forense comprobata esse testatur cum antea allegatis,
56 nititurque his rationibus: Quod jus Canonicum & Praxis desideret probationem, juramentum autem non tam sit probatio, quam a probatione relevatio. Pacian. L. 4. de *probat. c. 46. n. 101.* Surdus *Conf. 499. n. 7.* (2) Quod metus adsit perjurii in recusante, non
57 ignaro, se pœnam in cursurum, si in probanda suspicionis causa deficiat, de quo *capite I. num. 64. seq.* jam actum, & *seq. cap. pluribus*
58 *agetur.* (3) Quod ceteroquin inter exceptionem judicis suspecti & juramentum perhorrescentiæ nil intersit, quæ duo tamen inter alia in hoc potissimum differunt, quod in illa citra juramentum debeat probari allegata legitima suspicionis causa; hoc vero tum locum obtineat, siquidem causa subfit, quam tamen alter probare nequit, vel etiam non audeat allegare, vid. Stryk. in *Introd. ad Prax. Forens. c. 9. n. 16* ibique alleg. ubi §. 18. notat: Hoc ultimo casu cautelæ loco observandum esse, ut petat à Superiore duobus committat Assessoribus, quo causam suspicionis sub fide silentii audiant, & privatim de ea cognoscant, ut ita honori judicis
&

& salutis partis consulatur. vid. Fichard. *Cautel. Civ.* 78. n. 2. & Caroccus
de Remed. contr. provis. sent. Except. 120. n. 10. quod in Ducatu Pomeraniae 61
 & aliis Tribunali Regio Wismar. subjectis terris, etiam extra praefatum
 casum in legis necessitatem versum est. Per Ord. Trib. Wismar. P. I.
 T. 5. §. 5. cujus verba, cum & alia *modum* in iudicium deducendi hanc
suspecti recusationem concernentia contineat, huc adscribere lubet:
 Solte aber nicht wieder das ganze Gericht / sondern ein und andern darzu
 verordneten ein Verdacht sich aufgeben / und jemand vermeinete Ursache zu
 haben / deswegen zu suchen / daß der / oder die sich in der Sachen des verab-
 scheidens / referirens oder anderer Berrichtung enthalten möchten / so lassen
 wir zwar dasselbe einem jeden / jedoch zuerst nicht öffentlich / sondern unsern
 Präsidenten / oder in dessen abseyn / dem Vice-Präsidenten vorzubringen
 frey / doch also / daß in Schrifften die Ursache des Verdachts specificiret /
 auch gleich ausgemacht werde / alsdenn derselbe solches dem suspectirten
 ins geheim Bermelden / ihn sich der Sachen zu enthalten anweisen soll /
 welcher sich dann auch zu Verhütung des Verdachts / wenn er dessen in
 Erfahrung gebracht / gutwillig entmüßigen soll,

Id utique notam meretur: Nonnullorum iudiciorum Ordina- 62
 tionibus cautum esse, ut, parte iudicem non recusante ut suspectum,
 si tamen iusta subsit suspicionis causa, iudex suo iure motu iudicio
 exesse, votoque abstinere debeat. Quorsum (1) pertinet Ordinatio
 Trib. Reg. Wism. P. I. Tit. 5. §. 10. ibi: Da ein Bessiger / oder ander Ger- 63
 richts-verwandter einer Parthey mit Sippschaft oder sonst dergestalt /
 daß er in Rechten recusiret werden möchte / verwand / oder er stünde mit ei-
 ner Parthey in öffentlicher Feindschaft / oder hätte vorher / ehe es zum Ger-
 richt gekommen in vorwesender Sachen patrociniret / consultiret / oder
 sonst gedienet / soll er sich solcher Sachen gänglich äußern und entschlagen /
 und ohne Ermahnen / jedoch mit Bermeldung der Ursache / aus dem
 Rath von solcher Handlung sich von ihm selber absondern / sich auch dar-
 innen / so lange er Bessiger ist / gar enthalten / so lieb einem jeden ist Unser
 schweres Einsehen und gar seine Entsetzung zu vermeiden.

(2) Jus Lubec. L. I. Tit. 1. a. 8. ibi: Wenn ein Rathmann / einer oder
 mehr / einem andern vor Gericht oder sonst in Handlung Beystand gelei- 64
 stet / und also dieselbe Sache vor dem Rath gebracht / und allda tractiret
 Ff ff 2 wird;

wird: da sich nun der Rath darüber berathschlagen würde / so sollen dieselben Raths-Versohnen / welche hiebevorn im Gerichte Beystand geleistet / und bey der Handlung gewesen / von dem Rath in die Hör-Kammer weichen / gleich den andern seinen Bluts-Freunden und Schwägern / es wäre
 65 denn / daß sie der Rath darzu verordnet hätte. vid. *Mev. d. 4. (3) Jus Hamburgense P. 1. Tit. 1. art. 10. ibi.* wenn der Rath nach angehörter Klage und Antwort Bescheid geben / oder ein Urtheil fällen will / so sollen alle Raths-Berwandten / welche beyden Theilen mit Schwiegerschaft und Bluts-Freundschaft / biß ins dritte Glied inclusive verwandt seyn / aufstehen / und dem Rath entweichen *cc. & P. 1. Tit. 6. art. 3. ibi:* Da einer der streitigen Partheien mit Bluts-Freundschaft oder Schwiegerschaft biß in den dritten Grad inclusive verwandt oder gleichmäßige Sache Niechthängig / oder da er in derselben Sachen zuvor gedienet / oder der Procurator gleichmäßige Sachen zu vertreten hätte / dieselbe sollen sich der Erkenntniß enthalten / bey Straffe 3 Pfund dem Fisco zu erlegen.

66 Sed, quid, si allegatam in libello recusatorio suspicionis causam
 67 coram arbitris aut Superiore probare non valeat recusans, nonne ad
 aliam ante non allegatam probandam adhuc admittitur? Negat hoc
 Speculat *Tit. de Recusat. §. 5. n. 28.* quia coram his, hanc tantum recusans
 probare debet causam, quam coram recusato iudice allegavit, libello-
 que recusatorio complexus est. *c. 41. & 61. X. de Appell. c. 3. de sent. &*
 68 *Rejud. in 6.* Affirmat contra Vincent. à Speculat. *d. l. allegatus. arg. L. 3.*
§. 3. ff. de Appellat. junct. L. 6. §. 1. C. eod. L. 4. C. de Temp. Appell. & c. consti-
 69 *tutis 46. X. de Appell. (2) Quia etiam post L. C. emergens, aut ante igno-*
 rata opponi adhuc potest post L. C. causa. Ergo multo magis intra
 probationis terminum superveniens nova, vel gravior, vel ante saltem
 ignorata.

70 Num vero à Procureatore omissam, ante rati habitationem Dominus
 71 adhuc allegare possit, recte quaeritur? Et licet id affirmet Lancellot. *de*
 72 *Attentatis P. 2. c. 6. n. 7.* Negativa tamen mihi videtur verior, præprimis,
 73 cum mandatum hodie continere debeat clausulam rati & grati. *Carpz.*
T. 5. d. 1. n. 76. Stryk. de Caut. Contr. p. 2. c. 11. § 5. & in Introd. ad Prax. For.
 74 *c. 10. §. 6.* ubi hujus clausulae utilitatem in eo consistere demonstrat,
 75 quod viejus *Principalis ex negligentia* Procuratoris teneatur. Concedit
 tamen id Lancellottus, Minorem vel Ecclesiam non restitui integrum
 adversus omissam recusationis allegationem *d. l. n. 77. jung. Covarruv.*
Pract. quest. c. 26. n. 4.

Hoc utique sicco prætereundum pede non est: *Quarto ad Modum* 76
in judicium deducendi recusationem suspecti judicis requiri, ut cognitio cau-
 sæ allegatæ deferatur *immediatè* Superiori, ad instar appellationis, quæ 77
 non per saltum, sed per gradus fieri debet *L. 21. pr. & §. 1. ff. de Appell.*
Nov. 23. c. 3. c. 66. X. de Appell. & O. C. P. 2. Tit. 29. §. 1. Mev. P. 1. Dec. 87. Ni- 78
si immediatus etiam sit suspectus, nam æque, ut in appellatione, ad
Superiorem patebit aditus Brunnem. ad L. 21. ff. de Ap. Mev. P. 1. Dec.
78. Et hanc sententiam egregie confirmat Ordinatio Cameralis P. 1.
Tit. 29. §. 1. ibi. Es soll keine Appellation am Kaysersl. Cammer. Gericht 79
angenommen werden / die nicht gradatim geschehen / 2c. Es wäre denn
daß der rechte Unterrichter dem Appellanten kündlich das Recht versagte
oder der Sache Verwandt / oder aus rechtmäßigen Ursachen nicht rich-
ten könnte. Nec non Ordinatio Regii Tribunal. Wismar. P. 2. T. 2. §. 1.
ibi: Wir wollen und befehlen / daß die Appellationes von einem Gericht
te nicht anders als zu dem unmittelbahr höhern angestellet werden / 2c. Es
würde denn der proxime Superior Judex durch Vorzeihung und gnugsam-
men Urkundes beschuldiget / daß er dem appellirenden Theil das Recht
verwiedert / oder sich sonst suspect gemacht / daß er mit Recht recusret wer-
den könnte. Neque optima hac sententia destituitur ratione: Cum in 80
termedio Judice itidem suspecto existente, idem periculum incursum sit
recusans, quod sibi à recusato suspecto judice parari non ex levi causa
suspiciabatur, cujus tamen evitandi causa insigne ac favorabile re-
cusandi judicis beneficium est introductum & nasceretur hoc sane
pacto inde injuriarum occasio, unde jus oriri oportebat, contra L. 6.
C. unde ii. c. qualiter 17. de Accus. Barbosa in Loc. Com. L. 9. c. 63. axiom. ul-
t. ibique alleg.

CAP. V. seu ULTIMUM.

De

Effectu Judicis recusati Deque af-
fini Recusationis Remedio.

S U M M A R I A.

Effectus rei omnium primo atten-
dendus est. n. 1

Primus effectus Recusationis ra-
tione Recusantis consistit in Ar-

bitrorum intra triduum electione.

Partibus justo diutius electionem disse-
rentibus, Judex certum statuit ter-

ff ff 3

mi-

- minum, intra quem eligere arbitros debent. 6
- Hisc vero dissidentibus, Judex imperat, ut tertium concorditer advocent. 7
- Et cogere potest electos Arbitros ad Arbitrium suscipiendum. 9
- Quibus tamen expensæ sunt dandæ. 11
- Hodie loco Arbitrorum cognoscit immediate Superior. 12
- Secundus ratione recusantis effectus est, quod justa deprehensa suspicionis causa, ne ipsa quidem lis principalis ad recusatum judicem revolvatur, sed coram Superiore decidatur. 14. seq.
- Tertius Effectus ratione recusantis est, quod recusato allegatam suspicionis causam reiiciente, appellationi locus sit. 16
- Non autem videtur illam rejecisse judex, si illa non attenta ad ulteriora procedat. 17
- Contraria sententia ratio adducitur. 18
- Et refutatur. 20
- Qui post recusationem coram recusato litigare pergit, renunciassè recusationi censetur. 21
- Rationes hujus asserti traduntur. 22
- Nulliter procedit Judex, qui qua contumacem hunc denuo citat, qui per literas absens ipsi suspecti exceptionem opposuit. 25
- Fatua & bestialis causa à Contumacia excusat. 26
- Consensisse in recusatum non censetur, qui rejecta recusatione secunda vice citatus, rejectionis ignarus comparet, per Procuratorem recusationem repetiturus. 27
- Primus Effectus Recusationis intuitu Recusati est, quod interposita recusatione cognitio super articulo suspicionis non ad recusatum sed Superiorem pertineat. 30. seqq.
- Rationes & exempla videbis à n. 32. usque ad n. 36.
- Movetur dubium circa hunc effectum. 37
- Non licet argumentari: ipse judex per exceptionem incompetentiæ recusatus, de hac exceptione cognoscit, ergo etiam ipse judex per exceptionem suspecti recusatus de hac exceptione cognoscere potest. 38
- Ratio differentia datur. 39
- Ubi evidens ac notoria est causæ suspicionis falsitas, ibi recusatione non attenta sine nullitatis vitio recusatus judex ad ulteriora procedit. 40
- Ratio datur. 41. seq.
- Secundus effectus ratione recusati est, quod per recusationem ejus jurisdictio quoad litem principalem pendente recusatione suspendatur. 44
- Convenit recusatio cum appellatione in hoc, quod utraque pendente nihil sit innovandum. 45
- Deficiente recusante in probatione causæ suspicionis, remittitur lis principalis ad recusatum. 46
- Ter-

- Tertius Effectus ratione recusati** est, quod pendente recusatione lata à recusato sententia sit invalida, habeaturque pro attentato. 47
- Quid sit Attentatum** exponitur. 49. seq.
- An sententia b. c. ipso jure nulla**, an vero opus sit appellatione, disquiri-
tur. 51. seq.
- Illud affirmatur.** 54
- Quæ sententia est communior.** 55
- Rejēctā illorum sententia**, qui hic ap-
pellatione opus esse statuunt. 53
- Jurisdictio est fundamentum judicij** 57
- De Affirmativæ sententiæ ampliatiōni-**
bus agitur, remissive. 58
- Utilis cautela est. b. c. appellatio** 59
- Sententia modo justa fuerit, etiam post**
recusationem à recusato lata, ap-
probari potest à Superiore 61
- Quartus effectus ratione recusati**
est, quod injuriosa deprehensa, re-
cusationis causa, recusato detur
actio injuriarum. 62
- Modo recusationis causa in se aliquid**
injuriæ habeat. 63
- Et animo cavillandi & injuriandi sit à**
recusante opposita. 75
- Quod in dubio non præsumitur.** 72
- Sed à recusato debet probari.** 73
- Apparet autem injuriandi animus vel**
ex verbis per se injuriosis, vel ex
recusatione delati Juramenti calu-
mniæ 68
- Parum cautè agit recusans qui non do-**
mi perpensa suspicionis causa teme-
re Judicem recusat. 64. seq.
- Non infrequens est sub obtentu recusa-**
tionis partes adversus Judices inju-
riosius insurgere verbis, & suis am-
plius affectibus quam necessitati tri-
buere. 66. seq.
- Qui suo Jure utitur, nemini facit in-**
juriā, licet etiam sine justa causa fiat,
modo calumnia absit. 70
- In ijs quæ se indifferenter habent, potior**
est innocentie quam injuriæ præsum-
ptio. 74
- Ubi injuriosa est recusatio, ibi datur**
contra recusantem injuriarum ac-
tio, ut pœnitentia ductus ab alle-
gatione resilierit. 75. seq.
- Nemo sola nocens esse desinit pœniten-**
tia, postquam alium læsit. 77
- Cessante animo injuriandi, manda-**
tum b. c. decernitur à Superiore
contra recusatum, ad arrestum,
& incarcerationem recusantis te-
mere procedentis. 78
- Primus Effectus ratione Superio-**
ris qui recusato succedit, est, quod e-
jus fundetur Jurisdictio ratione
articuli suspicionis & aliquando
etiam ratione litis principalis. 79
- Appellatio, justa appellationis causa**
existente, Judicis à quo jurisdictio-
nem plane tollit. 80. seq.
- Secundus effectus ratione Super-**
ioris est, quod temere recusantem
in expensas condemnare possit. 82
- Tertius Effectus est. Quod Superi-**
or justa deprehensa recusationis cau-
sa, pœna Statuto definita afficere pos-
sit

fit illos, qui iussi sub poena suo pte motu iudicio excessu, tamen cognitio- ne defuncti sunt.	83	Pinguius est remedium Juramenti per- horrescentia ipsa suspecti iudicis ex- ceptione.	93
Affine Remedium exceptioni suspe- cti iudicis est Juramentum per- horrescentia	84	Omnia remedia, quibus iudex recu- satur, quaeque recensentur.	95
Quid illud sit describitur.	85	habent quandam affinitatem cum exceptione suspecti iudicis.	94
De illo agitur remissive.	86	Cur de illis hac actum non aequa sit Disputatione, ac de affini Perhorre- scentia Juramenti remedio, expo- nitur.	96
In quonam conveniat cum exceptione. Suspecti traditur.	87. seq.	Epilogus.	97
In quonam vero differat exponitur.	89. seq.		

- C**um parum sit jura nosse, illorum si ignoraveris *Effectum & Opera-
tionem*, haec enim omnium primo attendenda est, L. 104. ff. de V.
O. Tuschius Pr. Concl. Tom. 3. Concl. 48. L. 1. E. Barbola in loc. Com. L. 5.
c. 4. ax. 10. congruo jam loco, visis proxime praecedaneo capite *Causis*
recusandi iudicem suspectum, jam adlustrandos recusationis effectus pro-
gredi videor. Hos vero considerare animus est (1) ratione recusantium
(2) ratione recusati & (3) ratione in recusati locum succedentis iudicis.
- Quoad RECUSANTES Primus Effectus in eo consistere noscitur,
quod hi intra triduum eligere debeant arbitros, coram quibus de Jure
Civili ipsa Principalis, de Jure vero Canonico, suspicionis tantum causa
ventilanda ac examinanda est. Vid. L. 16. & fin. C. de jud. ibique Sichard.
Brunn. & Ddres communiter C. 39. X. de Off. Jud. deleg. Mey. P. 1. Dec. 193.
n. 4. Gail. 1. O. 33. n. 3. Zigler. ad Lancell. L. 3. T. 1. verb. altero litigatorum
petente. Non autem solus recusans eligendi arbitros facultatem ha-
bet. Sed junctim etiam ejus adversarius c. 2. X. de Appell. in 6. hisque
justo diutius electionem Arbitrorum differentibus ac prorogantibus,
iudex certum statuere terminum potest, certum eligendi arbitrum,
ne sub obtentu suspicionis principalis causae cognitio plus debito pro-
teletur, c. 39. X. de Offic. & pot. Jud. deleg. aut inter se de certo arbitro
eligendo convenire non valentibus partibus, imperare iudex potest,
ut tertium concorditer advocent, quocum ambo vel alter eorum su-
spicionis negotium terminare procurent, iudice alioquin ex tunc in
principali negotio processuro d. c. 2. X. de Appell. in 6. Arbitris vero
electis arbitrium suscipere nolentibus, iudex partes suas interponere,
invi-

invitosque, iusta excusationis causa deficiente, *arg. c. 5. § 21. §. pen. 10*
§ fin. X. de Off. ac Pot. Jud. deleg. cogere potest ad subeundum arbitri-
um, cum arbitri sint necessari & juris arg. L. 6. C. de Advoc. divers. Judic.
vid. Specul. de Recusat. §. qualiter n. 4. & Brunn. ad L. f. C. de Judic. Ex-
penfis tamen ipsis ab eligentibus præstandis. arg. c. 45. C. XII. q. 2. inf. 11

Verum cum hodie non *Arbitri*, sed Superior proxime iudex de
 Suspicionis causa cognoscat, testantibus Strykio in *Diss. de Susp. c. 6. 12*
n. 40. Brunnem. in Proc. Civ. c. 7. n. 18. inf. § ad L. fin. C. de Judic. inf. Hil-
ligero in Donellum. L. 1. c. 25. Lit. N. Knichen. de Sax. non prov. jur. c.
2. n. 14. Gudelino de jure Noviss. L. 4. c. 2. inf. Mevio. P. 2. Dec. 337. n. 4.
& Carpzovio in Process. Tit. 3. a. 4 §. 5. n. 82. § 89. Effectus primus ra-
tione Arbitrorum eligendorum vix aliquid utilitatis habet.

Secundus Effectus ratione recusantium est, quod ex tempore recusa- 13
 ti iudicis, cognitio *suspicionis* devolvatur ad Superiorem, causaque
 recusationis iusta deprehensa, nec principalis litis examen revolve- 14
 tur ad recusatum, sed ita iuste declinetur *suspectum* ejus iudicium c. 4.
§ 61. X. de Appell. Hic siquidem finis est allegatæ recusationis, ut su-
specti decisionem evitare possit recusans, & absque omni periculo 15
non obtinendi juris, quod sibi debetur, coram non suspecto causam
agere suam intrepide possit. Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 29.

Ratione RECUSANTIUM *Tertius* Recusationis est effectus, quod
 iudice recusato recusationem admittere nolente, appellationi locus 16
 fit, veluti ab alio quovis gravamine c. 1. 2. de Appell. in 6. aut non ad-
 missa alia quavis exceptione C. 63. X. de Appellat. Wesenb. ad L. 16. C.
 de Judic. n. 30. ibique alleg. Hostiensis & Speculator, jungatur Ummius
 in *Process. jud. Disp. 1. th. fin. n. 60. inf.*

An vero non admisisse sed rejecisse tacite potius videat- 17
 tur iudex recusatus exceptionem *suspecti*, tanquam illegiti-
 mam, si illa non attenta, ad ulteriora progrediatur in
 Processu, non inutilis, nec impertinentis est quaestio? Quod pri-
 ma fronte affirmandum videtur, ex famosissima Jctorum Regula: 18
Processus iudicis ad ulteriora, est exceptionis opposita tacita rejectio. Vid.
L. 8. §. 2. ff. de N. G. § L. 7. §. 1. ff. de Compens. Dn. Mev. P. 2. Dec. 293. n. 1.
§ Consil. 14. n. 2. Hartmann. T. 1. O. 10. & Jason. ad L. 45. ff. si quis in jus voc.
 Contraria tamen sententia veritati magis consona est, eo, quod ta-
 cita rejectio inibi locum habere non possit, ubi iudex ne expresse 19
 quidem oppositam exceptionem rejicere potest; Et supra tradita 20

- regula in illis exceptionibus procedit, *de quibus iudex ipse ignoscere potest*, quod in hoc recusati Judicis exceptione fallit. *c. 41. & 61. X. De*
- 21 *Appellat.* Caveat vero sibi recusans, ne post recusationem coram recusato litigare pergat: Hoc enim casu tacite renunciassse censetur recusationi, expectaturus recusati judicis sententiam. Maranta
- 22 *de Appell. P. 6. n. 75. Wesenb. d. l. n. fin. Abbas. in c. 20. X. de Sent. & re*
- 23 *Jud. in not. 3.* quæ utique valida erit, si recusans citatus post recusationem compareat, quem temeraria & illegitima judicis recusati, omni ejusdem jurisdictione per legitime oppositam recusationem suspensa, citatio actare poterat minime: Suæ enim culpæ imputabit, qui, cum citra metum pænæ contumaciæ, quæ hic nulla est, tuto emanere poterat, tamen incaute comparuit, & à iudice, cui ignotum non est absentem justam habere exceptionem, ea tamen non attenta, ad ulteriora temere procedente, majoris securitatis ergo saltem non appellavit Hartman. *T. 1. O. 10. Vid. omnino Mev. P. 8. Dec. 289.*
- 25 *num. 1.* Nulliter vero iudex procedit, qui citatum absentem per literas exceptionem suspecti judicis opponentem, qua contumacem denuo citat, cum à contumacia fatua & bestialis, vid. *Mev. P. 2. Dec. 327. n. 6. Carpz L. 3. T. 3. R. 26. n. 11.* nedum recusatio Judicis citantis, ut legitima causa, excusat. Quod si tamen ignarus illam à iudice recusato temere rejectam esse, secunda citatus vice per Procuratorem
- 27 se stiterit, antea in scriptis factam recusationem repetiturus, ne utique recusationi judicis suspecti in scriptis antea factæ, hac mediata sua comparitione renunciassse censetur, præprimis si desuper protestetur.
- 28
- 29 Sed missis effectibus introductæ in iudicium suspecti judicis exceptionis, ratione recusantium ad illos pedem promoveo effectus, quos operatur allegatæ legitimæ suspicionis causa intuitu Judicis ut suspecti recusati. Hos inter vero primus est, quod recusatus ex tempore oblatus libelli recusatorii neque jure Civili, neque Canonico, de ipso suspicionis articulo cognoscere judicareque valeat. *L. 16. C. de Judic. C. 10. X. de Foro Compet. c. 39. X. de Offic. ac pot. Judic. deleg. c. 41. & 61. X. de Appellat.* Cum enim coram arbitris electis (hodieque coram Superiore) & non coram recusato iudice facienda sit allegatæ causæ probatio, per dictos textus, utique & illorum etiam duntaxat est, de legitimitate causarum cognoscere, cum probandi necessitas facili-
 30 gnitionis negotium: Neque admittit recusantium favor, naturali
 31 defensionis ratione nixus, ut quem suspectum habemus ratione
 32 prin-

principalis negotii, hic in suspicionis articulo citra suspicionis me-
 tum & lationis periculum judicaturus præsumatur. Ponas enim
 Titium judici opposuisse, *ipsum sordibus corruptum aut juxta Carl.*
du Fresne in glossa verb. Judex. redemptum esse, num tibi persuade- 33
 bis, ipsum hoc sua facturum esse sententia, seque ob hanc causam
 esse à judicio non sine dedecore suo remoturum, aut credes facilius,
 sui honoris & existimationis tuendi causa, ipsum rejecturum esse
 hanc recusationem Titii, ut insufficienter, aut minimè probatam?
 Imo cum hæc recusationis causa oneret famam Judicis, Feltman *de*
Iuram. Perherresc. c. 3. n. 2. inimicum ille in te affectum inde concep- 34
 se, animumque tibi nocendi sumsisse præsumitur. Hartm. 1. O. 13.
 Conf. Mev. P. 2. Dec. 31. Gail. 1. O. 34. n. 6. Wurmser. *Pract. Obs. 5. Tit. 1.*
 Unde cum exceptio *suspicionis* judicis afficiat personam reddatque in- 35
 habilem, non magis super allegata suspicionis causa sine suspitione
 cognoscet, quam super ipsa principali lite, utrobique eadem suspicio-
 nis causa apparente Gail. *d. l.* Hartm. 1. O. 13. Wesenbec. *ad L. 16. C. de*
Judic. n. 31. & Lanfranc. *Pract. Ind. c. 3. n. fin.* Neque dictis obstat, 36
 quod tamen Iudex per oppositam incompetentiæ exceptionem re- 37
 cusatus, super ipsa incompetentiâ cognoscere & judicare possit, *L. 2.*
§. 6. ff. de Judic. ibique Brunnem. Mev. P. 2. Dec. 31. n. 4. Gail. 1. *Obs. 34.*
n. 4. Zanger. P. 2. c. 1. n. 447. Ergo idem quoque licere videatur ju-
 dici, opposita *suspicionis* exceptione recusato. Respondendum enim 38
 est: Committi hic fallaciam consequentiæ: Non enim afficit incom-
 petentiæ exceptio judicis personam ejusque gravat existimationem, ut
 exceptio *suspecti*, quæ, cum judici aliquid inesse dicat, cur injustam 39
 recusans ejus metuatur aut suspicetur sententiam, ceu cum discrimine
 alienæ existimationis conjuncta, non potest non in judice bilem ac
 indignationem movere. *L. 11. pr. ff. de Recept. l. 1. tamque recusanti præ-*
bere causam à cognitione objectæ recusationis causæ recusatum, ob
præsumptum nocendi affectum, arcendi. Vid. Brunn. *ad L. 2. §. 6. A. de*
Judic. n. 17. Mev. P. 2. Def. 31. n. 5. & Gail. 1. *Obs. 34. n. 6. in f.*

Illud tamen facile largior, sicuti per hæcenus dicta, ubi causa su- 40
 spicionis examen, cognitionem, ac judicem requirit, non convenit
 recusato de illa judicare, ita ubi *notoria ac evidens allegationis falsitas*,
 non attenta recusatione, judicem recusatum sine nullitatis vitio
 progredi posse Franch. *in C. Cum speciali X de Appell. n. 1.* Mev. P. 2. Dec.
 31. n. 3. *ibique all.* cum malitiis hominum non sit indulgendum, *L. 38. 41*

- 42 §. 1. ff. de R.V. L. 2. ff. Solut. Matrim. Gail. 1. O. 31. n. Barbosa, Loc. Com. L. XI. c. 7. ax. 7. neque conveniat æquitati, ex notorie frivola sua exceptione temerarium recusantem, commodum differendæ litis principalis, cum insigni temporis dispendio & colligatoris incommodo, reportare, arg. c. 12. X. de Dol. Wurmser. T. 1. O. 5. Hartm. T. 1. O. 13.
- 43 *Secundus Effectus* introductæ in Judicium recusationis, intuitu *judicis recusati*, priori proximus est, scilicet, quod omnem ejus jurisdictionem quoad principalem litem suspendat, c. 25. & 39. X. de Off. ac Pot. del. C. 41. & 61. X. de Appell. idque ad instar appellationis, quacum in
- 44 hac potissimum convenire judicis suspecti recusationem *supra* jam
- 45 expositum est, scilicet, quod utraque pendente nil sit innovandum Mev. P. 2. Dec. 31. n. 1. Lancell. de Attent. P. 2. C. 6. n. 8. ibique allegati. Sicuti ergo interposita appellatio non planè tollit prioris judicis Jurisdictionem, sed suspendit tantum tamdiu, donec per Judicis, ad quem provocatum est, sententiam evincatur, sitne reformanda, an vero confirmanda Judicis à quo sententia Mev. P. 1. Dec. 151. n. 2. P. 2. Dec. 39. n. 7. & D. 181. n. 1. nec non P. 8. Dec. 287. n. 1. quo posteriori casu remitti solet causa ad Judicem à quo, Brunnem. in Proc. Civ. c. 28. n. 105. Mev. P. 3. Dec. 150. Ita recusatio itidem quidem ligat recusato Judici manus, ne ad ulteriora progredi possit, Lancellott. de Attent. P. 2. c. 6. n. 8. ibique all. Non tamen penitus adimit recusato, sed suspendit tamen ejus Jurisdictionem tamdiu, donec apud Superiorem allegata suspicionis causa legitime fuerit probata, deficiente enim recusante in suspicionis probatione, examen causæ principalis remittitur ad recusatum, c. 25. X. de Off. deleg. in f. hicque sua interim quiescente iterum
- 46 Jurisdictione utitur c. 41. & 61. X. de Appell. Vid. Mev. P. 2. Dec. 31. n. 1. Wesenb. ad L. 16. C. de judic. n. 31. Hartm. 1. Obs. 10. n. 1. & Umm. in Proc. Ind. Disp. 1. n. 61.

Ex hoc Effectu oritur *Tertius* ratione recusati judicis, scilicet,

47 quod sententia post recusationem à recusato lata, sit invalida, omne-

48 que factum judicis habeatur pro attentato, vid. Mev. P. 2. Dec. 31. n. 6. Vantius de Nullit. p. m. 250. n. 120. Gail. 1. O. 36. n. 9. pr. Lancellott. de Attent. L. 2. c. 6. aliique. Pro attentato enim habetur omne illud, quod judex suspensa sua jurisdictione in præjudicium litis facit. Mev. P. 4. Dec. 210. n. 1. Lancell. de Attent. P. 2. c. 4. Declar. 1. n. 1. omneque gravamen in illo facto quod ad Superioris judicis cognitionem pertinet,

50 attentatum rectè dicitur, docente Mevio, P. 5. Dec. 225. n. 4. & Lancell. d. Tr. 6. 12. in Prefat. n. 7. seq.

An vero sententia post recusationem *suspecti judicis à recusato* lata, sit ipso jure nulla, inter Doctores non convenit? Lancell. *d. Tr. P. 2. c. 6. n. 1. seqq.* quinque recenset diversas Doctorum circa hanc quæstionem Opiniones, quas, ne actum agere videar, exscribere non vacat: Has inter vero, hæ duæ potissimum in controversiam veniunt. An ipso jure nulla, An vero *appellatione* opus sit; Posterius affirmant Zasius *ad L. 16. C. de Jud. n. 28. Innocent. ad C. 61. X. de Appell. & Speculat. qui asserit se non accepisse processum propterea nullum fuisse, quod judex recusatus spreta recusatione ad ulteriora processerit. Priorem vero sententiam, non duntaxat ut communio rem, vid. bi omnino Lancell. d. Tr. & loco cum Vantio de Nullit. p. m. 250. ibique plena manu alleg. sed & verior rem tuentur Mev. P. 2. Dec. 131. & Consil. 42. n. 18. Vant. d. l. Rosb. de Proc. T. 4. n. 66. Gail. 1. O. 33. n. 13. Mynsing. 2. Obs. 52. Lancell. d. Tr. n. 4. seq. & Wesenb. ad L. 16. C. de Judic. n. 31. ibique alleg. ob hanc rationem quod per interpositam recusationem recusati judicis jurisdictio fit suspensa, qua sine, cum fundamentum sit fundamentorum judicii, docente Muscatello, gloss. Competentes n. 6 & Umm. in Proc. Jud. Disp. 1. ib. f. n. 60. processus valorem habere nequit. Umm. d. l. Et hoc variis modis ampliat Lancell. d. l. ad quem brevitatis studio B. L. remitto.*

Illud interim addo: Omnis futurae disputationis evitandæ causa, utili recusantem hac cautela sibi consulere posse, ut ab omni actu judicis recusati post recusationem appellet, hoc siquidem efficiet pacto, ipsum nec consensisse in recusatum videri omnemque istiusmodi actum à viribus suis suspendi. Vid. Zasius *ad L. 16. C. de Judic. n. 28. in f.* Neque ambigo sententiam post legitimam recusationem latam à recusato, modo justa fuerit, approbari posse à Superiore, sicuti de Comuni testatur Lancell. *d. Tr. P. 2. c. 6. n. 65.* cum plena manu inibi adductis.

Addo *Quartum effectum* recusationis *ratione judicis recusati*, scilicet, quod injuriosa deprehensa recusationis causa, actione injuriarum, pœnali læsam suam existimationem tueri possit temere recusatus contra calumniosum & temerarium recusantem. Præmitto autem hic (1) non omnem recusationis causam, *quæ in se nil injuriæ habet* v. g. si ob prætenfam affinitatem vel cognationem judicem recuset collitigantium, alter, huic actioni locum facere, etiam si frustratorie & temerarie deprehendatur, licet parum caute agat recusans, temere ad illam adversans, sciturus, cum judices male habere soleat, si illi suspicionis vitium

objiciatur, ab offenso iudice, temeritate suspicionis apparente, causa-
 que ad temere recusatum transmissa, difficillime favorem sperari, vid.
 65 Umm. in Proc. Judic. Diss. 1. th. ult. n. 59. Sed illam duntaxat causam, quæ
 per se recusati famam & existimationem lugeat. v. g. si criminis re-
 petundarum aut corruptionis arguatur, corruptione non nisi animo
 66 differendi litem principalem frivole opposita. Umm. d. l. (2) Licet te-
 67 ste Mev. P. 1. Dec. 1. n. 13. non infrequens sit, sub obtentu recusationis
 68 partes adversus Iudices injuriis insurgere, suisque amplius affecti-
 bus, quam necessitati, tribuere, non tamen protinus concedendam esse
 injuriarum actionem recusato, etiam ex famam ipsius onerante causa,
 illa deinde non probata, contra recusantem, nisi vel ex verbis injurio-
 sis, arg. L. 5. C. de Injuriis, vel ex delati recusanti juramenti calumniæ re-
 cusatione, Mev. P. 1. Dec. 51. n. 8. de animo injuriandi liquido constite-
 69 rit: Sicuti enim, qui suo jure, nedum & publico utitur, nemini facit
 70 injuriam L. 13. §. 1. ff. de Injur. licet etiam sine justa fiat causa, modo ca-
 71 villatio & Calumnia absit. Mev. d. l. n. 3. Faber. ad C. L. 3. T. 1. Def. 34.
 72 n. 1. ita in dubio defensionis causa potius, quam injuriandi mente, quam li-
 73 quido probare debet allegans injuriam L. 51. pr. ff. Pro Socio L. 6. C. de
 dolo mal. c. f. x. de Pras. L. 21. §. 23. ff. de Prob. Dn. Hopp. ad pr. I. de Injur.
 & Schneidew. ad §. ult. n. 3. eod. facta censetur hæc recusatio, Gail. 2.
 O. 106. n. 6. in iis, quæ indifferenter se habent, præsumptione innocentie,
 74 præsumptione injuriæ potiori. Mev. P. 1. Dec. 51. n. 7. Unde (3) Hunc ter-
 75 tium effectum eo duntaxat casu locum habere autumo, quo frivolum
 suspicionis causam non absque iudicis injuriosa inculpatione allega-
 vit illo animo, ut iudici recusato ægre & Judicato moram faciat, tunc
 enim utique vindicta patebit legalis iudici recusato per carceres, ar-
 resta & mulctam, Mev. P. 1. Dec. 155. n. 13. Gail. 1. O. 39. Faber. ad C. L. 3.
 76 T. 1. Def. 34. Etiam si pœnitentia ductus ab allegatione resilierit recu-
 77 sans, nemine sola pœnitentia nocentem esse desinente, postquam ali-
 78 um jam læsit. L. 65. ff. de furt. Faber. d. l. n. f. 78. Cessante vero animo
 injuriandi, si iudex ad arrestum vel incarcerationem temere processerit,
 mandata S. C. recte à Superiore decernuntur Mev. P. 1. Dec. 51. n. fin.
 ibique allegati.

79 Ad Effectus Recusationis pergo, quos hæc producit intuitu Supe-
 rioris, in recusati locum hodie succedentis.

Quorum Primus hic est: Quod recusatione legitime facta, non
 duntaxat jurisdictio ejus fundetur, ratione articuli Suspicionis, verum
 etiam

etiam ratione *litis Principalis*, causa recusationis justa & non frustratoria deprehensa. Sicuti enim appellatio causæ cognitionem devolvit 80 ad Superiorem, justaque appellationis causa deprehensa, plane tollit, inferioris judicis jurisdictionem, *Mev. p. 3. Dec. 150.* Ita & recusatio dicto 81 modo Judici superiori facultatem causam cognoscendi tribuit, qui ceteroquin primo aditus loco recusari poterat *exceptione primæ instantiæ. R. I. de A. 1654. §. 168. Conf. C. 25. X. de Off. Jud. deleg. & C. 61. X. de Appell.*

Secundus effectus ratione *Superioris* recusato succedentis est, quod, 82 temeraria recusationis causa deprehensa, ad instar temere appellantis, in expensas condemnare reculantem possit Superior.

Tertius effectus est, quod Superior, causa recusationis non frivole 83 objecta deprehensa, punire possit recusatum, si statuto locali sub pœna jubeatur suo pte motu exesse judicio, expressa in statuto causa suspicionis existente, de qua videri possunt dicta *c. preced. n.*

Ceterum cum sapissime Judex ex non levibus indiciis *suspectus* 84 videatur, justæ vero & sufficientes recusaturæ deficient probationes, vel etiam eosdem allegare non audeat, ne tamen periculo etiam injustissima succumbendi causa subjiciatur, utile ipsi omnino est præsidium justitiæ, in salutari remedio recusationi suspecti judicis, *Juramentum* 85 *innuo Perhorrescentiæ*, oppido affini quærere, petereque se admitti, ut juret coram judice Superiori, se non credere, se justitiam coram hoc Judice impetraturum esse, ideoque se perhorrescere coram ipso litigare; De quo *Juramento Perhorrescentiæ* exstat integer Tractatus Dn. 86 Feltn. & B. Lauterb. Disput. Vid. Exc. Dn. Stryk. in *Uf. Mod. ad Tit. ff. de Judic. §. 14. & in I. ad P. F. c. 9. n. 15. junctis Mev. p. 6. Dec. 71. Mynf. Cent. 3. O. 58. & Rosent. de Feud. C. 12. Concl. 4. n. 64.* Convenit autem hoc Jura- 87 mentum, quod totam causam statim ad Superiorem devolvit, Stryk. *all. locis*, cum exceptione suspecti Judicis in hisce: (1) Quod utroque remedio consulatur illi, qui judicem habet *suspectum*, ne coram illo litigare cogatur cum periculo iniquæ sententiæ, sed ut illum possit recusare. (2) Quod utrumque remedium ex *suspensione* procedat: Differt ta- 88 men in illo: (1) Quod *Juramentum Perhorrescentiæ* se in solo horrore fun- 89 det jurato asserto, etiam nulla allegata suspicionis causa, multo minus probata; Secus ac statuit Exc. Mev. p. 6. Dec. 71. ad cujus argumenta, jam respondit Feltn. *d. l. C. 4. n. 29.* Exceptio vero suspecti judicis 90 prærequirat specificam suspicionis causæ allegationem, allegatæque probationem Stryk. *cum all. Dabus d. l. §. 16. & seq.* (2) Quod per *juramen-* 91

tum *Perhorrescentia* totius statim *Principalis causæ* cognitio ad Superio-
 rem devolvatur, non examinato ante timoris & horroris fundamento.
 92 *per ante dicta*: In exceptione vero suspecti Judicis *soliis articuli suspicionis*
 cognitio, ejusque legitimum examen statim ad Superiorem devolva-
 93 tur, ut hinc pinguius sit remedium juramentum *Perhorrescentiæ* ipsa
 suspecti Judicis exceptione, de quo, ne actum agere videar, plura scri-
 94 bere supersedeo; Illud *Coronidis* loco notans: Ut ut omnia illa juris
 remedia, quibus Judicem recusare fas est, quandam cum *exceptione su-*
specti Judicis habeant affinitatem, ut *Exceptio Incompetentiæ, Præventionis,*
 95 *Primæ Instantiæ, Inhabilitatis, Legis Vnicæ & Quando Imper. inter pupill. &c.*
 96 me tamen hæc hic tangere noluisse, quia non, ut *Juramentum Perhorre-*
scentiæ, ex eodem principio, cum exceptione suspecti Judicis, puta ex
 suspicionem, procedunt, sed aliud agnoscunt fundamentum, cui inniti-
 97 tur Judicem recusaturus; Hinc, ne hic labor *Justæ Disputationis Inau-*
guralis mensuram, quam tamen, ne vim *themati* inferrem, stricte juxta
Amplissimæ Fætatis statuta per omnia, *Spectabili DN. DECANO*
benevole dispensante, observare non licuit, nimium transcendat, vela
 contraho, nuncupatis in antecessum *SANCTISSIMO NVMINI* de-
 votissimis, pro *Clementissime præstito* mihi in decurrendo hoc sta-
 dio, *adjutorio, gratiis*, cui & in posterum omnia mea conamina,
 submissamente commendo.

F I N I S.

PROGRAM.

Klein, Johann von

Disp. ... de iudice suspecto Vom verdächtigen Richter

Gustrovium 1705

4 Diss. 244#Beibd.13

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10645830-9

VD18 14968509-001